

Nr 10

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1962/63 inom handelsdepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

DRIFTBUDGETEN

Tionde huvudtiteln

Handelsdepartementet

1:o) **Handelsdepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 (bilaga 12, punkt 1, s. 18 och 19 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för handelsdepartementet, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 692 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 593 000 kr.

För handelsdepartementets del räknar departementschefen för nästa budgetår inte med några större förändringar i fråga om personalens storlek och sammansättning. Dock synes anslagsposten Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft böra höjas med 90 000 kr., främst på grund av den ökade arbetsbelastningen inom departementets handelsavdelning. Men även när det gäller departementets handläggning av frågor rörande de statsägda industriföretagen kan en viss personalökning bli nödvändig. För nästkommande budgetår torde behovet därav få tillgodoses främst genom anlitande av den förslagsvis betecknade posten för expertis och tillfällig arbetskraft.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde medel böra beräknas för uppflyttning i lönegrad av en tjänst som kanslibitråde i Ao 7 till kon-

torist i Ao 9. Slutligen bör upptagas ytterligare 6 800 kr. för vissa automatiska förändringar, främst löneklasshöjningar.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för handelsdepartementet, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	51 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	662 200
3. Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	222 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	403 100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	331 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	21 900
<u>Summa kr.</u>	<u>1 692 000</u>

c) till *Handelsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 692 000 kr.

2:o) **Handelsdepartementet: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 19) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 155 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 75 000 kr.

Anslagsposten *Expenser å* för närvarande 47 500 kr. bör höjas med 20 000 kr. för att möjliggöra vissa anskaffningar m. m. av engångsnatur, bl. a. utbyggnad av departementets snabbtelefonanläggning. Inom ramen för de pågående diskussionerna om ett vidare europeiskt ekonomiskt samarbete har behov visat sig föreligga av att i allmänt informerande syfte publicera förekommande utredningar i marknadsfrågor, analyser av internationella fördrag på området etc. För tillgodoseende härav synes en väsentlig förstärkning av anslagsposten *Publikationstryck* böra äga rum. Det föreslås att posten för nästa budgetår uppföres med 75 000 kr., innebärande en ök-

ning med 60 000 kr. Med hänsyn härtill och då under övriga anslagsposter torde räknas med oförändrat medelsbehov bör anslaget i sin helhet för budgetåret 1962/63 upptagas med 155 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 155 000 kr.

3:o) **Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 19), innebärande en uppräknig av anslaget med 7 000 kr. på grund av kostnadsökningar främst av automatisk karaktär, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet*: *Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 47 000 kr.

4:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 20), innebärande en sänkning av anslaget med 50 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kr.

5:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 20), innebärande en uppräknig av anslaget med 10 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

Industri, hantverk och handel

6:o) **Bergsstaten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 21—23) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Bergsstaten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 335 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 340 000 kr.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde däremot ökade medel böra beräknas för förändring av en tjänst som kontorsbiträde i reglerad

befordringsgång till kanslibitråde i lönegraden Ae 7. Den erforderliga anslagshöjningen utgör 600 kr. Kommerskollegiets beräkningar av medelsbehovet till extra biträdeskraft, kallortstillägg och löneklassändringar torde lämnas utan erinran. Anslagsposten Rörligt tillägg bör nedräknas med 1 700 kr.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	232 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	24 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	73 300
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 000
	Summa kr. 335 000

b) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 335 000 kr.

7:o) *Bergsstaten*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 23), innebärande en uppräknig av anslaget med 4 000 kr., varav 2 600 kr. hänför sig till posten Reseersättningar och 1 400 kr. till delposten Övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bergsstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 48 000 kr.

8:o) *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, s. 23—28) att dels godkänna av departementschefen framlagt förslag till omorganisation av sprängämnesinspektionen, dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för sprängämnesinspektionen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 390 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehäft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Gunnar Berg*

(I: 91) och den andra inom andra kammaren av herr *Fredriksson m. fl.* (II: 126), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att sprängämnesinspektionen skall erhålla den organisation i fråga om antalet tjänster som kommerskollegium föreslagit.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 126.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 293 000 kr.

Genom beslut av förra årets riksdag kommer nu gällande förordning om eldfarliga oljor att ersättas av en ny förordning angående brandfarliga varor. Den nya förordningen har ett vidare tillämpningsområde än den nuvarande — den omfattar ett större antal varuområden och blir i stor utsträckning tillämplig även för statliga myndigheter, bl. a. inom försvaret.

Det är att räkna med att den nya lagstiftningen — som träder i kraft den 1 januari 1963 — kommer att medföra väsentligt ökade arbetsuppgifter för sprängämnesinspektionen. Kommerskollegium har med hänvisning härtill föreslagit utökning och omorganisation av inspektionen, innebärande i huvudsak att verksamheten under ledning av en sprängämnesöverinspektör fördelas på tre avdelningar, nämligen två civila avdelningar för ärenden rörande explosiva varor och brandfarliga gaser resp. brandfarliga vätskor samt en militär avdelning. Personalen skulle enligt förslaget öka från 11 till 16 personer.

Departementschefen är ense med kollegium om behovet av en förstärkning av sprängämnesinspektionen och bedömer en uppdelning av arbetet på tre avdelningar under en gemensam chef vara den ändamålsenligaste organisationsformen. Bl. a. torde därigenom behovet av specialister inom de artskilda grenarna bäst kunna tillgodoses. Men självfallet får en dylik organisation inte hindra en viss rörlighet mellan avdelningarna vid förskjutningar i arbetsbelastningen. I fråga om personalens sammansättning och löneställning har han funnit skäl att på några punkter avvika från kommerskollegiets förslag och föreslår nu följande.

Tjänsten som chef för sprängämnesinspektionen bör inplaceras i lönegrad Bo 1 med tjänstebestämmelsen sprängämnesinspektör. Envar av de tre i organisationen ingående avdelningarna bör förestås av en byrådirektör i Ae 24. Vad gäller den underlydande personalen torde på civila avdelningen för explosiva varor och brandfarliga gaser böra finnas en tjänst som förste byråingenjör i Ae 21. Vid civila avdelningen för brandfarliga vätskor bör finnas två tjänster som förste byråingenjör, varav en i Ao 23 och en i Ao 21, samt en befattning som ingenjör med arvode enligt löneklass 21. Vid den militära avdelningen bör finnas två tjänster som förste byråingenjör, varav en i Ae 23 och en i Ae 21. Såsom kommerskollegium föreslagit bör vidare till inspektionen knytas ett för de tre avdelningarna gemensamt kansli. Personalen där bör utgöras av en kontorist i Ae 9, ett kanslibitråde i Ae 7 och två kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. Samtidigt bör enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för kontorsbiträdespersonal i personalförteckningen uppföras tre tjänster som biträde i Ao 5. Den sammanlagda personalstyrkan blir 14 personer.

Med hänsyn till det antal befattningar i motsvarande lönegrader, som redan finns vid sprängämnesinspektionen, innebär förslaget till omorganisation, att vid inspektionen bör från och med nästa budgetår nyinrättas följande tjänster, nämligen en tjänst som sprängämnesinspektör i Bo 1, tre tjänster som byrådirektör i Ae 24, en tjänst som förste byråingenjör i Ae 21, en tjänst som kontorist i Ae 9 och en tjänst som biträde i reglerad befordringsgång. Samtidigt torde böra indragas dels tjänsterna som sprängämnesinspektör i Ao 26 och byråingenjör i Ae 19, dels en arvodesbefattning i löneklass 21.

Omorganisationen bör genomföras den 1 juli 1962, varigenom det blir möjligt att inhämta en viss eftersläpning, som föreligger i fråga om nuvarande arbetsuppgifter, och även att instruera personalen i tillämpningen av den nya lagstiftningen.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits om ändrad organisation vid sprängämnesinspektionen från och med nästa budgetår ökar förevarande anslag med netto 97 000 kr. till 390 000 kr.

Utskottet. Tillkomsten av den nya lagstiftningen om brandfarliga varor förväntas medföra ökade arbetsuppgifter för sprängämnesinspektionen. För att sätta inspektionen i stånd att klara dessa har departementschefen — på grundval av ett av kommerskollegium framlagt förslag — förordat en omorganisation och förstärkning av myndigheten. I motionerna I: 91 och II: 126 konstateras, att departementschefen icke ansett sig kunna tillstyrka inrättandet av samtliga de av kollegium föreslagna tjänsterna. Enligt motionärerna bör någon minskning icke ske av dessa, om sprängämnesinspektionen på ett tillfredsställande sätt skall kunna fullgöra sina uppgifter. Det kan enligt dem också ifrågasättas, om den sänkning av de nya tjänsternas lönegradsplacering, som i vissa fall skett i förhållande till kollegiums förslag, är försvarbar ur rekryteringssynpunkt.

Utskottet finner för sin del, att kollegiums förslag i väsentliga hänseenden blivit beaktat genom vad departementschefen förordat. Sålunda har avdelningsorganisationen godtagits, antalet tjänster utökats och en i förhållande till nuläget bättre löneställning för personalen skapats. Om kollegiums förslag i fråga om antalet tjänster icke helt blivit tillgodosett bör här dock beaktas, att den förväntade ökningen i arbetsuppgifterna kommer att göra sig gällande först successivt. Utskottet vill i det sammanhanget hänvisa till statskontorets i statsverkspropositionen redovisade yttrande. I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motionerna.

Med hänsyn till angivna ställningstagande och då i övrigt anledning till erinran icke finnes mot departementschefens förslag, hemställer utskottet,

- a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 91 och II: 126, godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962 framlagt förslag till omorganisation av sprängämnesinspektionen;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för sprängämnesinspektionen, som föranledas av vad departementschefen anfört i nämnda statsrådsprotokoll;

c) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	91 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	211 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	80 900
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 500
	Summa kr. 390 000

d) till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 390 000 kr.

9:o) **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 28 och 29), som innebär att posterna Sjukvård, Reseersättningar och Övriga expenser uppräknas med resp. 200, 7 000 och 10 000 kr. och att posten Publikationstryck nedräknas med 200 kr., får utskottet — under erinran om att anslagshöjningen utgör 17 000 kr. — hemställa,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 53 000 kr.

10:o) **Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, s. 29—33) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 819 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 778 000 kr.

För att möjliggöra en permanentning och utbyggnad av hantverksinstitutets kursverksamhet i Norrbotten föreslår departementschefen — i anslutning till institutsstyrelsens och Tornedalsutredningens förslag — inrättande på hantverksinstitutets stat från och med nästa budgetår av en tjänst som ingenjör i Ae 21. Medelsbehovet under anslaget ökar härigenom med 20 800 kr. Övriga förslag om nya tjänster torde lämnas utan bifall.

Med hänsyn till omfattningen numera av verksamheten vid sektionen för värme-, ventilations- och sanitetsteknik synes denna enhet böra ombildas och från och med nästa budgetår utgöra en särskild avdelning inom institutet. I samband därmed bör tjänsten som chef för sektionen (värme- och sanitetsingenjör i Ae 24) utbytas mot en tjänst som avdelningschef i Ae 26. Härför beräknas en ökning av anslaget med 1 400 kr.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagit om uppflyttning i lönegrad av en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång till kanslibiträde i Ao 7 inräknas i anslaget ökade kostnader härför med 600 kr. Övriga yrkanden om ändrad lönegradsplacering kan inte biträdas. Där- emot tillstyrkes förslaget om ordinariesättning i lönegrad Ao 5 av en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Styrelsens beräkningar av medelsbehovet till overtids- och vikariatsersättningar, till kallortstillägg samt till automatiska lönegrads- och löneklassändringar torde godkännas. Därvid ökar anslaget med ytterligare sammanlagt 8 200 kr. Slutligen bör anslagsposten Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter höjas med tillhoppa 10 000 kr.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen och departementschefens förslag i övrigt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	249 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	3 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	369 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	184 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	12 400
	Summa kr. 819 000

c) till *Statens hantverksinstitut*: Avlöningar till viss personal för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 819 000 kr.

11:o) **Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 33), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 69 000 kr.

12:o) **Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13, s. 34 och 35) att till ifrågakärande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 435 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 397) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 477), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 575 000 kr.,

dels ock en inom första kammaren av herrar *Mattsson* och *Wärnberg* väckt motion (I: 392), vari hemställts, att riksdagen måtte till Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 477 och I: 392.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 400 000 kr.

Kostnaden för kursverksamheten under budgetåret 1961/62 har i en av institutets styrelse fastställd inkomst- och utgiftsstat upptagits till 2 345 000 kr. Å inkomstsidan har upptagits, förutom riksstatsanslaget, 1 200 000 kr. i kursavgifter, 85 000 kr. i bidrag från näringsorganisationer m. fl. samt 660 000 kr. i inkomster av informationsverksamhet och publikationstryck.

Styrelsen för statens hantverksinstitut har hemställt, att för kursverksamheten vid institutet under budgetåret 1962/63 måtte anvisas ytterligare 175 000 kr. Härav hänför sig 50 000 kr. till allmänt ökade löne- och pensionskostnader m. m., 75 000 kr. till uppräknig av anslaget i proportion till den stegrade verksamheten samt 50 000 kr. till utvidgade verksamhetsuppgifter.

Departementschefen tillstyrker för nästa budgetår höjning med sammanlagt 35 000 kr.

Utskottet, som är medvetet om betydelsen av den med stöd av bl. a. förevarande anslag bedrivna kursverksamheten vid hantverksinstitutet, är dock icke berett att tillstyrka någon höjning av anslaget utöver vad som förordats av Kungl. Maj:t. De i ämnet väckta motionerna avstyrkas sålunda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 397 och II: 477 samt I: 392, till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 435 000 kr.

13:o) *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14, s. 35—41) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 395) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 476), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 395.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 180 000 kr.

Departementschefen erinrar om att detta reservationsanslag höjts flera gånger under senare år och att det f. n. uppgår till 180 000 kr. För hantverksinstitutets styrelse har det likväl inte varit möjligt att inom ramen för tillgängliga medel hålla utrustningen vid laboratorier och verkstäder i nivå med den tekniska utvecklingen och med utbyggnaden av institutets kursverksamhet. Detta förhållande uppmärksammades av riksdagen i fjol. Vid sin behandling då av frågan om erforderliga medel till utrustningsanskaffning vid hantverksinstitutet för innevarande budgetår uttalade statsutskottet (SU 10), att utskottet förutsatte att Kungl. Maj:t, efter översyn inom hantverksinstitutet av föreliggande utrustningsbehov, övervägde därav föranledda förslag från institutet och till riksdagen framförde de äskanden, som kunde visa sig motiverade. Detta uttalande lämnade riksdagen utan erinran (Rskr 10).

Styrelsen för hantverksinstitutet har nu med skrivelse den 14 november 1961 redovisat resultatet av en inom institutet verkställd utredning om det aktuella läget i vad gäller tillgången på utrustning samt om föreliggande behov av nyanskaffningar. Det samlade medelsbehovet för nyinköp under perioden 1962/63—1964/65 uppskattas av institutetsstyrelsen till drygt två milj. kr., varav omkring 460 000 kr. borde ställas till förfogande för budgetåret 1962/63 och återstoden under de två därefter följande budgetåren.

Den verkställda utredningen bestyrker enligt departementschefen, att hantverksinstitutets uppsättning av apparater, instrument och maskiner behöver förnyas och moderniseras. Å andra sidan är han ense med statskontoret att olika omständigheter motiverar en något långsammare takt i utrustningsanskaffningen, än styrelsen förutsätter. Sålunda bör inte för-

värvas apparater och instrument för användning i hantverksinstitutets provningsverksamhet, innan klarhet vunnits, huruvida de ifrågavarande provningarna skall vara förlagda till hantverksinstitutet eller till annan statlig institution, som redan förfogar över behövliga hjälpmedel. Han vill därtinnan hänvisa till de av förra årets riksdag beslutade (prop. 41; SU 41; Rskr 121) riktlinjerna angående rationalisering av den statliga provningsverksamheten. Även personalens storlek och tillgängliga lokalutrymmen kräver beaktande vid utrustningsanskaffningen. Med hänsyn härtill är han inte beredd att för nästa budgetår tillstyrka en så avsevärd medelsanvisning som styrelsen har föreslagit. Han förordar att till utrustningsanskaffning vid statens hantverksinstitut nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 250 000 kr.

Utskottet. Vid sin behandling av motsvarande punkt i fjolårets statsverksproposition underströk utskottet angelägenheten av att hantverksinstitutet med hänsyn till sin undervisnings- och instruktionsverksamhet förfogade över en utrustning, som motsvarade utvecklingens krav och som kunde ge den meddelade undervisningen en även i tekniskt hänseende förebildlig karaktär. Då i utrustningshänseende en eftersläpning syntes råda, som var till olägenhet för verksamheten, ansåg utskottet, att hantverksinstitutet borde göra en översyn av föreliggande upprustningsbehov. Resultatet härav kunde sedan ligga till grund för Kungl. Maj:ts anslagsöverväganden. Institutet har numera verkställt nämnda översyn och för Kungl. Maj:t framlagt en upprustningsplan för den närmaste treårsperioden representerande ett sammanlagt medelsbehov av ca 2 miljoner kr., därav institutet för nästa budgetår äskat 458 000 kr. Departementschefen har förordat 250 000 kr., innebärande en uppräknig i förhållande till innevarande budgetår med 70 000 kr.

Utskottet vill för sin del framhålla, att det genom den verkställda översynen stärkts i sin uppfattning om nödvändigheten av en förbättrad materiel- och utrustningsstandard. De brister, som konstaterats föreligga, äro enligt utskottets uppfattning också sådana, att de relativt snart böra afhjälpas om institutet skall kunna bedriva sin verksamhet på ett tillfredsställande sätt. Med tanke härpå synes en snabbare takt i utrustningsanskaffningarna önskvärd än den som skulle bli möjlig, om den årliga anslagstilldelningen fortsättningsvis begränsades till vad departementschefen förordat för 1962/63. Om utskottet likväl biträder förslaget för nästa budgetår, så sker det utifrån förutsättningen att de anförda synpunkterna bli beaktade av Kungl. Maj:t vid anslagsbestämningen för de närmast följande åren. I enlighet härmed avstyrkas motionerna I: 395 och II: 476.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 395 och II: 476, till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

14:o) **Bidrag till företagareföreningar m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15, s. 41—45) att dels medgiva att statsgaranti för lån till hantverks- och industriföretag m. m. må under budgetåret 1962/63 beviljas intill ett belopp av 45 000 000 kr., dels ock till Bidrag till företagareföreningar m. fl. för nämnda budgetår anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Yngve Nilsson m. fl.* (I: 249) och den andra inom andra kammaren av herr *Darlin m. fl.* (II: 248), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta medgiva att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. må under budgetåret 1962/63 beviljas intill ett belopp av 55 000 000 kr.,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mattsson m. fl.* (I: 394) och den andra inom andra kammaren av herrar *Andersson* i Knäred och *Nilsson* i Tvärålund (II: 468), i vilka hemställts, att riksdagen måtte dels medgiva att statsgaranti för lån till hantverks- och industriföretag m. m. under budgetåret 1962/63 beviljas intill ett belopp av 55 000 000 kr., dels för nämnda budgetår under anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kr.,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 399) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 480), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Bidrag till företagareföreningar m. fl. för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 2 100 000 kr.,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 398) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 481), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att en betydande del av de under reservationsanslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. behållna medlen för risktäkningsändamål skall efter Kungl. Maj:ts prövning fördelas mellan företagareföreningarna,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mattsson m. fl.* (I: 393) och den andra inom andra kammaren av herrar *Andersson* i Knäred och *Nilsson* i Tvärålund (II: 469), i vilka hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1962/63 till Statens hantverks- och industrilånefond anvisa ett investeringsanslag av 25 000 000 kr.,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 396) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 479), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag till förstärkning av statens hantverks- och industrilånefond med 25 000 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 248, I: 394, II: 480, I: 398, I: 393 samt II: 479.

Anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. är för innevarande budgetår upptaget med 1 100 000 kr.

Statsmedel ställes till förfogande för företagareföreningarnas verksamhet till gagn för hantverk och småindustri dels i form av lån från statens hantverks- och industrilånefond, dels i form av bidrag och subventioner från nu förevarande anslag. En ytterligare form för statligt ekonomiskt stöd på hit hörande område är kreditgarantivivningen för lån till mindre företag.

Departementschefen har anfört följande.

»Såsom lån till företagareföreningar har under statens hantverks- och industrilånefond för budgetåret 1961/62 anvisats 10 milj. kr. Med tillägg av innestående odisponerade lånemedel hos föreningarna samt av inflytande amorteringar på tidigare lämnade lån blir föreningarnas utlåningskapacitet under det nu löpande budgetåret 24,3 milj. kr. Detta belopp torde komma att vara helt taget i anspråk vid ingången av budgetåret 1962/63. För ny utlåning under sistnämnda budgetår kommer föreningarna därvid att vara hänvisade till dels inflytande amorteringar, dels det lånemedelsanslag, som kan komma att anvisas. Amorteringarna beräknas under nästa budgetår uppgå till drygt 11 milj. kr. För att möjliggöra en viss ökning av utlåningsvolymen under budgetåret 1962/63, jämfört med det låneutrymme, som står till föreningarnas förfogande under det nu löpande budgetåret, torde — såsom kommerskollegium föreslagit — under lånemedelsanslaget för nästa budgetår böra anvisas 15 milj. kr. Det innebär en ökning av anslaget med 5 milj. kr. Hemställan görs i det följande under vederbörande punkt på kapitalbudgeten. Av anslaget bör, i likhet med vad som gäller för närvarande, en del hållas i beredskap och användas för lån i sådana fall, då låne-stöd är en lämplig åtgärd för att motverka sysselsättningssvårigheter.

Ramen för *statlig garanti* åt hantverks- och småindustriföretag är för budgetåret 1961/62 bestämd till 45 milj. kr., varav 3 milj. kr. beräknats för turisthotellnäringen. Under hänvisning till att kreditgarantiramen för innevarande budgetår sannolikt inte kommer att helt tagas i anspråk, hemställer kommerskollegium att densamma för budgetåret 1962/63 bestäms till 40 milj. kr. Med hänsyn till svårigheterna att på förhand göra en närmare bedömning av kreditbehovets storlek föreslår jag att bemyndiganderamen för nästa budgetår bestäms till samma belopp som för närvarande, d. v. s. 45 milj. kr. Liksom sker nu bör en mindre del därav reserveras för i första hand turisthotellnäringen.

Under anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. är för innevarande budgetår till *administrationskostnader* beräknade 800 000 kr. Kommerskollegium hemställer för budgetåret 1962/63 om ökning därav med 600 000 kr.

Kommerskollegium uppskattar föreningarnas utgifter för administrationsändamål under nästa budgetår till 4,6 milj. kr. och de häremot svarande inkomsterna till 3 milj. kr. Vad utgiftssidan beträffar innebär siffran 4,6 milj. kr. en ökning av administrationen med 0,6 milj. kr. jämfört med innevarande budgetår och med 0,9 milj. kr. jämfört med budgetåret 1960/61. Vid bedömningen av anslagsbehovet för nästa budgetår torde, liksom tidigare,

hänsyn få tagas till att föreningarna fortfarande disponerar ej oväsentliga besparingar från nettoränteinkomsten å statslånemedel, vilka inkomster enligt uttalanden av riksdagen — bl. a. år 1958 men även tidigare — skall kunna användas som bidrag till föreningarnas administrationskostnader. Summan av dylika besparingar torde den 1 juli 1962 komma att vara omkring 2 milj. kr. Med hänsyn härtill anser jag, att det löpande statliga administrationsbidraget för budgetåret 1962/63 bör bestämmas till 1 100 000 kr. Därutöver torde i anledning av Tornedalsutredningens förslag, som jag räknar med skall kunna innebära ett verksamt stöd åt företagsamheten i Tornedalen, böra under anslaget anvisas 100 000 kr. att ställas till förfogande för företagareföreningen i Norrbottens län. Administrationsposten för nästa budgetår kommer vid bifall härtill att öka med sammanlagt 400 000 kr.

Till *subventioner* har för innevarande budgetår anvisats 300 000 kr. Kommerskollegium beräknar anslagsbehovet för budgetåret 1962/63 till oförändrat 300 000 kr. och har därvid tagit hänsyn till storleken av dels beräknade förluster innevarande budgetår, dels föreliggande reservation under anslaget, dels reserverade subventionsmedel hos föreningarna. Kollegiets beräkning bör godtagas och subventionsmedelsposten för budgetåret 1962/63 bestämmas till oförändrat 300 000 kr.

Med hänsyn till vad nu sagts torde anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. för budgetåret 1962/63 uppföras med 1,5 milj. kr., eller med 0,4 milj. kr. mer än som är anvisat för närvarande.»

Utskottet. I fråga om *lånemedelsanslaget* på kapitalbudgeten kan konstateras, att över detsamma under senare år avsatts medel till hantverks- och industrilånefonden i en utsträckning, som möjliggjort en successiv ökning av företagareföreningarnas utlåningskapacitet. Budgetåret 1959/60 uppgick utlåningen sålunda till 18 miljoner kr., 1960/61 till 23 miljoner kr. och för innevarande budgetår — då 10 miljoner kr. avsatts till fonden — förväntas utlåningen komma att stiga till 24,3 miljoner kr. För nästa budgetår föreslår departementschefen, att 15 miljoner kr. tillföras fonden, som därvid skulle innefatta ett kapital om 115 miljoner kr. Nämnda tillskott i förening med inflytande amorteringar bedömes tillåta en utlåning om ca 26 miljoner kr.

Med tanke på utlåningsverksamhetens betydelse för hantverks- och småindustriföretagen finner utskottet i likhet med departementschefen en förstärkning av hantverks- och industrilånefonden väl motiverad. Därmed avses en reell förstärkning, som medger en faktisk ökning av företagareföreningarnas utlåning. Då departementschefens förslag till medelsanvisning synes möjliggöra en rimlig sådan ökning, är utskottet berett att godtaga detsamma. Härav följer att de i motionerna I: 393 och II: 469 samt I: 396 och II: 479 gjorda yrkandena om ytterligare avsättning avstyrkas.

Vad angår *kreditgarantiramen* har även denna under senare år successivt ökats. Från att år 1959/60 ha varit 30 miljoner kr. ökades den 1960/61 till 35 miljoner kr.; för innevarande budgetår har den bestämts till 45

miljoner kr. Under hänvisning till att detta garantiutrymme sannolikt icke kommer att utnyttjas har kommerskollegium föreslagit, att ramen för nästa budgetår begränsas till 40 miljoner kr. Departementschefen har dock ansett, att densamma bör upptagas med oförändrat belopp.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att någon minskning av garantiutrymmet icke bör ske. Å andra sidan framstår det mot bakgrund av den aktuella utnyttjandegraden knappast som motiverat att utvidga ramen, vilket påyrkats i motionerna I: 249 och II: 248 samt I: 394 och II: 468. Utskottets ställningstagande blir därför ett tillstyrkande av departementschefens förslag samt ett avstyrkande av nämnda motionsyrkanden.

I detta sammanhang vill utskottet fästa uppmärksamheten på vad det vid sin behandling av motsvarande punkt i fjolårets statsverksproposition uttalade om önskvärldheten av att gällande riktlinjer för garanti- och lånegivningen tid efter annan omprövades ur synpunkten att ge det samlade lånestödet en så ändamålsenlig inriktning som möjligt. Bl. a. syntes det utskottet böra övervägas, om icke med hänsyn till garantiutrymmets storlek en sänkning av den nedre gränsen för utställande av lånegarantier borde ske. Det framstår också som önskvärt att lämpliga åtgärder vidtagas för att åstadkomma en snabbare och rationellare behandling av föreliggande garantiärenden. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på dessa frågor och för riksdagen redovisar resultatet av sina överväganden.

Under anslaget *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* har för innevarande budgetår till administrationskostnader beräknats 800 000 kr. och till subventioner 300 000 kr. eller tillhoppa 1 100 000 kr. Departementschefen föreslår för nästa budgetår en uppräknig av administrationsdelen till 1 200 000 kr., innebärande att anslaget i sin helhet upptages med 1 500 000 kr.

Vad angår *administrationskostnaderna* yrkas i motionerna I: 399 och II: 480, att till täckande av dessa kostnader anvisas 1,8 miljoner kr. Detta svarar mot företagareföreningarnas egen bedömning av medelsbehovet för ändamålet. Föreningarna beräkna sålunda sina utgifter för nästa budgetår till 4,7 miljoner kr. och sina inkomster till 3 miljoner kr. Mellanskillnaden — som i sin helhet anses böra bestridas med statsmedel — blir 1,7 miljoner kr. Härtill kommer i administrationsdelen av anslaget inräknade bidrag till vissa organisationer om 0,1 miljoner kr. — Även i motionerna I: 394 och II: 468 kräves en ökning av medelsutrymmet för administrationsändamål. Hur stor denna ökning bör vara anges dock icke närmare i motionerna, i vilka föreslås att anslaget i sin helhet — alltså inklusive subventionsdelen — upptages med 1,8 miljoner kr.

Utskottet är för sin del medvetet om behovet att successivt förstärka företagareföreningarnas organisation med hänsyn till de ökade anspråk, som efter hand ställas på dem. En fortskridande förstärkning har också möjliggjorts genom de ökade medel, som under senare år ställts till föreningarnas förfogande för administrationsändamål. En ytterligare ökning av anslagets administrationsdel föreslås nu för nästa budgetår av

departementschefen. Vid sin bestämning av medelsbehovet har denne utgått från kommerskollegiets beräkningar, som enligt den tidigare lämnade redogörelsen bygga på något lägre utgifter och något högre inkomster för företagareföreningarna än vad dessa själva angivit. Underskottet begränsas därvid till 1,3 miljoner kr., vartill kommer nyssnämnda bidrag till vissa organisationer om 0,1 miljoner kr. Till täckande av detta administrationsmedelsbehov om tillhoppa 1,4 miljoner kr. föreslår departementschefen anvisning av 1,2 miljoner kr. I fråga om det ytterligare medelstillskott, som härutöver erfordras, hänvisas till de ganska betydande besparingar från nettoränteinkomster å statslånededel, som föreningarna förfoga över. Utskottet har för sin del icke något att erinra mot de bedömningar, som ligga till grund för denna medelsberäkning, och är berett att godtaga departementschefens bestämning av administrationsdelen av anslaget. Såsom departementschefen förordat torde av denna — i anledning av Tornedalsutredningens förslag — ett belopp av 100 000 kr. böra reserveras för företagareföreningen i Norrbottens län. Det anförda innebär, att angivna motionsyrkanden avstyrkas.

I anslutning till det föregående vill utskottet framhålla önskvärldheten av att Kungl. Maj:t överväger möjligheterna till en tidigare utbetalning av företagareföreningarnas administrationsbidrag än vad nu är fallet.

Beträffande medelsbehovet till *subventioner* synes detta i enlighet med departementschefens förslag böra upptagas med oförändrat 300 000 kr.

I sammanhanget vill utskottet erinra om det i motionerna I: 398 och II: 481 framförda yrkandet om fördelning mellan företagareföreningarna av under bidragsanslaget behållna subventionsmedel. I anslutning härtill må hänvisas till det av riksdagen så sent som 1958 gjorda uttalandet av innebörd i huvudsak, att det med hänsyn till den ojämna fördelningen av förluster mellan företagareföreningarna är motiverat, att anvisade subventionsmedel i viss utsträckning stå kvar under anslaget intill dess de olika föreningarnas behov av medel för förlusttäckning kan med någon högre grad av säkerhet bedömas. Utskottet ser icke för närvarande någon anledning att frångå angivna ställningstagande och avstyrker sålunda bifall till motionerna.

I fråga om anslaget till hantverks- och industrilånefonden gör utskottet hemställan under punkten 117.

Under återopande av vad sålunda uttalats hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 249 och II: 248 samt I: 394 och II: 468, de båda sistnämnda såvitt nu är i fråga, medgiva att statsgaranti för lån till hantverks- och industri-företag m. m. må under budgetåret 1962/63 beviljas intill ett belopp av 45 000 000 kr.;

b) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 399 och II: 480 samt I: 394 och II: 468, de båda sistnämnda motionerna såvitt nu är

i fråga, till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.;

c) att motionerna I: 398 och II: 481 icke må av riksdagen bifallas.

15:o) **Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 45), innebärande en uppräknig av anslaget med 500 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

16:o) **Bidrag till Sveriges standardiseringskommission.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 45 och 46), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Sveriges standardiseringskommission* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 566 000 kr.

17:o) **Befrämjande av hemslöjden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18, s. 46 och 47) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 266 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 55 000 kr.

Den i 1961 års statsverksproposition under förevarande punkt omnämnda utredningen av frågan om den statliga bidragsgivningen till hemslöjdsändamål har numera slutförts genom att utredningsmannen i maj 1961 avgivit ett stencilerat betänkande i frågan. Betänkandet har vid remissbehandlingen blivit föremål för rätt stark kritik från flera håll och torde enligt departementschefen inte böra läggas till grund för proposition i ämnet. Han ämnar därför låta frågan bli föremål för ny utredning.

De samlade statliga bidragen till hemslöjdsändamål uppgår f. n. till 266 000 kr. för år, varav 55 000 kr. anvisas över förevarande anslag och återstoden ur manufakturförslagslånefonden. Denna fond är numera i stort sett förbrukad. I avvaktan på resultatet av den förnyade utredningen om hemslöjdsändamålets finansiering synes det för nästa budgetår erforderliga statsbidraget böra i sin helhet anvisas över förevarande anslag. Bidragsbehovet uppskattar departementschefen till 266 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 266 000 kr.

18:o) **Bidrag till Svenska slöjdföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 48), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Svenska slöjdföreningen* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 50 000 kr.

19:o) **Främjande av utrikeshandeln m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, s. 48—62) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herrar *Darlin* och *Nordgren* väckt motion (II: 72), vari hemställt, att riksdagen måtte besluta att till Främjande av utrikeshandeln m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 3 600 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Statens utgifter under tionde huvudtiteln till åtgärder för främjande av utrikeshandeln bestrids innevarande budgetår över två reservationsanslag, nämligen Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder å 1 600 000 kr. och Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet å 700 000 kr. Ifrågavarande båda anslag torde, enligt departementschefen, av praktiska skäl böra sammanslås till ett och under förevarande punkt torde därför få anmälas medelsäskanden, som hänför sig till dessa tidigare anslag, under den gemensamma rubriken Främjande av utrikeshandeln m. m.

Departementschefen erinrar om att frågan om i vilken omfattning och i vilka former åtgärder bör vidtagas för att stödja och stimulera en aktiv bearbetning från näringslivets sida av utlandsmarknaderna på senare år varit föremål för uppmärksamhet och utredning i olika sammanhang. Exportstödsberedningen har under ett par år gjort en genomgång av särskilt sådana spörsmål som har samband med den kommersiella utlandsrepresentationen och samordningen på detta område av det allmännas och näringslivets egna insatser. Beredningen har nu slutfört sitt arbete och har redovisat sina synpunkter i en rapport. När det gäller vårt lands medverkan i utställningar och mässor i utlandet har sedan några år tillbaka en särskild beredning inom handelsdepartementet, den s. k. utställningsberedningen, handlagt hithörande frågor. De erfarenheter som där efter hand vunnits har gett anledning till förslag från utställningsberedningens sida om den långsiktiga uppläggnings av insatserna på detta område. En annan beredning, USA-beredningen, har särskilt ägnat sig åt frågan om åtgärder syftande till att främja våra förbindelser med Amerikas förenta stater. Som ett resultat av dess arbete och i anslutning härtill gjorda utredningar har nu förslag framlagts om en på bred bas uppbyggd upplysningsaktion, ge-

nomförd under en följd av år och i ekonomisk samverkan mellan staten och näringslivet.

De medelsbehov som aktualiseras för ändamål av skiftande slag på hithörande område har under åtskilliga år kunnat tillgodoses med särskilda fondmedel, främst från handels- och sjöfartsfonden. Då sådana medel inte längre står till förfogande, genomfördes fr. o. m. innevarande budgetår den förändringen, att de stödåtgärder av olika slag varom här är fråga kan finansieras över anslag på riksstaten.

Genomförande av de angivna förslagen medför behov av en betydande anslagsökning jämfört med de medel som står till förfogande för innevarande budgetår. Den allmänna bakgrunden härtill är självfallet främst att söka i den tilltagande internationella konkurrensen och den starka aktivitet som från andra, med Sverige jämförbara länder utövas på hithörande områden. Denna aktivitet tar sig bl. a. uttryck i en kraftig upprustning av utlandsrepresentationen, icke minst på det kommersiella området, i offentligt stöd för intensifierad marknadsundersökning och marknadsbearbetning, i utökat deltagande i internationella utställningar och mässor och i brett upplagda allmänna upplysnings- och goodwill-kampanjer. De resurser som från andra länders sida avdelas för dessa ändamål är ofta av imponerande storlek.

För egen del finner departementschefen det angeläget att dessa frågor även i vårt land ägnas ökad uppmärksamhet. Det krävs därvid ökade resurser och insatser både från det allmännas och från näringslivets sida. Självfallet är den kommersiella bearbetningen av utlandsmarknaderna i första hand en näringslivets egen angelägenhet och huvudansvaret måste vila där. Men det ligger också ett starkt allmänt intresse däri att vårt land väl utnyttjar de tillfällen som erbjuder sig att stärka och utvidga kontakterna med för oss viktiga marknader. Detta framstår som särskilt angeläget mot bakgrunden av dagens handelspolitiska läge och våra strävanden att få tillträde till en vidgad europeisk stormarknad. Inför de kommande förhandlingarna härom måste möjligheterna väl tillvaratas att öka de kommersiella kontakterna med viktiga marknader inom och utom Europa, att förbättra den allmänna kännedomen utomlands om vårt land och dess näringsliv, om vårt handelspolitiska och utrikespolitiska läge etc. För att dessa syften skall nås krävs insatser på en rad olika vägar och av skiftande karaktär.

De allmänna synpunkter som här anförts har sin giltighet i fråga om flertalet av de ändamål för vilka medel anvisas under förevarande anslag. Vad beträffar medelsbehovet vill departementschefen i korthet anföra följande.

Till *handelssekreterareorganisationen* har för innevarande budgetår anvisats 1 110 000 kr. för att bestrida kostnaderna för en organisation av sju handelssekreterare. Departementschefen är ense med exportstödsberedningen om handelssekreterarnas värde som komplement till den ordinarie utrikesrepresentationen och om behovet av en större organisation än den nuvarande. För nästkommande budgetår anser han sig dock böra begränsa sig till att tillstyrka en utökning med en handelssekreterare. Av särskilt intresse

synes honom vara att pröva beredningens uppslag om en rörlig handelssekreterare. Han delar också de synpunkter som anförts rörande behovet av ökad kommersiell representation på nya marknader, särskilt i Afrika. Sammanlagt räknar han med ett medelsbehov till handelssekreterarna för nästkommande budgetår av 1 370 000 kr.

I likhet med exportstödsberedningen anser han, att de *svenska handelskamrarna i utlandet* utgör en värdefull tillgång för Sverige, och att det finns goda skäl att lämna kamrarna fortsatt stöd i form av statsbidrag i ungefär hittillsvarande omfattning. Till sådana bidrag har för innevarande budgetår anvisats ett särskilt reservationsanslag å 700 000 kr. Kommerskollegium tillstyrker, att till bidrag till svenska handelskamrar i utlandet för budgetåret 1962/63 anvisas 761 000 kr., varav 90 000 kr. till kammaren i Düsseldorf för räkenskapsåret 1962/63 och återstoden, 671 000 kr., till övriga kamrar för år 1963. Han finner liksom kollegium en viss förstärkning av bidragen till kamrarna befogad men anser sig inte för detta ändamål böra beräkna mer än 45 000 kr. och tillstyrker alltså att till bidrag till svenska handelskamrar i utlandet för budgetåret 1962/63 anvisas 745 000 kr.

Småindustriens exportråds av kommerskollegium tillstyrkta hemställan om medelsanvisning för budgetåret 1962/63 för rådets och Småindustriens exportbyrås verksamhet lämnar han utan erinran. För ändamålet torde böra upptagas ett till 150 000 kr. avrundat belopp.

För framträdanden av traditionell art på *internationella mässor och utställningar* i form av informationskontor har utställningsberedningen räknat med ett medelsbehov för nästa budgetår av minst 300 000 kr. För egen del tillstyrker han ett belopp om 300 000 kr. vilket med ca 50 000 kr. överstiger de beräknade utgifterna under innevarande budgetår.

Vad beträffar *andra exportfrämjande åtgärder*, såsom bidrag till marknadsundersökningar, utrikeshandelsstipendier och praktikanter, har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av sammanlagt 96 100 kr. Vad exportstödsberedningen allmänt anført om behovet av ökade resurser för åtgärder av hithörande slag föranleder ingen erinran. I departementschefens anslagsberäkning för nästkommande budgetår har räknats med ett belopp av 200 000 kr.

Förslaget om en *upplysningskampanj i Amerikas förenta stater* har föregåtts av omfattande undersökningar och utredningar. En redogörelse för dessa har lämnats i det föregående. Förslaget har till ändamål att presentera Sverige som ett modernt industriland med hög standard i olika avseenden. Att gagna de svenska exportansträngningarna är huvudsyftet med aktionen. Från denna utgångspunkt skall information lämnas om svensk teknisk-vetenskaplig forskning samt svensk industri, om den svenska arbetsmarknaden och om sociala och kulturella förhållanden i Sverige samt om den svenska inställningen till den europeiska gemensamma marknaden ävensom om den svenska neutralitetspolitiken. Kampanjen avses pågå under en tid av tre år, och kostnaderna har beräknats till 6 milj. kr., d. v. s. ca 2 milj. kr. för år. Näringslivets intresse har dokumenterats därigenom,

att man tillsatt en särskild kommitté med uppgift att såsom rådgivande organ medverka vid genomförandet. De sonderingar som gjorts visar också att det svenska näringslivet är berett att satsa stora belopp på en aktion med denna utformning. Enligt förslaget skall kostnaderna fördelas lika mellan staten och näringslivet.

Departementschefen anser, att en kampanj för de föreslagna riktlinjerna är ägnad att ge opinionen i Förenta staterna en riktigare bild av de faktiska förhållandena inom vårt samhälle och näringsliv än de föreställningar här- om som nu synes råda. Särskilt mot bakgrunden av aktionens export- främjande inriktning vill han därför tillstyrka, att staten lämnar sin med- verkan. Han har inget att erinra mot den föreslagna kostnadsramen, sammanlagt 6 milj. kr. under en treårsperiod, men förutsätter att kost- naderna skall fördelas lika mellan staten och näringslivet. I fråga om me- delsbehovet till USA-kampanjen för nästa budgetår återkommer han i det följande.

Men behovet av upplysning om vårt land, kommersiellt och i övrigt, gäl- ler givetvis inte enbart Förenta staterna. Departementschefen vill under- stryka vikten av att bevaka även de näraliggande marknaderna i Europa. De genom integrationen pågående strukturella förändringar av dessa för vår export centralt betydelsefulla marknader medför krav på förstärkta kommersiella insatser främst från näringslivet och i samband därmed även på ökad information om Sverige i olika avseenden. Utställningsberedningen har beaktat dessa frågeställningar och har, förutom till förut behandlade informationskontor, hemställt om statsanslag till *samlade framträdanden i Europa för kommersiell information om Sverige*. Beredningen har då när- mast syftat på aktioner i Västtyskland och senare även i Frankrike och Belgien och beräknar för nästkommande budgetår medelsbehovet härför till sammanlagt 600 000 kr. Departementschefen delar uppfattningen, att en ökad aktivitet i förevarande hänseenden är erforderlig även i Europa och tillstyrker därför, att medel härför reserveras inom ramen för detta anslag. För närvarande är han dock inte beredd att specificerat ta ställning ifråga om medelstildelning till skilda framträdanden av denna art. Vid bedöm- ning av statens insats i de olika projekt som framkommer måste hänsyn tas till näringslivets intresse och villighet att bidra. Målsättningen bör vara att näringslivet även vid framträdanden i Europa lämnar bidrag av i huvudsak samma storleksordning som staten. Liksom i fråga om USA- kampanjen kan det befinnas lämpligt att tillsätta särskilda, för de olika projekten lämpligt sammansatta kommittéer med uppgift att planera och genomföra aktionerna.

Vid anmälan under tredje huvudtiteln av anslagen Utländska pressbesök och Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige har ministern för utrikes ärendena understrukit behovet att intensifiera informationen utom- lands om Sverige och svenska förhållanden. Den därvid åsyftade informa- tionen ligger givetvis på ett mera allmänt plan än den här ifrågavarande mer kommersiellt inriktade. Som framgår av de närmare redogörelserna för de

planerade framträdandena i Amerikas förenta stater och Europa förekommer i dessa också inslag av kulturell och allmän art. Det är självfallet angeläget att en nära samordning åstadkommes mellan olika här verksamma organs insatser. För framträdanden av det slag som nyss berörts torde medelsbehovet i viss utsträckning kunna täckas från nämnda anslag under tredje huvudtiteln. Vad beträffar medelsbehovet i övrigt under nästa budgetår till kommersiell informationsverksamhet m. m. torde vidare ett belopp av ca 650 000 kr. kunna ställas till förfogande av medel, som ur handels- och sjöfartsfonden reserverats för den aktion som avses med den i föregående redogörelse omnämnda USA-beredningens verksamhet. Därutöver beräknas under förevarande anslag till kommersiell informationsverksamhet i Förenta staterna och Europa för budgetåret 1962/63 sammanlagt 735 000 kr.

Vid bifall till vad under denna anslagspunkt föreslagits bör för budgetåret 1962/63 anslaget uppföras med tillhoppa 3 500 000 kr. Härav bör beräknas till handelssekreterareorganisationen 1 370 000 kr., till bidrag till svenska handelskamrar i utlandet 745 000 kr., till exportbyrå och exportrådet 150 000 kr., till informationskontor m. m. vid mässor och utställningar i utlandet 300 000 kr., till övriga exportfrämjande åtgärder 200 000 kr. och till kommersiell information m. m. i Förenta staterna och Europa 735 000 kr. Liksom tidigare torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om användningen av dessa medel ävensom att vid behov göra jämkningar mellan olika ändamål.

Anslaget torde, liksom under innevarande budgetår gäller för anslagen Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder och Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet, böra uppföras som ett reservationsanslag. Till anslaget torde även, om riksdagen ej anför erinran häremot, få föras eventuella vid utgången av budgetåret 1961/62 föreliggande reservationer å nyssnämnda två anslag.

Utskottet. Den pågående utvecklingen mot marknadsintegration och fri handel samt den skärpta internationella konkurrensen över huvud har medfört, att de exportstödjande verksamheter, som bedrivs med anlitande av medel från förevarande anslag, ha fått en successivt ökad betydelse. Det gäller handelssekreterarverksamheten, som på de marknader den berör utgör ett värdefullt komplement till den ordinarie utrikesrepresentationen. Det gäller vidare den verksamhet, som utövas av de svenska handelskamrarna utomlands, och de insatser, som fortlöpande göras för att manifesteras de svenska exportintressena genom mäss- och utställningsframträdanden etc. Den ökade betydelsen av angivna aktiviteter har medfört, att desamma under senare år varit föremål för fortlöpande överväganden och då främst genom vissa inom handelsdepartementet tillsatta beredningar. Den s. k. exportstödsberedningen har sålunda övervägt problem sammanhängande med den kommersiella utlandsrepresentationen. En särskild utställningsberedning har behandlat frågor angående vårt lands medverkan i utländska mässor och utställningar samt kommersiell upplysningsverksamhet i utlan-

det över huvud. Slutligen har den s. k. USA-beredningen övervägt åtgärder syftande till att främja våra kommersiella förbindelser med Amerikas förenta stater. Nämnda beredningar ha i skrivelser till Kungl. Maj:t redovisat resultatet av sitt arbete och framlagt förslag till åtgärder i olika hänseenden, vilka förslag beaktats av Kungl. Maj:t vid bedömningen av anslagsbehovet för nästa budgetår. Detta har uppskattats till 3 500 000 kr., vilket innebär en uppräknig i förhållande till innevarande budgetår med 1 200 000 kr.

Av ökningen avser ca 450 000 kr. exportfrämjande verksamhet av mera traditionell karaktär, d. v. s. handelssekreterar- och handelskamarverksamhet, marknadsundersökningsbidrag, utrikeshandelsstipendier samt bidrag till informationskontor vid utländska mässor och utställningar. Vad angår sistnämnda ändamål innebär uppräknigen, att för detsamma kunna under nästa budgetår disponeras sammanlagt 300 000 kr. Utskottet finner vad sålunda förordats i fråga om vidgat medelutrymme medge en rimlig förstärkning av olika berörda exportstödsformer. Härav följer att utskottet icke anser skäl föreligga att biträda det i motionen II: 72 gjorda yrkandet att för bidrag till informationskontor vid mässor och utställningar anvisa ytterligare 100 000 kr.

Huvuddelen av ökningen under anslaget eller ca 750 000 kr. hänför sig till av utställnings- och USA-beredningarna förordade upplysningskampanjer i Västeuropa och Amerikas förenta stater, vilka kampanjer sikta till att genom en mera brett upplagd information om vårt land och dess näringsliv skapa förbättrade betingelser för att handelspolitiskt och kommersiellt hävda våra exportintressen på berörda utlandsmarknader. Utskottet finner den aktivering av vår utlandsinformation, som härvid åsyftas väl motiverad. En sådan aktivering ter sig särskilt angelägen med hänsyn till förestående förhandlingar om vårt lands medverkan i en vidare västeuropeisk integration. Inför dessa förhandlingar är det sålunda av vikt, att alla möjligheter tillvaratagas att förbättra den allmänna kännedomen utomlands om svensk industri och svenskt näringsliv, om de ekonomiska och sociala förhållandena över huvud i vårt land samt om de utrikes- och handelspolitiska förutsättningarna för vårt deltagande i integrationsarbetet. Utskottet tillstyrker den för ifrågavarande informationsverksamhet erforderliga medelsanvisningen. Som framgår av departementschefens uttalande avses upplysningsarbetet planlagt och genomfört i nära samarbete med näringslivet, som förutsättes taga del i kostnaderna. I detta sammanhang vill utskottet — under hänvisning till sitt utlåtande i anslutning till det under tredje huvudtiteln upptagna anslaget till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige — understryka angelägenheten av att lämpliga former skapas för statens och näringslivets samarbete på förevarande område. Det är även av synnerlig vikt, att den här avsedda informationsverksamheten nära samordnas med den, som finansieras över nyssnämnda anslag.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 72 till *Främjande av utrikeshandeln m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kr.

Sveriges geologiska undersökning

20:o) Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21, s. 63—66) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 776 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 2 637 000 kr.

Malmletningsverksamheten i statlig regi har under senare år ökat betydligt. Utbyggnaden av verksamheten kommer att fortsätta därest det förslag om intensifiering av prospekteringsverksamheten i Norrland, som i det följande framlägges, blir genomfört. Denna utveckling motiverar förstärkning av geologiska undersökningens laboratoriepersonal. Departementschefen tillstyrker därför inrättande vid undersökningen från och med nästa budgetår av *dels* en tjänst som statsgeofysiker i Ae 25, *dels* tre tjänster som ingenjör i högst Ag 15. Medelsbehovet under anslaget ökar härigenom med sammanlagt 67 600 kr. Övriga yrkanden om nya tjänster torde lämnas utan bifall. Då emellertid en viss eftersläpning kommit att ske i fråga om det reguljära karteringsarbetet föreslås till förstärkning av den därmed ssyselsatta personalen anvisande av 20 000 kr. för anställning mot arvode av extra befattningshavare.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknas sammanlagt 1 800 kr. för uppflyttning i lönegrad av en tjänst som ingenjör från Ae 17 till Ae 19 med tjänstebenenämningen byråingenjör (malmbyrå). Övriga av geologiska undersökningen framförda förslag till lönegradsuppflyttningar torde lämnas utan bifall. Dock föreslås med hänsyn till den omfattning geologiska undersökningens kassarörelse numera har, att den f. n. på övergångsstat uppförda tjänsten som kassör i Ao 12 återföres till ordinarie stat och att i samband därmed den f. n. vakanta tjänsten som kassör i Ao 10 indrages.

Arvoderingen till extrageologer är f. n. under omprövning. För beräknade kostnader i samband därmed föreslås en uppskrivning av förevarande anslag med 15 000 kr.

Yrkandena om medelsanvisning i anledning av redan genomförda löne-

gradsförändringar torde bifallas. Under anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas ytterligare resp. 23 800 kr. och 2 200 kr.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt här är i fråga, har icke något att erinra mot de förordade ändringarna i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning liksom ej heller mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	504 600
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till extra personal, <i>förslagsvis</i>	777 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 023 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	423 300
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	46 200
	Summa kr. 2 776 000

c) till *Sveriges geologiska undersökning*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 776 000 kr.

21:o) *Sveriges geologiska undersökning*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 67), som innebär att posterna Sjukvård, Övriga expenser och Övriga utgifter uppräknas med resp. 1 000, 15 000 och 10 000 kr. och att posten Bränsle, elektrisk energi och vatten sänkes med 1 000 kr., får utskottet — under erinran om att anslagshöjningen utgör 25 000 kr. — hemställa,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 036 000 kr.

22:o) **Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, s. 67 och 68) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 176 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 154 000 kr.

Under förevarande anslag beräknar departementschefen en ökning med 15 000 kr. till följd av vidgad karteringsverksamhet under budgetåret 1962/63. Samtidigt bör 7 000 kr. upptagas som kompensation för de fr. o. m. den 1 juli förra året höjda traktamentena. Liksom sker nu torde 5 000 kr. av anslaget få användas till bekostande av internordiska resor i studiesyfte eller för deltagande i sammanträden med företrädare för geologinstitutiönerna i de övriga nordiska länderna.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 176 000 kr.

23:o) **Sveriges geologiska undersökning: Utrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, s. 68 och 69) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 150 000 kr.

Geologiska undersökningens malmletningsverksamhet har byggts ut avsevärt under senare år och kommer vid bifall till vad som föreslås under reservationsanslagen Malmletning och Järnmalmsinventering m. m. i Norrbotten att bli av än större omfattning under nästa budgetår. En förstärkning av utrustningsanslaget framstår därvid som nödvändig. Anslagsbehovet fördelar sig ganska jämnt mellan laboratorierna här i Stockholm — där huvuddelen av analysarbetet äger rum — och arbetsplatserna ute på fältet. För egen del uppskattar departementschefen det samlade medelsbehovet till utrustningsanskaffning under nästa budgetår till 250 000 kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

24:o) **Sveriges geologiska undersökning: Malmletning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25, s. 69—79) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 991 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 991 000 kr. Departementschefen anför i huvudsak följande.

Geologiska undersökningens malmletningsverksamhet har byggts ut avsevärt under senare år. Bakom ligger främst förväntningarna på ett gott ekonomiskt utbyte av förekommande fyndigheters framtida brytning och tillvaratagande. Men särskilt i vad gäller Norrbotten tillkommer att gruvdrift ger arbetstillfällena och skapar underlag för ökad livaktighet i bygder, som eljest på grund av sitt isolerade läge har ett svagt utvecklat näringsliv. Successivt ökade personella och materiella resurser har därför ställts till förfogande för prospekteringsverksamheten. Denna har kunnat intensifieras även genom att äldre undersökningsmetoder förbättrats och nya sådana tillkommit. Omfattande arbeten pågår f. n. dels inom Skelleftefältet och Vilhelminafjällen väster därom, dels inom Svappavaaraområdet i Norrbotten. På båda ställena har värdefulla resultat kunnat noteras.

Mycket stora arealer återstår emellertid att gå över, framför allt i Norrbotten. För att få underlag för en bedömning av den ordning, i vilken de fortsatta arbetena bör bedrivas, tillkallades i juli 1960, med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande, särskilda sakkunniga (malmutredningen för Norrbotten) för att verkställa utredning av frågor, som äger samband med en inventering av Norrbottens naturtillgångar.

I en den 21 augusti 1961 ingiven skrivelse har malmutredningen föreslagit fortsatt regionalprospektering över det redan flygundersökta kartbladet Kiruna samt påbörjande av dylik prospektering inom Pajala- och Tändöområdena, allt för en kostnad till den 1 juli 1963 av 1 650 000 kr. Med hänsyn till angelägenheten av att arbetena igångsätts redan våren 1962, föreslår utredningen att av nämnda belopp 150 000 kr. ställs till geologiska undersökningens förfogande under innevarande budgetår. Utredningen anser att kostnaderna för de nu nämnda arbetena i anslagshänseende bör hållas skilda från kostnaderna för pågående arbeten avseende kis- och kopparmalmfyndigheter inom Skelleftefältet och fjälltrakterna väster därom, vilka senare kostnader belastar förevarande anslag.

Med hänsyn till vad nyss anförts om värdet av den malmletningsverksamhet i statlig regi, som för närvarande äger rum i vårt land, tillstyrker departementschefen malmutredningens av samtliga remissinstanser godkända förslag om intensifierad prospekteringsverksamhet inom Kirunaområdet samt Pajala- och Tändöområdena. I likhet med utredningen finner han angeläget, att arbetena igångsätts så snart ske kan. Med hänsyn härtill och då han ej heller i övrigt har någon erinran mot vad utredningen förordat om nu nämnda arbeten, torde till desamma för budgetåren 1961/62 och 1962/63 böra anvisas sammanlagt 1 650 000 kr., varav 150 000 kr. bör upptagas på tilläggsstat för innevarande budgetår och återstoden på riksstaten för nästa budgetår. Hemställan om sistnämnda medelsanvisning görs under närmast efterföljande anslagspunkt.

Malmutredningens förslag om snart påbörjande av malmundersökningar inom Ekströmsberg m. fl. redan kända malmfält och om finansieringen

den närmaste tiden av dessa arbeten föranleder inte någon erinran från departementschefens sida.

Vad gäller det av Tornedalsutredningen uttalade önskemålet, att malmundersökningar snarast bör igångsättas inom Masugnsby- och Kaunisvaara-fälten samt att därvid även grafit- m. fl. fyndigheter bör ägnas uppmärksamhet, hänvisas till den föregående redogörelsen över malmutredningens förslag. Av de i förslaget redovisade planerna — vilka departementschefen lämnat utan erinran — framgår, att i vart fall Kaunisvaara-fältet snart skall bli föremål för närmare undersökningar. Han förutsätter med malmutredningen, att vid järnmalmsinventeringen andra mineraltillgångar beaktas, bl. a. grafitfyndigheter.

Geologiska undersökningens uppskattning av medelsbehovet för de sedvanliga arbetena inom Skelleftefältet och Vilhelminafjällen torde i allt väsentligt böra godtagas och förevarande anslag för nästa budgetår bestämmas till oförändrat 1 991 000 kr. Detta innebär i realiteten en höjning med 400 000 kr., eftersom kostnaderna för flygmätningar förutsattes från och med nästa budgetår skola betalas ur det nya anslaget Järnmalmsinventering m. m. i Norrbotten.

Utskottet. För att möjliggöra fortsatt regionalprospektering inom Kirunaområdet och påbörjande av dylik prospektering inom Pajala- och Tärenäsområdena har departementschefen räknat med en sammanlagd medelsanvisning av 1 650 000 kr. Av detta belopp har innevarande års riksdag å tilläggsstat anvisat 150 000 kr. Utskottet är berett tillstyrka, att återstoden, 1 500 000 kr., anvisas för nästa budgetår. Då skäl förebragts att särskilja kostnaderna för regionalprospekteringen från kostnaderna för de egentliga malmundersökningarna har riksdagen i samband med förenämnda tilläggsstatsanslag beslutat, att angivna medel skola ställas till förfogande under ett särskilt anslag, benämnt Sveriges geologiska undersökning: Järnmalmsinventering m. m. i Norrbotten. Vad angår medelsberäkningen för geologiska undersökningens pågående malmundersökningar inom Skelleftefältet och Vilhelminafjällen har utskottet icke något att erinra. Förevarande anslag till malmletning bör sålunda upptagas med oförändrat 1 991 000 kr., vilket i realiteten innebär en ökning med 400 000 kr., eftersom kostnaderna för flygmätningar fortsättningsvis avses skola belasta nyssnämnda anslag till järnmalmsinventering.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 991 000 kr.

25:o) **Sveriges geologiska undersökning: Järnmalmsinventering m. m. i Norrbotten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 79) och under återopande av vad som anförts under föregående punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till Sveriges geologiska undersökning: Järnmalminventering m. m. i Norrbotten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

Teknisk provnings- och försöksverksamhet

26:o) Statens provningsanstalt: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27, s. 80—82) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 254 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 249 000 kr.

Med hänsyn till den förstärkning av personalen i provningsanstaltens allmänna verksamhet, som ägde rum förra året, anser departementschefen sig inte böra för nästa budgetår föreslå inrättande av ytterligare tjänster eller uppflyttning i lönegrad av befintliga tjänster. Dock torde tjänsten som elektriker i Ag 10 överföras på extra ordinarie stat, med bibehållande av nuvarande benämning och lönegradsplacering. I samband därmed bör en tjänst som elektriker i Ae 9 indragas.

Till löneklassändringar torde enligt anstaltsstyrelsens förslag böra anvisas ytterligare 3 600 kr. Därjämte bör anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter höjas med resp. 1 300 kr. och 100 kr.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits kommer för budgetåret 1962/63 anslaget i sin helhet att uppföras med 1 254 000 kr., innebärande en ökning med 5 000 kr.

Utskottet tillstyrker förslaget till medelsanvisning och hemställer, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalts allmänna verksamhet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	269 600
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	680 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	283 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	18 900

Summa kr. 1 254 000

b) till *Statens provningsanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 254 000 kr.

27:o) *Statens provningsanstalt: Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28, s. 82 och 83) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 137 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 137 000 kr.

Av anslagsposten Reseersättningar, som för nästa budgetår bör bestämmas till 13 000 kr., torde 3 000 kr. få disponeras för bestridande av kostnader för internordiska resor. Innevarande budgetår upptogs under delposten Övriga expenser ett belopp av engångsnatur å 35 000 kr. för inköp av möbler m. m. Då departementschefen blivit övertygad om behovet av en fortsatt upprustning av anstaltens bestånd av möbler och kontorsmaskiner beräknas även för nästa budgetår en engångsanvisning för detta ändamål å 32 000 kr. Delposten sänkes därigenom med 3 000 kr. Under övriga anslagsposter och delposter räknas för budgetåret 1962/63 med samma medelsbehov som för innevarande budgetår. Anslaget i sin helhet blir därför oförändrat 137 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot förslaget till medelsanvisning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 137 000 kr.

28:o) *Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29, s. 84—86) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalts uppdragsverksamhet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till *Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 488 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 2 518 000 kr.

Detta anslag kom till förra året i samband med den av riksdagen då beslutade omorganisationen av statens provningsanstalt. På grund av svårigheter att anskaffa för de olika tekniska arbetsuppgifterna kvalificerad personal har anslaget kommit att belastas något mindre än som förutsattes, när den nya organisationen beslutades och anslagets storlek bestämdes. En viss eftersläpning torde komma att föreligga även under budgetåret 1962/63. Med hänsyn härtill är en generell minskning av anslaget för nästa budgetår möjlig att vidtaga, förslagsvis med 100 000 kr., som bör fördelas med 77 000 kr. på anslagsposten Avlöningar till extra personal jämte rörligt tillägg samt med 23 000 kr. på delposten Förbrukningsartiklar m. m. Å andra sidan torde för befintlig personal avlöningsmedlen böra höjas med sammanlagt 30 000 kr. för bestridande av vissa automatiska utgiftsökningar.

Vidare bör å omkostnadssidan räknas med ytterligare 1 000 kr. till sjukvård, 25 000 kr. till expenser samt 14 000 kr. till frakt och spedition av provföremål. Med hänsyn härtill och då rörande delposten Förbrukningsartiklar m. m. ej bör vidtagas annan ändring än nyss föreslagits samt delposten Löpande underhåll och ersättningsanskaffningar av apparater och instrument bör upptagas med oförändrat belopp minskar anslaget netto med 30 000 kr. till 2 488 000 kr.

Yrkandena om ändrad anställningsform för viss personal anser departementschefen sig böra för nästa budgetår biträda i så måtto, att han föreslår inrättande — i utbyte mot motsvarande Ag-placerade tjänster — av följande tjänster på extra ordinarie stat, nämligen två tjänster som ingenjör i Ae 17, en tjänst som ingenjör i högst Ae 15, fyra tjänster som tekniker i Ae 10, nio tjänster som institutionstekniker i Ae 9 samt — inom ramen för den reglerade befordringsgången för dylik personal — fyra tjänster som laboratoriebiträde i högst Ae 9.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalts uppdragsverksamhet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	62 400
2. Avlöningar till extra personal, jämte rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	486 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 011 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	315 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	21 100

Summa kr. 1 897 000

b) till *Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 488 000 kr.

29:o) *Statens provningsanstalt: Utrustning.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, s. 86 och 87) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 300 000 kr.

Med hänsyn till den stora eftersläpningen vid provningsanstalten i fråga om tillgången på modern apparat- och instrumentutrustning förordar departementschefen att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 200 000 kr. till 500 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot förslaget till medelsanvisning och hemställer,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

30:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31, s. 87—91) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 6 137 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 5 600 000 kr.

För innevarande budgetår har till avlöningar och omkostnader vid försöksanstalten anvisats sammanlagt 7,8 milj. kr. Därav beräknas 6,6 milj. kr. komma att återdebiteras anstaltens uppdragsgivare och tillgodoföras riksstatens inkomstsida. Mellanskillnaden, 1,2 milj. kr., är den s. k. nettoutgiften, som bestämmer anstaltens utrymme för egen forskning. För nästa budgetår räknar anstaltsstyrelsen med en ökning av inkomsterna i beställningsverksamheten med 0,5 milj. kr. till 7,1 milj. kr.

I fråga om nettoutgiften föreslår departementschefen för nästa budgetår en höjning med 100 000 kr.

För drift och skötsel av den nya superpersonisk-hyperpersoniska vindtunnelanläggningen, som väntas bli klar att tagas i bruk hösten 1963, torde — i anledning av vad därom föreslagits i petitaskrivelsen — under anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för nästa budgetår böra anvisas sammanlagt 155 200 kr. för inrättande från och med den 1 januari 1963 av följande tjänster, nämligen en tjänst som avdelningschef i Bg 1, sex tjänster som förste forskningsingenjör, varav två i Ae och två i Ag 26 samt en i Ae och en i Ag 24, en tjänst som forskningsingenjör i Ae 23 samt fyra tjänster som avdelningsingenjör, varav en i Ae och två i Ag 21 samt en i Ae 19. Yrkandet om inrättande av en tjänst som forskningschef i Bp 3 på hållfasthetsavdelningen torde lämnas utan bifall liksom förslagen rörande ändrad lönegradsplacering för verkschefen och för en avdelningschef i Bp 1.

Vad härefter gäller yrkandena om ändrad anställningsform för viss personal tillstyrkes för nästa budgetår inrättande — i utbyte mot motsvarande extra tjänster — av tre tjänster som avdelningsingenjör i Ae 21, en tjänst som försöksledare i Ae 17, två tjänster som ingenjör i högst Ae 15, två tjänster som ritare i Ae 13, en tjänst som fotograf i Ae 9 samt fyra tjänster som kanslibiträde i Ae 7.

Utöver vad nu sagts förordas i anslutning till den förväntade ökningen

av beställningsvolymen höjning av anslagsposten Extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden med 258 000 kr. Till redan beslutade lönegradshöjningar och för löneklassförändringar bör vidare enligt anstaltsstyrelsens förslag upptagas höjningar med sammanlagt 38 100 kr. Till Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör slutligen anvisas ytterligare resp. 78 200 kr. och 7 500 kr.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits blir anslaget i sin helhet 6 137 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	232 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 600
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	2 255 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	2 602 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	971 400
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	56 800

Summa kr. 6 137 000

c) till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 6 137 000 kr.

31:o) *Flygtekniska försöksanstalten*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32, s. 91 och 92) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 263 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 2 200 000 kr.

I anslutning till den ökade beställningsverksamheten föreslår departementschefen uppräknig av delposten Anskaffning och underhåll av försöks- och verkstadsutrustning m. m. med 50 200 kr. samt av delposten Övriga expenser med 8 300 kr. Kostnaderna under nästa budgetår för

personalens deltagande i fortbildningskurser uppskattas till 3 500 kr. Ytterligare torde under anslaget 3 000 kr. böra anvisas för verkskyddsändamål. I övrigt bör oförändrade belopp upptagas under de skilda posterna.

Utskottet har icke något att erinra mot förslaget till medelsanvisning och hemställer,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 263 000 kr.

32:o) *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33, s. 92 och 93) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 200 000 kr.

Departementschefen är inte beredd att för nästa budgetår tillstyrka större höjning av detta anslag än med 100 000 kr. Han förutsätter därvid att försvaret, på sätt som skett hittills, bekostar för sina uppdrag nödvändig utrustning.

Utskottet har icke något att erinra mot förslaget till medelsanvisning och hemställer,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

33:o) *Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, s. 93—96) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens skeppsprovninganstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 040 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 003 000 kr.

I anledning av yrkandena om nya tjänster vid anstalten tillstyrker departementschefen inrättandet av en tjänst som avdelningsingenjör i Ae 21. Vidkommande förslagen om ändrad anställningsform förordas, att en förste forskningsingenjör i Ag 26 överföres på extra ordinarie stat. För redan genomförda lönegradsuppflyttningar och för löneklassändringar torde en uppräkning ske i enlighet med anstaltens bedömning. Posterna till rörligt tilllägg och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter höjes med 15 900 resp. 1 000 kr.

För nästa budgetår torde anslaget i överensstämmelse med vad sålunda anförts böra upptagas med (1 003 000 + 37 000) 1 040 000 kr.

Utskottet tillstyrker de förordade ändringarna i personalförteckningen. Mot anslagsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens skeppsprovningensanstalt, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovningensanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	73 400
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	2 600
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	285 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	496 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	170 900
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	11 400

Summa kr. 1 040 000

c) till *Statens skeppsprovningensanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 040 000 kr.

34:o) *Statens skeppsprovningensanstalt*: **Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 96 och 97), innebärande en uppräknig av anslaget med 43 000 kr., varav 25 000 kr. hänför sig till posten Övriga expenser, 1 000 kr. till posten Publikationstryck, 15 000 kr. till posten Verktyg, förbrukningsartiklar etc., 1 000 kr. till posten Underhåll av maskiner och apparater samt 1 000 kr. till posten Frakter och transporter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovningensanstalt*: **Omkostnader** för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 187 000 kr.

35:o) *Statens skeppsprovningensanstalt*: **Utrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, s. 97 och 98) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kr.

För att möjliggöra anskaffning av en elektrisk analogmaskin är departementschefen beredd att för nästa budgetår tillstyrka anvisning av 85 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovvningsanstalt: Ut-rustning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kr.

Teknisk forskning

36:o) *Statens tekniska forskningsråd*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37, s. 99 och 100) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 162 000 kr.

Då departementschefen är ense med tekniska forskningsrådet om att den successivt ökade bidragsgivningen motiverar utbyggnad av rådets administrativa resurser förordar han i anledning av förslagen i petitaskrivelsen uppräknig av förevarande anslag med i ett för allt 48 000 kr. De ökade medlen torde i första hand böra användas för anställande av en biträdande sekreterare med arvode motsvarande högst 23 lönegraden samt av den ytterligare skriv- och kontorspersonal, varav behov kan föreligga. I nämnda belopp ingår även 1 200 kr. för att möjliggöra höjning av kamrerarens arvode. Däremot har han inte ansett sig böra tillstyrka medelsanvisning för höjning av sekreterarens arvode eller förändring av en tjänst som kansli-biträde till kontorist.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kr.

37:o) **Teknisk forskning**. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, s. 100—102) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 5 600 000 kr.

Anslaget till teknisk forskning har för vart och ett av de två senaste budgetåren höjts med resp. 600 000 och 500 000 kr. Samtidigt ökar emellertid behoven av bidrag till aktiva forskningsinsatser inom skilda grenar av tekniken. Även för nästa budgetår synes därför en höjning av anslaget böra äga rum. Departementschefen föreslår att detsamma uppräknas med 900 000 kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Teknisk forskning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kr.

38:o) **Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39, s. 102 och 103) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 330 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 260 000 kr.

Under anslaget föreslår departementschefen för nästa budgetår ingen annan ändring, än att kostnaderna för den tekniskt-vetenskapliga kontaktverksamheten i USA — som departementschefen tillmäter stor betydelse i vårt umgänge med utlandet på det tekniska området — synes i sin helhet böra bestridas från anslaget. Detta bör då höjas med avrundat 70 000 kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 330 000 kr.

39:o) **Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 40, propositionen nr 89) har utskottet avgivit utlåtande (statsutskottets utlåtande nr 51), varom utskottet velat här

erinra.

40:o) **Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41, s. 104—110) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att — i anslutning till vad departementschefen förordat om nya grunder för pensionering av vissa befattningshavare vid bl. a. Svenska textilforskningsinstitutet och om bestridande av pensionskostnaderna — överenskomma med Stiftelsen Svensk textilforskning om sådana ändringar i det mellan staten och stiftelsen gällande avtalet om verksamheten vid institutet, vilka betingas av omläggningen, dels ock till Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 278 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upplaget med 270 000 kr.

Vid en del av de under handelsdepartementet sorterande statsunderstödda branschforskningsinstituterna svarar staten avtalsenligt för lönekostnaderna för vissa i avtalet angivna befattningshavare och grupper av befattningshavare. Avvägningen av statsbidraget bygger på jämförelse med löneställningen för statsanställda med likvärdiga arbetsuppgifter, dock att bidraget inte omfattar lönedelar motsvarande de statliga ålderstilläggen. På detta

sätt är statsbidraget till löner utformat vid träforskningsinstitutet, textilforskningsinstitutet, konserveringsforskningsinstitutet och institutet för optisk forskning. Staten svarar i dessa fall även för kostnaderna för vederbörande befattningshavares pensionering. Pensionsfrågan har hittills varit ordnad genom anslutning till Svenska personalpensionskassan (SPP). Till grund för storleken av försäkringsavgifterna och av utgående pensioner har legat grundlönerna enligt 1947 års statliga löneplan. Ändring därutinnan har under senare år inte vidtagits i avvaktan på resultaten av pågående utredningar rörande den allmänna pensioneringen (ATP) och den statliga personalpensioneringen.

Hur pensionsfrågan vid här åsyftade branschforskningsinstitut för framtiden bör ordnas har nu varit föremål för utredning inom handelsdepartementet. Den härför anlitade utredningsmannen har den 1 november 1961 lagt fram ett förslag till lösning, som i huvudsak innebär att den med statsmedel avlönade personalen hos instituten skall, räknat från och med den 1 januari 1960, komma i åtnjutande av samma pensionsförmåner som industriens tjänstemän m. fl. enligt de för denna grupp på arbetsmarknaden särskilt träffade pensionsuppgörelserna (ITP). De löpande försäkringsavgifterna avseende såväl ATP som ITP förutsättes skola betalas av staten. I de fall staten bidragsvägen inte svarar för hela lönen föreslås, att pensionskostnaderna delas mellan staten och vederbörande instituts huvudman, stiftelsen, i proportion efter statens respektive stiftelsens andel i hela lönekostnaden.

Utredningsmannens förslag har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av de berörda stiftelserna, efter hörande av styrelserna för resp. institut.

Departementschefen har funnit utredningsförslaget till ordnande av pensionsfrågan vid ifrågavarande branschforskningsinstitut innebära en för staten ur skilda synpunkter godtagbar lösning. Att ITP-alternativet valts anser också departementschefen motiverat med hänsyn till branschforskningsinstitutens samhörighet med industrien i vad gäller personalens rekryterings- och befordringsförhållanden. Över huvud taget råder mellan den forskningsverksamhet, som äger rum vid branschforskningsinstitutet, och den av industrien själv organiserade forskningen en så nära samverkan, att det skulle erbjuda avsevärda praktiska olägenheter med en differentiering i pensionshänseende allt efter som personalen arbetar i statsunderstödd forskning eller i industriforskning. Som utredningsmannen förutsatt torde kompletteringspensioneringen böra ordnas genom central försäkring, lämpligast i SPP, där personalen för närvarande är pensionsförsäkrad. Han tillstyrker även vad utredningsmannen förordat om bestridande av försäkringsavgifterna och har ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot förslagen i utredningspromemorian.

Övergång till det nya pensionssystemet förutsätter ändringar i gällande avtal mellan staten och resp. stiftelser om verksamheten vid instituten. Kungl. Maj:t torde under de skilda anslagpunkterna böra inhämta riksdä-

gens bemyndigande att med stiftelserna överenskomma om erforderliga jämkningar i avtalstexterna. Därest riksdagen inte har någon erinran däremot torde det under tiden fram till den 1 juli 1962 få ankomma på Kungl. Maj:t att särskilt besluta i sådana uppkommande pensionsfall, där pensionsförsäkring inte har tecknats enligt de nya reglerna.

Vid nuvarande ATP-avgifter kommer omläggningen i kostnadshänseende att för statens del innebära en ökning med sammanlagt i runt tal 30 000 kr. På grundval av innehållet i avtalen och av uppgifter, som under hand inhämtats från instituten om storleken och sammansättningen under budgetåret 1962/63 av den med statsmedel avlönade personalen, uppskattas sålunda storleken av erforderligt statsanslag till bestridande av pensionskostnaderna vid vart och ett av här åsyftade fyra branschforskningsinstitut till, för träforskningsinstitutet 124 000 kr., innebärande en ökning med 29 000 kr., för textilforskningsinstitutet 32 000 kr., innebärande en ökning med 8 000 kr., för konserveringsforskningsinstitutet 48 100 kr., innebärande en minskning med 8 000 kr., samt för optikforskningsinstitutet 9 350 kr., innebärande en ökning med 1 000 kr.

Beräkningen för träforskningsinstitutets del är baserad på nu gällande avtal, som emellertid upphör den 30 juni 1962. Utredning pågår om träffande av nytt avtal för tiden därefter. Genom det nya avtalet kan den nyssnämnda siffran 124 000 kr. komma att något förändras. Hemställan i detta fall om medelsanvisning till gäldande av pensionskostnaderna för budgetåret 1962/63 torde få ske senare i vår, i samband med att det nya avtalet för träforskningsinstitutet underställes riksdagens prövning. Motsvarande hemställan i fråga om konserveringsforskningsinstitutet och institutet för optisk forskning må göras under resp. anslagspunkter. Rörande textilforskningsinstitutet föreslås nu till bestridande av pensionskostnaderna för statsavlönad personal där anvisande för nästa budgetår av 32 000 kr.

Vad gäller anslagsbehovet i övrigt för textilforskningsinstitutet tillstyrker departementschefen institutsstyrelsens förslag om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att -- i anslutning till vad departementschefen förordat om nya grunder för pensionering av vissa befattningshavare vid bl. a. Svenska textilforskningsinstitutet och om bestridande av pensionskostnaderna -- överenskomma med Stiftelsen Svensk textilforskning om sådana ändringar i det mellan staten och stiftelsen gällande avtalet om verksamheten vid institutet, vilka betingas av omläggningen;

b) till *Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 278 000 kr.

41:o) **Bidrag till Metallografiska institutet.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag för ifrågavarande ändamål (punkt 42, propositionen nr 73) har utskottet avgivit utlåtande (statsutskottets utlåtande nr 50), varom utskottet velat här

erinra.

42:o) **Bidrag till Svenska institutet för konserveringsforskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, s. 110 och 111) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att överenskomma med Stiftelsen Svensk konserveringsforskning om sådana ändringar i det mellan staten och stiftelsen gällande avtalet om verksamheten vid institutet, vilka betingas av viss omläggning av pensioneringssystemet, dels ock till Bidrag till Svenska institutet för konserveringsforskning för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 728 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 729 000 kr.

Under åberopande av vad vid anmälan av anslaget Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet anförts rörande nya grunder för pensionering av vissa befattningshavare vid bl. a. konserveringsforskningsinstitutet och om bestridande av pensionskostnaderna, föreslår departementschefen *dels* att Kungl. Maj:t måtte inhämta riksdagens bemyndigande att överenskomma med Stiftelsen Svensk konserveringsforskning om sådana ändringar i gällande avtal mellan staten och stiftelsen, vilka betingas av omläggningen, *dels* att anslagsposten Pensionsavgifter i institutets stat för budgetåret 1962/63 bestäms till 48 100 kr., innebärande en minskning med 8 000 kr.

Institutsstyrelsens yrkanden om ökade medel för nästa budgetår till rörligt tillägg och till arbetsgivarbidrag m. m. bör biträdas.

I enlighet härmed minskar medelsbehovet under anslaget med netto 1 000 kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att — i anslutning till vad departementschefen förordat om nya grunder för pensionering av vissa befattningshavare vid bl. a. Svenska institutet för konserveringsforskning och om bestridande av pensionskostnaderna — överenskomma med Stiftelsen Svensk konserveringsforskning om sådana ändringar i det mellan staten och stiftelsen gällande avtalet om verksamheten vid institutet, vilka betingas av omläggningen;

b) till *Bidrag till Svenska institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 728 000 kr.

43:o) **Bidrag till Institutet för optisk forskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44, s. 111 och 112) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t

att överenskomma med Stiftelsen Svensk optikforskning om sådana ändringar i det mellan staten och stiftelsen gällande avtalet om verksamheten vid institutet, vilka betingas av viss omläggning av pensioneringssystemet, dels ock till Bidrag till Institutet för optisk forskning för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 145 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 144 000 kr.

Under åberopande av vad vid anmälan av anslaget Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet anförts rörande nya grunder för pensionering av vissa befattningshavare vid bl. a. Institutet för optisk forskning, föreslår departementschefen *dels* att Kungl. Maj:t måtte inhämta riksdagens bemyndigande att överenskomma med Stiftelsen Svensk optikforskning om sådana ändringar i gällande avtal mellan staten och stiftelsen, vilka betingas av omläggningen, *dels* att anslagsposten Pensionsavgifter i institutets stat för budgetåret 1962/63 bestäms till 9 350 kr., innebärande en ökning med 1 000 kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att — i anslutning till vad departementschefen förordat om nya grunder för pensionering av vissa befattningshavare vid bl. a. Institutet för optisk forskning och om bestridande av pensionskostnaderna — överenskomma med Stiftelsen Svensk optikforskning om sådana ändringar i det mellan staten och stiftelsen gällande avtalet om verksamheten vid institutet, vilka betingas av omläggningen;

b) till *Bidrag till Institutet för optisk forskning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 145 000 kr.

44:o) **Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 112 och 113), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet

att riksdagen må till *Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kr.

45:o) **Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 113), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 15 000 kr.

Atomenergiverksamhet

46:o) **Delegationen för atomenergifrågor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 114), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Delegationen för atomenergifrågor* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

47:o) **Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, s. 114—133) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 108 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 102 000 000 kr.

Riktlinjer för utvecklingsarbetet på atomenergiområdet underställdes riksdagen år 1956 och lämnades därvid utan erinran (prop. 176, L³U 22, Rskr 344). En viss omläggning av atomenergiprogrammet godkändes av 1958 års B-riksdag (prop. B 49, SU B 94, Rskr B 123). — Riksdagarna åren 1957—1961 har till fullföljande av programmet anvisat sammanlagt 550,7 milj. kr. till Aktiebolaget Atomenergi och 70,0 milj. kr. till vattenfallsstyrelsen. Atomenergiverksamheten utgör en del av det investeringsprogram på energiområdet, som ingick i motiveringen till den av 1957 års riksdag beslutade allmänna energiskatten (prop. 175, BevU 47, Rskr 363).

Departementschefen har anfört bl. a. följande.

»Inriktningen av det svenska atomenergiarbetet har skett i enlighet med årliga beslut av statsmakterna under tiden 1956—61. Målsättningen är att mot bakgrunden av vattenkraftens färdigutbyggnad om 10—15 år och en hastigt växande bränsleimport, som redan utgör ca 15 procent av vår totala import, genomföra ett utvecklingsprogram, som möjliggör inhemsk industriell tillverkning för den betydande insats av atomkraftverk, som beräknas erforderlig med början under perioden 1970—75. På grund av de avsevärda kostnaderna och personella insatserna har utvecklingsarbetet koncentrerats på tungvattenreaktorn med naturligt uran som bränsle, vilken är den reaktortyp som är bäst lämpad för våra energi- och handelspolitiska förhållanden. Denna reaktor har nämligen speciellt låga bränslekostnader, vilket har avgörande betydelse vare sig uranbränslet skall importeras eller framställas ur de omfattande, men låghaltiga svenska urantillgångarna. Dessa tillgångar medger en önskvärd handlingsfrihet och trygghet ur beredskapssynpunkt för den svenska atomenergiverksamheten.

Aktiebolaget Atomenergis uppbyggnad har dimensionerats med tanke på att möjliggöra utvecklande av tungvattenreaktorn. Bolaget har i detta syfte byggt upp en forskningsorganisation med tyngdpunkt i Studsvik, som utrustats med en rad forskningsreaktorer och andra dyrbara instrument och laboratorier. I Ranstad vid Billingen uppför bolaget ett uranverk och

framställning av bränsleelement sker vid bolagets anläggning i Stockholm.

Atombolagets verksamhet kompletteras av atomkraftavdelningarna inom vattenfallsstyrelsen och inom de närmast berörda industrierna. Av vikt för atomenergiprogrammet är vidare den utbildningsorganisation för atomingenjörer, som av 1960 års riksdag beslöts vid de tekniska högskolorna.

Anslagen till atomenergiprogrammet utgör för innevarande budgetår till atombolaget och vattenfallsstyrelsen samt till internationellt atomenergisamarbete tillhopa 148,0 milj. kr. Motsvarande medelsanvisning under budgetåret 1960/61 utgjorde 140,2 milj. kr.

För budgetåret 1962/63 förordar delegationen för atomenergifrågor, att motsvarande anslag beräknas till sammanlagt 157,6 milj. kr., vilket innebär en nedräkning med totalt 25,1 milj. kr. i förhållande till atombolagets och vattenfallsstyrelsens äskanden. Vidare tillstyrker delegationen vattenfallsstyrelsens framställning om tilläggsanslag med 10 milj. kr. för innevarande budgetår.

Huvuddelen av de äskade atomenergianslagen avser fullföljande och drift av redan tidigare beslutade anläggningar samt fortsatt forsknings- och utvecklingsarbete. Förslagen innebär emellertid också viss medelsanvisning för Marvikens atomkraftverk, som i enlighet med tidigare beslut nu färdigprojekterats och till vars uppförande statsmakterna därför har att taga ställning.

Marviken-reaktorn utgör en vidareutveckling av den reaktortyp, som ingår i Ägesta kraftvärmeverk, där nu montage av maskineriet pågår. Igångsättning av reaktorn beräknas ske under nästa budgetår. Verket skall utveckla 65 MW värmeeffekt, varav 10 MW uttages i form av eleffekt i en s. k. mottrycksturbin och återstående 55 MW användes som centralvärme i Farsta. Ändamålet med Ägesta-verket är inte primärt att ge ekonomisk kraft och värme utan att vara ett första utvecklingssteg mot större kraftreaktorer.

Marviken-stationen är nästa steg mot fullstora, kommersiella atomkraftverk, vilket för tungvattenreaktorn innebär storleksordningen 400 MW eleffekt. Marvikens eleffekt blir i begynnelsekedet 105 MW. När det av tekniska skäl är uteslutet att direkt ta steget från Ägesta till fullstora anläggningar, måste under alla förhållanden ett i och för sig oekonomiskt mellansteg i Marvikens storleksklass utföras. Detta medför att av den totala anslagskostnaden för Marviken-stationen, som beräknas till 320 milj. kr., 220 milj. kr. för närvarande betraktas som en långsiktig utvecklingskostnad för reaktorprogrammet.

Målsättningen för det svenska atomenergiarbetet är, som jag nyss nämnt, att ge svensk industri möjlighet att prestera kommersiellt gångbara atomkraftverk, då dylika från och med mitten av 1970-talet i successivt ökad omfattning kommer att erfordras för vår kraftförsörjning. För att möjliggöra detta bör den första fullstora prototypen till dessa atomkraftverk vara färdig omkring år 1973, d. v. s. 10 år efter Ägesta. Den lämpliga tidpunkten för färdigställande av mellansteget Marviken är med hänsyn härtill 1967—68. Det nu framlagda Marviken-projektet förutser, att stationen skall kunna tagas i drift år 1967.

Delegationen för atomenergifrågor har efter en ingående granskning av atomenergiprogrammets olika förutsättningar och tänkbara alternativ för utvecklingsarbetet uttalat, att den finner ådagalagt övertygande skäl för att man i vårt land uthålligt och konsekvent bör fasthålla vid det av statsmakterna sedan mer än fem år fullföljda inhemska atomenergiarbetet, siktande till egen konstruktion och tillverkning av reaktorer, som speciellt anpassats till våra behov. För denna slutsats talar enligt delegationen såväl energipolitiska, handelspolitiska som beredskapsmässiga synpunkter. Därtill kommer att vår industris inriktning gör atomtekniken till ett lämpligt arbetsområde. Enligt delegationens mening bör statsmakterna genom ett tydligt uttalande i denna principfråga skapa den klarhet beträffande avsikten att fullfölja ett inhemskt projektbundet atomenergiarbete, som är nödvändig för att mobilisera det uthålliga intresse från industrins sida som är en förutsättning för arbetets framgång.

Det närmaste projektinriktade atomenergiarbetet bör enligt delegationen anknyta till Marviken-projektet, som tillgodoser flertalet av de krav vilka bör ställas på det nu aktuella steget i reaktorutvecklingsarbetet i vårt land. Utom att utgöra en vidareutveckling av den med Ågesta-reaktorn påbörjade utvecklingslinjen erbjuder Marviken-reaktorn även möjlighet att vid lämplig tidpunkt utrustas med olika tillbyggnader, vilka kan tjäna till fortsatt utveckling av tungvattenreaktorn i olika riktningar såsom närmare avhandlas i delegationens utlåtande. Vidare är Marviken-anläggningen av den storleksklass, som ger de tekniska erfarenheter beträffande kraven på och tillverkningen av komponenter m. m., som är oundgängligen nödvändiga för att nästa steg skall kunna tagas till fullstora, kommersiellt gångbara atomkraftstationer.

Tidsplanen för Marviken-stationen bör enligt delegationen syfta till att utan forcering utföra anläggningen till den tidpunkt, som är lämpligast med hänsyn till det successiva tillgodogörandet av erfarenheter från Ågesta-anläggningen och till den mest ekonomiska utbyggnadstakten. Enligt delegationen bör anläggningen med dessa utgångspunkter kunna tagas i drift 1967—68.

För egen del kan jag i allt väsentligt instämma i den bedömning delegationen för atomenergifrågor verkställt beträffande de omständigheter, som bör avgöra inriktningen av det fortsatta atomenergiarbetet i vårt land under de närmaste åren.

Statsmakterna har under en följd av år, trots de kostnader det här är fråga om, av flera skäl ansett det motiverat att satsa på ett atomenergiprogram av betydande omfattning. Vår energisituation, vårt importberoende i fråga om fossila bränslen och vårt intresse av en viss beredskapspotential gör det önskvärt med en under 1970-talet successivt ökad insats av atomkraftverk. Den handlingsfrihet, som ett självständigt atomenergiprogram ger, har även tillmätts ett avgörande värde i vår bedömning.

För att ytterligare framhålla den långsiktiga karaktären av planeringen på energiområdet, vill jag fästa uppmärksamheten på att de värmekraftverk,

som tages i bruk från och med år 1975, kommer att ha en livslängd, som sträcker sig in i nästa sekel och deras ekonomi avhänger således av bränslepriserna under främst 1980- och 1990-talen.

Av hänsyn till kostnader och personella resurser är det för Sveriges del nödvändigt att koncentrera insatserna till en huvudtyp av reaktorer och som den mest lämpliga för våra förhållanden har utvalts tungvattenreaktorn med naturligt uran såsom bränsle. Värdefulla erfarenheter från utländska arbeten av betydelse för det svenska atomenergiarbetet tillgodogöres fortlöpande, och de kontakter som upprätthålles kommer att ytterligare förstärkas. Som komplement till det fortsatta utvecklingsarbete som utföres i vårt land i samband med uppförandet av Marvikens atomkraftverk, får vi sålunda möjlighet att förvärva kunskaper beträffande närbesläktade utvecklingslinjer.

Beträffande den konkreta utformningen av det fortsatta projektbundna utvecklingsarbetet är jag av den uppfattningen, att det bör anknytas till Marviken-stationen, vars uppförande nu torde beslutas med sikte på att stationen skall kunna tagas i drift under budgetåret 1967/68. Stationen torde bära utföras i huvudsaklig överensstämmelse med föreliggande projektplanering. Det slutliga ställningstagandet till den konstruktiva utformningen av projektet torde, sedan yttrande avgivits av delegationen för atomenergi-frågor, få ankomma på Kungl. Maj:t, som har att pröva frågan om tillstånd att uppföra reaktorn. Denna avses, som jag anmälde under motsvarande punkt i fjolårets statsverksproposition, bli förlagd inom Östra Vibbolandets kommun i Östergötlands län.

Med ett beslut rörande Marviken-stationen i enlighet med vad jag här förordar torde ett tillräckligt underlag ha skapats för den långsiktiga inriktning av erforderliga resurser, som måste verkställas hos berörda industrier och övriga företag och institutioner.

Det ställningstagande jag här förordat innebär ett konsekvent fullföljande av ett svenskt program på atomenergiområdet. Det kommer att tillföra vår industri arbetsuppgifter som starkt främjar utvecklingen mot avancerat tekniskt kunnande och som skapar underlaget för en väsentlig framtida tillverknings- och leveranskapacitet på berörda områden. Det är under sådana förhållanden naturligt att de värden som ligger häri, sett ur näringslivets synpunkt, beaktas. Det är önskvärt att utvecklingsprogrammet kan genomföras i nära samverkan mellan staten och näringslivet. Jag vill för egen del understryka betydelsen av att denna samverkan får sådan karaktär att en skälig fördelning åstadkommes av kostnader och ansvar för programmets genomförande. Denna fråga kommer att ägnas särskild uppmärksamhet vid förestående överläggningar med berörda delar av näringslivet.

Med den ståndpunkt jag här intagit till Marvikenprojektet har jag också tagit ställning mot tanken att ett antal år uppskjuta det mellansteg till fullstora atomkraftverk, som Marviken representerar, till förmån för projektering och eventuellt uppförande av en experimentreaktor i Ågestas storleksklass. De syften som skulle tillgodoses genom ett dylikt experiment synes mig med fördel kunna vinnas genom Marviken-reaktorn, som ger möjlighet

till utprovning av olika utvecklingslinjer genom senare tillsatser vid önskad tidpunkt.

Jag har vidare funnit den föreslagna tidsplanen för utförande av Marvikenprojektet rimligt anpassad till önskemålet att vid konstruktionsarbetet fortlöpande kunna dra nytta av exempelvis erfarenheter från tidigare reaktorer inom och utom landet. I sammanhanget bör vidare uppmärksammas, att den nu uppbyggda organisationen för atomenergiarbetet drar en årlig kostnad av storleksordningen 100 milj. kr. Dylika kostnader gör det nödvändigt att kräva väl fixerade arbetsprogram inriktade på att ge praktiska resultat.

I fråga om det av vissa större privata och kommunala kraftföretag planerade men ännu ej beslutade atomkraftverket i Simpevarp med en i Förenta staterna utvecklad och konstruerad reaktor av annan typ än den i Sverige bearbetade, vill jag hänvisa till vad delegationen för atomenergifrågor anför i sitt här tidigare återgivna utlåtande. Jag ansluter mig till delegationens slutsats att Simpevarps-projektet, vars reaktor är av ungefärligen Ågesta-reaktors storlek, icke tillgodoser önskemålet att vara ett för det svenska reaktorutvecklingsarbetet tillräckligt mellansteg till fullstora enheter och att projektet därför icke kan betraktas som ett alternativ till Marviken-projektet.

Jag övergår därefter till anslagsavvägningen för atomenergiändamålen under budgetåret 1962/63.

Såsom chefen för kommunikationsdepartementet tidigare i dag föreslagit har för Marvikens kraftstation i enlighet med delegationens förslag beräknats 15 milj. kr., huvudsakligen till fortsatt konstruktionsarbete och markförvärv. För vissa under innevarande budgetår pågående projekteringsarbeten torde 10 milj. kr. böra anvisas på tilläggsstat II. Under budgetåret 1962/63 har dessutom 10 milj. kr. beräknats till vattenfallsstyrelsens del i återstående kostnader för Ågesta kraftvärmeverk.

Den i vattenfallsstyrelsens petita gjorda uppdelningen mellan förräntningspliktigt och icke förräntningspliktigt kapital torde böra preliminärt godtagas. Den icke förräntningsbara delen bör i princip avskrivas med anslag på driftbudgeten. Avskrivningsdelens storlek bör dock göras beroende av projektets slutliga utformning. Vattenfallsstyrelsen kan, om förslagen bifalles, ha nedlagt upp till 45 milj. kr. på Marviken-projektet vid utgången av budgetåret 1962/63. I anknytning härtill har tidigare i dag på förslag av chefen för kommunikationsdepartementet beräknats ett avskrivningsanslag av 15 milj. kr. på driftbudgeten för budgetåret 1962/63.

Inom atombolaget avslutas under budgetåret 1962/63 i huvudsak utbyggnaden av forskningsstationen i Studsvik. Jag anser i likhet med delegationen angeläget att stationens färdigställande icke fördröjes och förordar därför för 1962/63 beräknade 18 milj. kr. till detta ändamål.

Atombolaget och vattenfallsstyrelsen har anmält att Ågesta kraftvärmeverk, som de uppför tillsammans med Stockholms elverk, beräknas planerligt kunna tagas i drift under år 1963 men att en ytterligare kostnadsökning

med 20 milj. kr. till 175 milj. kr. nu förutses jämfört med den år 1959 redovisade kalkylen. I totalkostnaden ingår emellertid utvecklingsarbete m. m. för över 50 milj. kr., som närmast är en kostnad för hela tungvattenlinjen. Fördyringen hänför sig till vissa reaktorkomponenter samt till den allmänna prishöjningen. Till atombolagets kostnader för Ågesta-verket bör 10 milj. kr. beräknas under 1962/63.

Ranstads-verkets uppförande sker med sikte på färdigställande under budgetåret 1964/65. Till och med innevarande budgetår har 58 milj. kr. anvisats och för 1962/63 äskas ytterligare 33 milj. kr. Enligt vad atombolaget nu anmäler kommer anläggningen, som i 1957 års prisnivå kalkylerades till 115 milj. kr., att på grund av prishöjningar dra omkring 20 milj. kr. i ökade anslagskostnader.

Den återhållsamhet som allmänt sett bör iakttagas vid anslagsavvägningen föranleder mig att i enlighet med delegationens förslag förorda att atombolagets kostnadsram under vart och ett av budgetåren 1961/62 och 1962/63 nedpressas med 10 milj. kr. jämfört med den av bolaget i dess petita förutsedda medelsförbrukningen. De omdispositioner denna medelsberäkning föranleder torde få ankomma på bolagets styrelse, som därvid även bör överväga möjligheten att något förskjuta Ranstads-verkets utbyggnad.

Vid anslagsberäkningen utgår jag sålunda från att bolaget vid ingången av budgetåret 1962/63 förfogar över 19 milj. kr. i reserverade driftsmedel i stället för i petita beräknade 8,9 milj. kr. I likhet med delegationen förordar jag därför att anslagen till Aktiebolaget Atomenergi för budgetåret 1962/63 upptages med tillhoppa 128 milj. kr. Detta innebär i förhållande till innevarande budgetår en höjning med 6 milj. kr. Av beloppet torde 108 milj. kr. anvisas under förevarande anslag. Jag kommer senare vid anmälan av anslagsfrågorna under kapitalbudgeten att föreslå, att återstående medelsbehov, 20 milj. kr., anvisas Aktiebolaget Atomenergi under fonden för låneunderstöd.»

Utskottet. I sina petitaframställningar för nästa budgetår har atombolaget yrkat 148,1 miljoner kr. och vattenfallsstyrelsen 30 miljoner kr. till atomenergiverksamhet. Styrelsen har jämväl äskat 10 miljoner kr. på tilläggsstat för innevarande budgetår till samma ändamål. Vad angår atombolaget har delegationen för atomenergifrågor i stort sett tillstyrkt de förslag, som ligga till grund för yrkandena, men ansett möjligt att minska medelstillsdelningen till 128 miljoner kr., vilket även motsvarar departementschefens bedömning av medelsbehovet. I fråga om vattenfallsstyrelsen har departementschefen tillstyrkt anvisning av för nästa budgetår 25 miljoner kr. och på tilläggsstat för innevarande budgetår 10 miljoner kr. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att riksdagen numera på kapitalbudgeten, under statens vattenfallsverks fond, anvisat investeringsanslag å sistnämnda båda belopp.

Beträffande de för vattenfallsstyrelsen avsedda medlen må här i korthet nämnas, att tilläggsanslaget liksom 15 miljoner kr. av anslaget för nästa

budgetår skola disponeras för förberedelse- och projekteringsarbeten för det planerade atomkraftverket vid Marviken på östra Vikbolandet i Östergötland. Ifrågavarande projekt, till vars genomförande i enlighet med av departementschefen angivna riktlinjer riksdagen i princip tagit ställning i samband med anvisningen av nyssnämnda anslag, innebär ett fullföljande av det svenska reaktorprogrammet och representerar ett sista mellanled på vägen mot kommersiellt fullstora atomanläggningar. Kostnaden beräknas totalt till 320 miljoner kr., och idrifttagningen av anläggningen förutsättes ske under budgetåret 1967/68 och då med en eleffekt i begynnelsekedet om 105 MW.

Medelsanvisningen under förevarande anslag avses för fullföljande och drift av tidigare beslutade anläggningar i bolagets regi samt för fortsatt utrednings- och utvecklingsarbete. Medelsutrymme har bl. a. beräknats för vissa avslutande arbeten och materielanskaffningar i anslutning till kraftvärmeverket R 3 / Adam i Ågesta, fortsatt utbyggnad av forskningsstationen i Studsvik och fullföljande av Ranstadsanläggningen. Utskottet har icke något att erinra mot de sålunda gjorda anslagsbedömningarna och tillstyrker, att i enlighet med departementschefens förslag ett belopp av 128 miljoner kr. ställes till atombolagets förfogande, därav 108 miljoner kr. på driftbudgeten och 20 miljoner kr. på kapitalbudgeten.

Utskottet, som beträffande anslaget på kapitalbudgeten till bolaget kommer att göra hemställan under punkten 119 i det följande, hemställer såvitt angår här förevarande anslag,

att riksdagen må till *Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 108 000 000 kr.

48:o) **Internationellt atomenergisamarbete.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, s. 133—135) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 4 600 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 6 000 000 kr.

Det internationella samarbetet på atomenergiområdet möjliggör framför allt för vårt land att till begränsade kostnader direkt tillgodogöra oss betydelsefulla erfarenheter från projekt, som vi inte själva kan genomföra.

Under nästa budgetår förutser departementschefen endast kostnader för tidigare beslutade engagemang.

I detta sammanhang torde få erinras, att Aktiebolaget Atomenergi (skr. 29/11 1961) anmält, att styrelsen för Eurochemic funnit sig böra föreslå ytterligare ökning av aktiekapitalet, samt i anslutning härtill hos Kungl. Maj:t anhållit om bemyndigande att teckna ytterligare tio aktier i Eurochemic, envar med ett nominellt värde av 50 000 avräkningsenheter. Kungl. Maj:t har den 1 december 1961 efter tillstyrkan av delegationen för atomenergifrågor lämnat begärt bemyndigande. Om riksdagen icke har något att

erinra mot aktieteckningen, torde medel i ett senare sammanhang få beräknas för ändamålet. Anslagsbehovet torde dock icke komma att aktualiseras före budgetåret 1963/64.

Med godkännande av delegationens beräkningar av medelsbehovet föreslår departementschefen att anslaget uppföres med 4 600 000 kr. innebärande en minskning med 1 400 000 kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,
att riksdagen må till *Internationellt atomenergisamarbete* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 4 600 000 kr.

Pris- och konkurrensförhållanden m. m

49:o) **Näringsfrihetsrådet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 136), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för näringsfrihetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	102 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 900
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 100
	Summa kr. 146 000

b) till *Näringsfrihetsrådet: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 146 000 kr.

50:o) **Näringsfrihetsrådet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 136), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Näringsfrihetsrådet: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

51:o) **Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 137 och 138), som innebär

en uppräknning av anslaget med 2 000 kr. huvudsakligen till följd av automatiska utgiftsförändringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	312 300
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	82 300
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 400

Summa kr. 400 000

b) till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kr.

52:o) *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 138), innebärande en nedräkning av anslaget med 4 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kr.

53:o) *Statens pris- och kartellnämnd*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54, s. 138 och 139) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens pris- och kartellnämnd, att tillämpas från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Statens pris- och kartellnämnd: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 522 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Nordenson* (I: 350) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 424), i vilka hemställts, att riksdagen måtte dels för budgetåret 1962/63 under statens pris- och kartellnämnds avlönings- och omkostnadsanslag anvisa resp. 2 272 000 och 348 000 kr., dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte vid detta års höstriksdag framlägga förslag om en ytterligare begränsning av verksamheten vid statens pris- och kartellnämnd från och med den 1 januari 1963.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen II: 424.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 2 526 000 kr.

Vad pris- och kartellnämnden föreslagit såvitt angår lönegrads- och löneklassändringar, minskat behov av medel till icke-ordinarie personal samt kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör enligt departementschefen biträdas. Under anslagsposten Rörligt tillägg beräknas en sänkning med 1 000 kr. Vid bifall till vad departementschefen sålunda föreslagit minskar anslaget med netto 4 000 kr.

Utskottet. I förevarande motioner uttalas, att förhållandena inom svenskt näringsliv i dagens läge äro sådana, att de inrymma goda förutsättningar för en effektiv priskonkurrens företagen emellan. Mot denna bakgrund betecknas den under senare år verkställda utbyggnaden av pris- och kartellnämnden som opåkallad. Enligt motionärerna bör det vara möjligt att redan i detta sammanhang i viss utsträckning begränsa nämndens verksamhet och att senare — efter förslag av Kungl. Maj:t — genomföra en ytterligare krympning.

Utskottet vill i anledning härav erinra om att pris- och kartellnämndens verksamhet så sent som i fjol var föremål för statsmakternas överbäganden (prop. nr 86/1961, SU 105, rskr 276) och att som resultat av dessa en förstärkning av myndigheten kom till stånd. Utskottet uttalade i sammanhanget, att läget icke var sådant, att en skärpning av vaksamheten mot olika företeelser på pris- och konkurrensområdet skulle vara obehövlig. Tvärtom fanns det övertygande skäl för en effektivisering av verksamheten och främst då genom en administrativ och personalmässig upp- rustning. Härigenom skulle särskilt nämndens undersökningsarbete, som hittills hämmats av otillräckliga resurser, kunna intensifieras.

Under hänvisning till det anförda avstyrkas motionerna, såväl i vad de avse särskild skrivelse till Kungl. Maj:t som i fråga om medelsanvisningen under nämndens avlönings- och omkostnadsanslag. Då anledning till erinran i övrigt icke finnes mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 350 och II: 424, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för statens pris- och kartellnämnd, att tillämpas från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	84 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . .	1 820 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	544 500

5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	38 100
<hr/> Summa kr. 2 522 000	

b) till *Statens pris- och kartellnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 522 000 kr.;
II. att motionerna I: 350 och II: 424, såvitt de avse skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må till någon riksdagens åtgärd föränleda.

54:o) *Statens pris- och kartellnämnd*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55, s. 139 och 140) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 388 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 399 000 kr.

Statens pris- och kartellnämnd föreslår en uppräknig av posterna Bränsle, lyse och vatten samt Publikationstryck med resp. 1 500 och 20 000 kr. och en nedräkning av posten Övriga expenser med 33 000 kr.

Departementschefen godtäger nämndens medelsberäkning och föreslår, att anslaget uppföres med avrundat 388 000 kr.

Utskottet, som under punkten 53 avstyrkt motionerna I: 350 och II: 424, biträder Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 350 och II: 424, såvitt nu är i fråga, till *Statens pris- och kartellnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 388 000 kr.

55:o) *Statens institut för konsumentfrågor*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56, s. 140—144) att dels godkänna av föredragande statsrådet förordade ändringar i personalförteckningen för statens institut för konsumentfrågor, dels godkänna av statsrådet förordad avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till *Statens institut för konsumentfrågor*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 067 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 882 000 kr.

Den successiva ökningen av verksamheten vid statens institut för konsumentfrågor motiverar enligt föredragande statsrådet förstärkning av institutets biträdespersonal. I anledning av önskemålen i petitaskrivelsen om ytterligare biträdestjänster tillstyrkes inrättande från och med nästa budgetår av en tjänst som tekniskt biträde i lönegraden Ae 7 vid avdelningen för hushållsorganisation samt av en tjänst som kontorsbiträde i reglerad

befordringsgång vid institutets kansli. Medelsbehovet under anslaget ökar härigenom med 20 200 kr.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde sammanlagt 1 800 kr. böra beräknas för förändring av *dels* en tjänst som kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9, *dels* en tjänst som institutionsbiträde i högst Ae 5 till tekniskt biträde i Ae 7, *dels* en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång till kanslibitråde i Ao 7. Därutöver förordas att en tjänst som assistent i Ae 13 utbytes mot en tjänst som ingenjör i högst Ae 15. Merkostnaden härför blir 800 kr. Övriga förslag om höjd lönegradsplacering prövas inte i detta sammanhang.

Yrkandena om ändrad anställningsform för viss personal torde lämnas utan bifall, utom såvitt gäller tjänsten som kassör i Ae 10, vilken från och med nästa budgetår bör uppföras på ordinarie stat.

Förra årets riksdag beslutade, att medel för driften av konsumentinstitutets laboratorium — vilka f. n. ställs till förfogande av statens konsumentråd — skall från och med den 1 februari i år belasta institutets avlönings- och omkostnadsanslag. För nästa budgetår kommer hela årskostnaden för laboratoriet att bestridas över institutets stat. Därvid ökar medelsbehovet under förevarande anslag med 112 800 kr.

Ytterligare torde till täckande av huvudsakligen automatiska kostnadsökningar böra anvisas 600 kr. till vikariatsersättningar, 6 700 kr. till lönegrads- och löneklassändringar, 39 500 kr. till rörligt tillägg och 2 600 kr. till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen och föredragande statsrådets förslag i övrigt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens institut för konsumentfrågor, som föranledas av vad föredragande statsrådet anför i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för konsumentfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	66 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	753 200

4. Rörligt tillägg, förslagsvis	223 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	20 400
	Summa kr. 1 067 000

c) till *Statens institut för konsumentfrågor: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 067 000 kr.

56:o) *Statens institut för konsumentfrågor: Omkostnader.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, s. 144—146) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 307 000 kr.

Anslagsposten Reseersättningar torde enligt föredragande statsrådet för nästa budgetår böra bestämmas till 13 500 kr., innebärande en höjning med 4 000 kr. Av anslagsposten bör 3 500 kr. få disponeras för bestridande av kostnader för internordiska resor.

I fråga om delposten Övriga expenser förordas en höjning med 19 000 kr., varav 3 000 kr. avser den begärda engångsanvisningen till komplettering av inredningen i föreläsningssal m. m.

I övrigt föranleder inte institutets beräkningar av medelsbehovet under omkostnadsanslaget någon erinran. Anslaget torde sålunda böra uppföras med 425 000 kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Statens institut för konsumentfrågor: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kr.

57:o) *Statens konsumentråd.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58, s. 146 och 147) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 73 000 kr.

Föredragande statsrådet tillstyrker anvisande för nästa budgetår av 2 000 kr. för att möjliggöra för rådet att i kassarörelsen anlita särskild bokföringshjälp. Till löneklassuppflyttningar och rörligt tillägg bör beräknas ytterligare resp. 1 400 och 600 kr. Anslagsposten Reseersättningar torde i enlighet med rådets förslag böra upptagas med 9 000 kr., vilket är 600 kr. mindre än nu. Under anslagsposten Expenser uppskattas medelsbehovet för nästa budgetår till 8 800 kr., innebärande en minskning med 1 400 kr. Av anslagsposten avses 2 100 kr. för utgifter av engångsnatur i anledning av rådets flyttning till nya lokaler och återstoden till löpande ändamål. Yr-

kandena om höjda arvoden till ordföranden och övriga ledamöter i rådets arbetsutskott ankommer det på Kungl. Maj:t att pröva.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Statens konsumentråd* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kr.

58:o) **Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 148 och 149) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sve-ningsson* (I: 400) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren* (II: 475), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 807 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 475.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 700 000 kr.

Föredragande statsrådet framhåller, att konsumentrådets verksamhet främst syftar till att genom utredningar och undersökningar skapa underlag för en ökad pris- och varukännedom, som ger konsumenterna bättre möjligheter att överblicka marknaden. På många områden har därutinnan betydelsefulla resultat redan kunnat noteras. Men oerhört mycket återstår att göra, därom vittnar bl. a. storleken av föreliggande bidragsanspråk, vilka f. n. vida överstiger tillgängliga resurser. Med hänsyn härtill och då enighet synes råda om det stora värdet för konsumenterna av en effektiv, samordnad pris- och kvalitetsupplysning vill statsrådet medverka till att ökade medel ställs till konsumentrådets förfogande.

Konsumentrådet räknar med att under innevarande budgetår kunna lämna ut bidrag till ett sammanlagt belopp av drygt 0,8 milj. kr. Därav disponeras 0,7 milj. kr. ur förevarande riksstatsanslag och återstoden av fondmedel. Nästa budgetår kommer endast riksstatsanslaget att stå till förfogande. Statsrådet föreslår att detsamma uppräknas med 0,3 milj. kr. till 1,0 milj. kr.

Utskottet. Med hänsyn till storleken av de bidragsanspråk som riktas mot konsumentrådet och till angelägenheten av att i rimlig utsträckning kunna tillgodose dessa vill utskottet icke framställa någon erinran mot den av föredragande statsrådet begärda uppräknningen av anslaget. Härav följer att motionerna I: 400 och II: 475 avstyrkas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 400 och II: 475, till *Konsumentsvaruforskning och konsumentupplysning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

59:o) **Bidrag till varudeklarationsnämnden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60, s. 149) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 225 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 195 000 kr.

Med hänsyn till ökade kostnader, främst för löner till personalen vid nämndens kansli, tillstyrker föredragande statsrådet, att anslaget uppräknas med 30 000 kr.

Utskottet har icke något att invända mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till varudeklarationsnämnden* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 225 000 kr.

Sjöfart

Sjöfartsverket

60:o) **Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61, s. 150—157) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 5 806 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 5 635 000 kr.

Med hänsyn till arbetsbelastningen inom sjöfartsstyrelsens ekonomiska sektion är departementschefen beredd förorda inrättandet där av en tjänst som förste aktuarie i Ag 23. Likaså förordar han inrättandet av en kanslistbefattning i reglerad befordringsgång inom styrelsens juridisk-sociala byrå.

I anledning av yrkandena om ändrad lönegradsplacering föreslår han utbyte av fyra tjänster som ritare, varav en i Ao 13 och tre i Ae 13, mot tjänster som ingenjör i högst Ae 15, ävensom utbyte av en tjänst som kartograf i Ae 13 mot en tjänst som faktor i Ae 17. Tjänsten som ritare i Ao 13 torde samtidigt böra föras å övergångsstat. Ytterligare bör — i överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor — medel beräknas för uppflyttning i löne-

grad av en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringgång till tjänst som kanslibiträde i Ae 7.

Vad styrelsen i övrigt föreslagit om inrättande från och med nästa budgetår av nya tjänster och om ändrad lönegradsplacering av befintliga tjänster torde lämnas utan bifall. Såvitt gäller yrkandena om nya befattningshavare på sjökartebyrån innebär departementschefens ställningstagande, att han icke är beredd att vidtaga någon ändring i formerna för det samarbete som på sjömätningssområdet bedrivs mellan sjöfartsstyrelsen och marinen.

Vidkommande förslagen om ändrad anställningsform begränsar han sig till att förorda, att en kontorsskrivare i Ae 13 ordinariesättes.

I övrigt beräknas ökat medelsutrymme för arvodesanställning av en föredragande i vissa beredskapsfrågor med 15 000 kr. och för anställning av extra tryckeripersonal å sjökartebyrån med 20 000 kr. Till bestridande av ökade kostnader för sjömansnämnderna torde en höjning ske med 24 000 kr. Styrelsens beräkning av medelsbehovet med hänsyn till redan genomförda lönegradsuppflyttningar och till löneklassändringar godtages. Posterna till rörligt tillägg och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör höjas med resp. 28 500 och 1 100 kr.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen och departementschefens förslag i övrigt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	2 075 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	2 251 600
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	195 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 190 400
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	86 800
	<hr/>
	Summa kr. 5 806 000

c) till *Sjöfartsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 5 806 000 kr.

61:o) Sjöfartsstyrelsen: Omkostnader. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62, s. 157—159) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 198 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 175 000 kr.

Under delposten Resekostnadsersättningar och traktamenten m. m. räknar departementschefen med ett ökat medelsbehov av 10 000 kr. Delposten Mässpenningar etc. däremot torde i anslutning till belastningen under sistförflutna budgetår kunna nedräknas med 25 000 kr. Vad angår delposten Övriga expenser för eget behov bör för telegram, telefon etc. en uppräknings ske med 12 000 kr. och för inköp och underhåll av möbler etc. en minskning ske med 17 000 kr. Under anslagsposten Publikationstryck beräknas ett ökat medelsutrymme av 40 000 kr. för delposten Sjökort etc. och 3 000 kr. för delposten Övriga publikationer. Andra anslagsposter och delposter än de nu nämnda bör upptagas med oförändrade belopp.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Sjöfartsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 198 000 kr.

62:o) Lots- och fyrstaten: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63, s. 159—165) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten, dels lämna bemyndigande att i mån av behov överföra ledigbliven ordinarie personal vid lots- och fyrstaten på övergångsstat och att i övrigt vidtaga de övergångsanordningar som kan bli erforderliga i anledning av i statsverkspropositionen redovisade rationaliseringsåtgärder inom lots- och fyrstaten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Lots- och fyrstaten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 25 701 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 25 052 000 kr.

Som ett led i de pågående strävandena att rationalisera lotsplatsorganisationen kommer under innevarande budgetår — i enlighet med statsmakternas beslut — Skäggenäs lotsplats att indragas, Hälsingborgs och Råås lotsplatser att sammanslås samt bemanningen vid Väderöarnas lotsplats att minskas. Ifrågavarande organisationsförändringar får anslagsmässigt sett full verkan först under budgetåret 1962/63. En ytterligare minskning i personalkostnader — utöver vad som sparats för innevarande budgetår — kan då förväntas ske med ca 61 000 kr.

För nästa budgetår föreslår sjöfartsstyrelsen slopande av Burgsviks lotsplats på Gotland. Därvid kan två lotstjänster indragas, vilket innebär mins-

kade avlöningskostnader med ca 31 000 kr. Vidare förordas viss koncentration av lotsningstjänsten vid Ronneby lotsplats, vilket så småningom torde möjliggöra indragning av ytterligare fyra lots- och båtmansbefattningar. Departementschefen tillstyrker dessa ändringar i lotsplatsorganisationen och har inte något att erinra mot därav föranledda indragningar och andra personaldispositioner enligt styrelsens förslag.

Betydande personalminskningar blir möjliga på fyrväsendets område genom där pågående rationaliserings- och moderniseringsarbete. På grundval av redan fattade beslut indrages sålunda under innevarande budgetår femton tjänster, och från och med nästa budgetår föreslår sjöfartsstyrelsen indragning av ytterligare nitton befattningar jämte en tjänsts förande på övergångsstat. Avlöningskostnaderna beräknas genom dessa senare förslag komma att minska med ca 284 000 kr. — Vad sålunda förordats tillstyrkes. Departementschefen anser sig även böra biträda förslaget om inrättandet av vissa ingenjörstjänster — en fyringenjör i Ae 19 och två ingenjörer i högst Ae 15 — som motiveras av det ökade tekniska servicearbetet i samband med fyrautomatiseringen.

Sjöfartsstyrelsens förslag om inrättande av fem tjänster som förste reparatör i Ae 11 i utbyte mot lika många befattningar som båtmän i Ae 8 resp. motorskötare i Ae 9 bör tillstyrkas. Vidare bör i överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor medel beräknas för uppflyttning i lönegrad av en tjänst som fyrmästare i Ao 10 till Ao 14. — Förslagen om lönegradsuppflyttning av lotsdirektörs- och distriktskassörstjänsterna är departementschefen icke beredd att tillstyrka. I fråga om distriktskassörsbefattningarna bör dock den ändringen ske, att tjänstebenenämningen fortsättningsvis blir lotskassör.

Såvitt angår lotselevernas utbildningsarvodet förordas en höjning på så sätt, att arvode fortsättningsvis motsvarar lön enligt löneklass 1, ortsgupp 4. Den härav föranledda utgiftsökningen uppskattas till 35 000 kr. Styrelsens förslag i fråga om lotspersonalens löneförmåner vid beivrandet av sjöbefälsskolornas radarkurser biträdes däremot icke.

I samband med rationaliseringsåtgärderna inom lots- och fyrstaten kan svårigheter uppkomma att i vissa fall omplacera överbliven personal etc. Kungl. Maj:t torde därför — liksom skett för innevarande budgetår — böra inhämta riksdagens bemyndigande att i mån av behov överföra ordinarie personal på övergångsstat och att i övrigt vidtaga de övergångsåtgärder som kan finnas erforderliga.

Sjöfartsstyrelsens övriga yrkanden under förevarande anslag avser utgiftsförändringar av automatisk karaktär och föranleder ingen annan erinran än att minskningarna under anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter torde böra beräknas till 52 800 resp. 5 800 kr.

Utskottet. Som utskottet tidigare framhållit torde det vid det rationaliserings- och moderniseringsarbete, som för närvarande bedrivs inom lots- och

fyrväsendet, visa sig möjligt att uppnå betydande besparingar utan att sjöfartens och kustbefolkningens intressen behöva eftersättas. För nästa budgetår har som resultat av detta arbete förslag framlagts, som möjliggöra betydande personalminskningar. Utskottet tillstyrker nämnda förslag med vad de innebära av övergångsanordningar och ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten. Vad i övrigt förordats i fråga om medelsanvisningen för nästa budgetår — därvid fråga huvudsakligen är om utgiftsförändringar av automatisk karaktär — föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet vill slutligen erinra om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i mån av behov överföra ledigbliven ordinarie personal vid lots- och fyrstaten på övergångsstat och att i övrigt vidtaga de övergångsanordningar som kunna bli erforderliga i anledning av i nämnda statsrådsprotokoll redovisade rationaliseringsåtgärder inom lots- och fyrstaten;

c) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 136 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	8 125 300
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 072 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 043 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	324 200
	Summa kr. 25 701 000

d) till *Lots- och fyrstaten: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 25 701 000 kr.

63:o) **Lots- och fyrstaten: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64, s. 165—169) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 6 091 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Gorlhon m. fl.* (I: 44) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson i Öckerö m. fl.* (II: 129), i vilka hemställts att riksdagen måtte för anskaffning av säkerhetsutrustning till lotsbåtar uppräknade lots- och fyrstatens omkostnadsanslag med 50 000 kr. till 6 141 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 129.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 5 728 000 kr.

Under förevarande anslag har departementschefen redovisat dels sjöfartsstyrelsens sedvanliga äskanden i anslutning till olika poster i lots- och fyrstatens omkostnadsstat, dels en särskild framställning från sjöfartsstyrelsen om medelsanvisning för komplettering av säkerhetsutrustningen å lotsbåtar.

Till grund för det senare yrkandet ligger en inom styrelsen verkställd expertutredning, föranledd av en framställning från lotsförbundet. Utredningen visar att stora brister föreligger i fråga om berörda utrustning. Gjorda överväganden har resulterat dels i en standardförteckning över den säkerhetsmateriel, som regelmässigt bör finnas på lotsbåtarna, dels i en sammanställning över de kompletteringar av den befintliga materielen, som erfordras för att tillgodose de uppställda standardkraven. Det är fråga om anskaffning av exempelvis gummiflottar, lättmetallejdare, eldsläckare, nödsegel, flytvästar etc. — Det sammanlagda medelsbehovet uppgår till 325 000 kr. Härav har 25 000 kr. yrkats under anslaget Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet. Återstående 300 000 kr. bör enligt sjöfartsstyrelsen anvisas under särskilt anslag och ställas till förfogande så snart som möjligt. Styrelsen vill dock icke motsätta sig uppdelning av beloppet på förslagsvis en treårsperiod.

Departementschefens ställningstagande till de olika medelsäskandena innebär följande. Anslagsposten Sjukvård anses böra ökas med 5 000 kr. Något medelutrymme har därvid icke beräknats med hänsyn till det eventuella införandet av en kontinuerlig hälsokontroll för lotspersonalen, vilken fråga f. n. övervägs inom sjöfartsstyrelsen. Departementschefen förutsätter emellertid, att för det fall en sådan hälsokontroll bedömes böra komma till stånd, något hinder icke föreligger mot att sjukvårdsposten belastas med av kontrollen föranledda utgifter. Under anslagsposten Reseersättningar räknas med ytterligare 54 000 kr.

I fråga om städningen av sjöfartsverkets lokaler å lotsplatserna delar departementschefen sjöfartsstyrelsens uppfattning om det otillfredsställande i att som nu sker ålägga lotspersonalen allt ansvar för denna städning. På sätt styrelsen föreslagit torde i fortsättningen styrelsen själv böra ha ansvaret för städningen och vara arbetsgivare åt den städpersonal som anställs. Den ändrade ordningen för städningsarbetet på lotsplatserna beräknas medföra ett ökat medelsbehov av 16 500 kr. För städning av lotsdistriktsexpeditionernas lokaler erfordras därjämte en höjning med 1 500

kr. Anslagsposten *Expenser* bör med hänsyn till vad nu sagts uppräknas med tillhoppa 18 000 kr. En ytterligare uppräkning av nämnda post med 6 000 kr. är motiverad av ökade utgifter för telegram, telefon och annonsering.

Vad angår de under anslagsposten *Övriga utgifter upptagna särskilda delposterna* torde under *Förbrukningsartiklar* i anslutning till belastningen under sistförflutna budgetår böra räknas med en höjning om 135 000 kr. Den fortgående automatiseringen av fyrarna och indragningen i samband därmed av vissa fyrskepp medför å ena sidan ett ökat medelsbehov under delposten *Reparation och underhåll av obebakade fyrar etc.* och å andra sidan ett minskat medelsbehov under delposten *Reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg etc.* I förra fallet bör en uppräkning ske med 50 000 kr. och i senare fallet en nedräkning med 20 000 kr. Även delposten *Drift av lotsbåtar* bör kunna minskas, förslagsvis med 15 000 kr. Ett väsentligt ökat medelsutrymme beräknar departementschefen under delposten *Reparation och underhåll av lotsbåtar*, sammanlagt 100 000 kr. Därav bör emellertid hälften, eller 50 000 kr., reserveras för erforderlig komplettering av säkerhetsutrustningen å lotsbåtarna i enlighet med sjöfartsstyrelsens i det föregående redovisade särskilda framställning. Det är i hög grad angeläget med hänsyn till såväl lotsarnas säkerhet som lotsningstjänstens effektivitet att konstaterade brister i berörda utrustning avhjälpes. — Delposten *Ressor* i samband med lotsning bör uppräknas med 30 000 kr. Övriga delposter upptages med oförändrade belopp.

Utskottet har i stort sett icke något att erinra mot den verkställda beräkningen av anslaget. I likhet med motionärerna finner utskottet dock det medelsutrymme som departementschefen reserverat för komplettering av lotsbåtarnas säkerhetsutrustning — 50 000 kr. — vara väl knappt tilltaget. En årlig medelstildelning av ifrågavarande storleksordning skulle nämligen innebära, att de erforderliga utrustningsanskaffningarna — som sammanlagt representera ett medelsbehov av 325 000 kr. — utsträcktes över en längre tidrymd. En sådan fördröjning i avhjälpandet av de konstaterade bristerna anser utskottet sig icke kunna godtaga med hänsyn till lotsarnas rimliga krav på säkerhet i arbetet. Utskottet är därför i likhet med motionärerna berett att förorda en uppräkning av lots- och fyrstatens omkostnadsanslag med 50 000 kr. för att därmed möjliggöra, att ett belopp av 100 000 kr. kan disponeras för berörda ändamål under nästa budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 44 och II: 129, till *Lots- och fyrstaten: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 6 141 000 kr.

64:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 65, s. 169—171) att dels godkänna av departementschefen

förordad avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Fartygsinspektionen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 518 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 517 000 kr.

Enligt departementschefen torde sjöfartsstyrelsens förslag om ändrad lönegradsplacering av vissa tjänster lämnas utan bifall. Däremot förordas extra-ordinariesättning av tre tjänster som mätbiträden i Ag 7. Tjänstebemämningen föreslås samtidigt ändrad till tekniska biträden. — Styrelsens beräkning av medelsbehovet med hänsyn till redan genomförda lönegradsuppflyttningar och till löneklassändringar godtages. Posten till rörligt tillägg höjes med 300 kr. — Anslaget torde i enlighet med det anförda bära upptagas med (1 517 000 + 1 000 =) 1 518 000 kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	701 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	9 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	448 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	335 100
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	23 100
Summa kr.	1 518 000

b) till *Fartygsinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 518 000 kr.

65:o) *Fartygsinspektionen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 171 och 172), innebärande en uppräknig av anslaget med avrundat 22 000 kr., varav 15 000 kr. hänför sig till anslagsposten Reseersättningar, 1 500 kr. till delposten Bränsle, lyse och vatten samt 5 000 kr. till delposten Övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 229 000 kr.

66:o) **Ersättningar i anledning av flyttning av lotsplatsen i Salmis.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67, s. 172—174) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

Lotsplatsen i Salmis flyttades den 1 juli 1960 till Kalix. Tre av lotsarna, som följde med dit, äger fastigheter i Salmis. De har försökt att sälja dessa men haft svårt att finna köpare. Salmis är en by på mellan 150 och 200 invånare. Någon industri finns inte där, fisket ger dåliga fångster, och för jordbruket är möjligheterna små. Folkmängden i byn har minskat under hela 1950-talet och fortsätter att minska.

Under dessa betingelser — framhåller departementschefen — är det givetvis svårt för de tre Salmislotsarna att sälja sina fastigheter till priser, som står i rimlig proportion till nedlagt kapital. Han anser att i dessa fall billighetsskäl talar för att tjänstemännen erhåller ekonomisk gottgörelse för de förluster, som de får vidkännas i samband med försäljning av fastigheterna. Huruvida gottgörelse skall utgå i form av kontant ersättning på grundval av den eventuella förlust, vederbörande visar sig ha lidit, eller om staten skall lösa in fastigheterna och sedan i sin tur sälja desamma, är han inte för dagen beredd att taga ställning till — båda utvägarna bör stå öppna. Ej heller vill han nu göra något bestämt uttalande om fastigheternas värde. Den rimliga storleken därav har vid ärendets remissbehandling blivit föremål för olika bedömningar, och frågan synes före slutligt ställningstagande böra bli föremål för ytterligare överväganden och förhandlingar. Om riksdagen inte reser någon invändning däremot torde det på grundval av erforderliga kompletterande utredningar få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta såväl i fråga om formen för ersättning åt lotsarna som beträffande fastigheternas värde vid framräkning av ersättningarnas storlek. När försäljningarna i sinom tid är klara bör det ankomma på Kungl. Maj:t att lämna en redogörelse till riksdagen för det ekonomiska resultatet därav. — Under nu angivna förhållanden anser departementschefen sig böra i huvudsak godtaga sjöfartsstyrelsens anslagsberäkning.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Ersättningar i anledning av flyttning av lotsplatsen i Salmis* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

Säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m.

67:o) **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68, s. 174—176) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 2 300 000 kr.

Genom de medel, som under senare år ställts till sjöfartsstyrelsens förfo-
gande under förevarande anslag, har moderniseringen och rationaliseringen

av säkerhetsanstalterna för sjöfarten kunnat fullföljas i snabb takt. Vad angår de fasta säkerhetsanordningarna har medelstildelningen möjliggjort nybyggnad och automatisering av ett flertal fyranläggningar. I fråga om båtmaterielen har väsentliga brister kunnat avhjälpas. Icke minst betydelsefullt har det med hänsyn till personalen varit, att ökade resurser kunnat disponeras för modernisering och förbättrat underhåll av verkets lokaler och tjänstebostäder.

De i petitaskrivelsen för nästa budgetår upptagna förslagen avser ett fullföljande av de upprustningsplaner, som under senare år legat till grund för styrelsens anslagsberäkningar. I och för sig synes styrelsens äskanden departementschefen väl motiverade med tanke på de rationaliseringsvinster, som planernas genomförande på längre sikt möjliggör. Insatserna i detta sammanhang måste dock vägas mot andra angelägna anslagsändamål, ej minst på sjöfartsområdet. Han finner det med hänsyn härtill inte möjligt att ställa medel till förfogande i den utsträckning styrelsen föreslagit. En viss uppräknig bör emellertid ske, och han föreslår i det hänseendet, att drift- och kapitalbudgetanslagen till säkerhetsanstalter för sjöfarten sammanlagt höjes med 400 000 kr. till 3 700 000 kr. Av nämnda belopp bör 2 500 000 kr. anvisas på driftbudgeten och 1 200 000 kr. på kapitalbudgeten.

Därest riksdagen godtager den medelsanvisning som nu förordats, torde det få ankomma på sjöfartsstyrelsen att inom ramen härför närmare bestämma anslagens användning. Kungl. Maj:t bör liksom hittills ha befogenhet att fatta beslut om påbörjande av företag, även om de medel som under budgetåret står till förfogande icke förslår att täcka hela kostnaden.

I detta sammanhang vill departementschefen erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 29 september 1961 godkänt ett mellan sjöfartsstyrelsen och Decca navigator och radar aktiebolag träffat avtal angående viss komplettering av deccakedjan för Östersjön syftande till ett vidgat verkningsområde för anläggningen. Enligt avtalet skall för ifrågavarande komplettering betalning utgå till bolaget med ett belopp av 20 000 engelska pund eller i svenskt motvärde ca 300 000 kr. Av beloppet skall enligt överenskommelse sjöfartsstyrelsen, luftfartsstyrelsen, marinförvaltningen och flygförvaltningen svara för vardera en fjärdedel eller ca 75 000 kr. Vad angår sjöfartsstyrelsens betalningsandel, som skall erläggas den 1 juli 1962, förutsätter departementschefen att densamma — i den mån den icke kan bestridas ur en eventuell behållning under det för budgetåret 1961/62 anvisade reservationsanslaget Anläggning av radionavigeringssystem — må utbetalas från det för budgetåret 1962/63 anvisade driftbudgetanslaget Säkerhetsanstalter för sjöfarten.

Utskottet. Genom de medel, som under senare år tillförts sjöfartsstyrelsen via drift- och kapitalbudgetanslagen till säkerhetsanstalter för sjöfarten, har en väsentlig upprustning av de marina säkerhetsanordningarna kommit till stånd. Angelägna behov återstå för visso att tillgodose, och i årets statsverksproposition har också en ökad medelsram beräknats för

ändamålet. Sålunda har anslagstilldelningen föreslagits ökad med 400 000 kr. till 3 700 000 kr., av vilket belopp 2 500 000 kr. skulle ställas till förfogande på driftbudgeten och 1 200 000 kr. på kapitalbudgeten. Förslaget till medelsanvisning synes möjliggöra en fortsatt rimlig utbyggnads- och moderniseringstakt på förevarande område och tillstyrkes av utskottet, som anser att för dispositionen av berörda anslag böra tillämpas de riktlinjer, som angivits av departementschefen.

Beträffande anslaget på kapitalbudgeten till säkerhetsanstalter för sjöfarten gör utskottet hemställan under punkten 116 i det följande.

Med avseende å anslaget på driftbudgeten hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

68: o) **Nytt lotsdistriktsfartyg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 69, s. 176 och 177) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kr.

Då departementschefen i anslutning till fjolårets statsverksproposition prövade frågan om ett nytt isbrytande tjänstefartyg för övre norra lotsdistriktet, bedömde han på då tillgängligt material, att det dittillsvarande tjänstefartyget Vega efter vissa begränsade reparationer skulle kunna på ett godtagbart sätt fylla sina uppgifter under ytterligare tre å fyra år och att det därför kunde anstå något med att anskaffa ett nytt fartyg. Ställningstagandet motiverades också av det goda sysselsättningsläget vid varven. Det visade sig emellertid senare vid en mera ingående inspektion av Vega, att fartyget var i sådant skick, att det måste tagas ur tjänst. Reparation och ombyggnad ansågs ur tekniska och ekonomiska synpunkter ej böra ifrågakomma. I denna situation lät departementschefen undersöka andra utvägar för att tillgodose övre norra lotsdistriktets behov av ett tjänstefartyg under de närmaste åren. Det visade sig därvid möjligt att till rimlig kostnad rusta upp reservfartyget Orion och taga detsamma i bruk. Men givetvis måste detta arrangemang betraktas som ett provisorium, och åtgärder bör snarast vidtagas för anskaffning av ett nytt tjänstefartyg. Han tillstyrker, att erforderliga medel ställs till förfogande redan för nästa budgetår. Kostnaderna för ett nytt tjänstefartyg har av styrelsen beräknats till 4,5 milj. kr. Mot denna bedömning har han icke något att erinra.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Nytt lotsdistriktsfartyg* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kr.

69: o) **Materielanskaffning till vissa farleder m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70, s. 178) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

För att i möjlig mån tillgodose det av sjöfartsstyrelsen redovisade behovet av materielanskaffningar m. m. för vissa beredskapsändamål är departementschefen beredd att för nästa budgetår tillstyrka anvisning av 300 000 kr. Det torde enligt honom få ankomma på Kungl. Maj:t — eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande sjöfartsstyrelsen — att närmare bestämma om anslagets användning.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Materielanskaffning till vissa farleder m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

70: o) **Viss omläggning av utprickningssystemet för sjöfarten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 71, s. 178 och 179) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kr.

I anledning av medlemsförslag från svensk och norsk sida antog nordiska rådet vid sin sjunde session år 1959 en rekommendation (nr 1/1959), i vilken de nordiska regeringarna uppmanades att utreda förutsättningarna för ett förenhetligande av reglerna för utprickning av farvatten. I anledning härav har överläggningar ägt rum mellan företrädare för vederbörande sjöfartsmyndigheter i Danmark, Finland, Norge och Sverige, vilka överläggningar resulterat i ett förslag till överenskommelse. Över förslaget har sjöfartsstyrelsen — efter samråd med berörda civila och militära myndigheter och efter hörande av olika organisationer på sjöfartens område — avgivit yttrande. Härefter har Kungl. Maj:t för sin del genom beslut den 15 december 1961 godkänt överenskommelsen. Denna, som syftar till att uppnå en för sjöfartssäkerheten önskvärd likformighet i de olika ländernas utprickning, innebär för Sveriges del att färgsättningen på bojar och prickar ändras i enlighet med det system som tillämpas i Finland och Norge.

Sjöfartsstyrelsen har i skrivelse den 7 oktober 1961 hemställt om medel för de åtgärder, som krävs i anledning av nyssnämnda omläggning av utprickningssystemet. För ändamålet krävs tillhoppa 215 000 kr., varav 30 000 kr. avser ändring av sjöfartsverkets bojar och prickar, 170 000 kr. ändring av sjökort samt 15 000 kr. ersättningar till vissa icke-statliga prickhållare. Det sålunda erforderliga beloppet kan enligt styrelsen lämpligen fördelas på tre budgetår, därvid 90 000 kr. bör anvisas för 1962/63, 75 000 kr. för 1963/64 och 50 000 kr. för 1964/65.

Enligt *departementschefen* har genom den angivna överenskommelsen större enhetlighet vunnits i fråga om de nordiska ländernas bestämmelser för utprickning av farvatten, något som ur sjösäkerhetssynpunkt är att hälsa med stor tillfredsställelse. Medel bör nu anvisas för att läcka de kost-

nader, som på svensk sida uppkommer i anledning av omläggningen. Departementschefen har icke något att erinra mot sjöfartsstyrelsens beräkning av kostnaderna och dess förslag i fråga om kostnadernas fördelning på olika budgetår.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda, att riksdagen må till *Viss omläggning av utpricknings-systemet för sjöfarten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kr.

71:o) **Driftkostnader för radionavigeringsstationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 179 och 180), innebärande en uppräknig av anslaget med 100 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnader för radionavigeringsstationer* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

72:o) **Anskaffning av lotsbåtar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 180 och 181), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av lotsbåtar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kr.

73:o) **Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 181 och 182), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 13 000 kr.

74:o) **Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 182), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

75:o) **Statens isbrytarverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 182—184), vilket innebär en anslagsänkning av 100 000 kr. på grund av förväntad minskad belastning å anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 5 500 000 kr.

76:o) **Nytt isbrytarfartyg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 77, s. 184—187) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 11 700 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 2 000 000 kr.

I fjolårets statsverksproposition anmälde departementschefen under tionde huvudtiteln behovet av en ytterligare statsisbrytare. I sammanhanget erinrades om den pågående utbyggnaden av skogsindustrien längs Norrlandskusten och det därav följande behovet av effektivare isbrytning inom berörda område. Det konstaterades även nödvändigheten att ersätta den nuvarande statsisbrytaren Atle, som var hårt försliten och knappast längre lämpade sig för havsisbrytning. För att kunna igångsätta de projekterings- och konstruktionsarbeten, som bedömdes erforderliga för utläggandet av en beställning, yrkades medelsanvisning om 2 milj. kr. Vid riksdagsbehandlingen av ärendet underströk även statsutskottet för sin del angelägenheten av en nybyggnad och betonade särskilt den vikt, som i sammanhanget måste tillmätas tidsfaktorn. Riksdagens ställningstagande innebär ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att i anslutning till verkställt anbudsförfarande teckna leveranskontrakt. I den mån under budgetåret 1961/62 ytterligare anslagstilldelning — utöver nyssnämnda 2 milj. kr. — skulle bli erforderlig, hänvisades till möjligheten att äska medel på tilläggsstat.

Under hösten 1961 har genom marinförvaltningens försorg anbudsförfarande ägt rum, vilket avsett ett isbrytarfartyg av i huvudsak samma typ som statsisbrytaren Oden. Anbud har därvid inkommit dels från Kockums mekaniska verkstads aktiebolag, dels från ett finskt företag, nämligen Wärtsilä-koncernen aktiebolag. Marinförvaltningen har som resultat av anbudsprövningen förordat det finska anbudet, som bl. a. innebär ett reellt sett lägre, tillika fast pris samt ett års kortare leveranstid. Kungl. Maj:ts ställningstagande har också blivit, att förvaltningen bemyndigats teckna kontrakt med Wärtsilä-koncernen. — Det må konstateras, att bygget genom denna lösning av beställningsfrågan kommer att omhänderhas av ett varv med omfattande erfarenhet just i fråga om isbrytarfartyg. Driftserfarenheterna från statsisbrytaren Oden, som för några år sedan levererades från samma varv, ger också anledning räkna med att den färdiga isbrytaren skall motsvara de höga tekniska krav, som måste uppställas i sammanhanget. Av särskilt värde är givetvis, att vi genom antagandet av det finska anbudet kan räkna med en förstärkt isbrytarberedskap redan under vintersäsongen 1963—1964.

I anslagshänseende representerar isbrytarbygget ett sammanlagt medelsbehov av 45 milj. kr., därav 40 milj. kr. utgör den kontraktsenliga likviden till bolaget och 5 milj. kr. marinförvaltningens egna personal- och materielkostnader i anslutning till beställningen. Av nämnda totalbelopp om 45 milj. kr. lorde — jämlikt den i kontraktet intagna betalningsplanen och i anslutning till förvaltningens bedömning av sitt eget medelsbehov under olika år — 21,6 milj. kr. böra ställas till förfogande budgetåret 1961/62 samt 11,7

milj. kr. ettvarvt av budgetåren 1962/63 och 1963/64. Av förstnämnda delbelopp om 21,6 milj. kr. har 2 milj. kr. redan anvisats på riksstaten för innevarande budgetår. Återstående 19,6 milj. kr. avser departementschefen att anmäla för äskande på tilläggsstat. Vad därefter angår de 11,7 milj. kr., som hänför sig till 1962/63, torde medelsyrkande få göras i detta sammanhang.

Utskottet. Under erinran om att innevarande års riksdag å tilläggsstat anvisat 19 600 000 kr. för här ifrågavarande ändamål tillstyrker utskottet den nu föreslagna medelsanvisningen för nästa budgetår och hemställer, att riksdagen må till *Nytt isbrytarfartyg* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 11 700 000 kr.

77:o) **Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 78, s. 187—190) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 650 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 550 000 kr.

Genom medelsanvisningen under förevarande anslag har enligt departementschefen under senare år en intensifiering av sjömättningsverksamheten längs våra kuster möjliggjorts. Nya mätmetoder och ny teknisk apparatur har samtidigt medfört att resurserna kunnat utnyttjas mera rationellt. I årets petita har sjöfartsstyrelsen som resultat av ett under flera år pågående utvecklingsarbete framlagt förslag, som siktar till en ytterligare väsentlig höjning av produktiviteten i sjömättningsarbetet. Förslagets genomförande innebär bl. a. övergång till s. k. parallellodning vid kust- och utsjömätning, användning av självregistrerande ekolodsinstrument, halvautomatisk utvärdering av ekolodsdiagram samt analys och presentation av mätresultaten genom databehandling. För att möjliggöra en omläggning i enlighet med styrelsens förslag torde viss medelsförstärkning under förevarande anslag vara nödvändig. För att parallellodningstekniken med fördel skall kunna användas särskilt vid utsjömätning synes dock i första hand en ombyggnad av sjömättningsfartyget *Gustaf af Klint* böra komma till stånd. Medel för ändamålet äskas under särskild punkt. Vad angår här förevarande anslag föreslår departementschefen för nästa budgetår en uppräknad med 100 000 kr. Härav motiveras 50 000 kr. av prisstegringar under posterna till fältarbeten samt till underhåll och förnyelse av sjömättningsmaterielen, vilka poster bör höjas med 10 000 resp. 40 000 kr. Återstående 50 000 kr. bör anvisas för att möjliggöra anskaffning av viss specialtillverkad apparatur för utvärdering av mätresultat. Angivna apparatur beräknas totalt kosta 150 000 kr., vilket belopp emellertid kan fördelas på ett par budgetår.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 650 000 kr.

78:o) **Ombyggnad av sjömättningsfartyg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79, s. 190 och 191) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Departementschefen föreslår — i anslutning till vad han uttalat vid anmälan av anslaget Mättnings- och rekognosceringsverksamhet — att medel beräknas för ombyggnad av sjömättningsfartyget Gustaf af Klint. Kostnaden härför, som totalt beräknas till 750 000 kr., kan lämpligen fördelas på två år, därvid för nästa budgetår erfordras 500 000 kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Ombyggnad av sjömättningsfartyg* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Hamnar och farleder

79:o) **Statliga farledsarbeten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81, s. 195 och 196) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Gösta Jacobsson* och *Gorthon* (I: 92) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Braconier* och *Adamsson* (II: 124), i vilka hemställts, att riksdagen för budgetåret 1962/63 måtte under tionde huvudtiteln bevilja sjöfartsstyrelsen ett reservationsanslag för statliga farledsarbeten av 425 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 92.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 125 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes med 325 000 kr. till 450 000 kr. Av detta belopp avses 300 000 kr. för vissa provmuddringar i Flintrännen i Öresund. I sammanhanget upplyser styrelsen, att i frågan om Flintrännans fördjupning har inom styrelsen en preliminär trafikekonomisk utredning verkställt, vilken varit föremål för remissbehandling. Vid denna har behov konstaterats föreligga av vissa kompletterande trafikekonomiska undersökningar. Vid sidan härav har det för styrelsens slutliga ställningstagande till projektet visat sig nödvändigt att skaffa ett säkrare underlag för bedömningen av fördjupningskostnaderna. Härför krävs provmuddringar ävensom vissa vattenstånds- och strömundersökningar.

Departementschefen anser, att de av sjöfartsstyrelsen föreslagna provmuddringarna i Flintrännen bör anstå i avvaktan på slutförandet av den trafikekonomiska utredningen rörande denna farled. För fullföljande av

övriga arbeten och projekteringar torde för nästa budgetår böra anvisas oförändrat 125 000 kr.

Utskottet. I angivna motioner har föreslagits en uppräknig av anslaget med 300 000 kr. för att möjliggöra utförandet av vissa av sjöfartsstyrelsen begärda provmuddringar i Flintrännen i Öresund. Dessa ha samband med en inom styrelsen bedriven utredning angående de trafikekonomiska aspekterna på frågan om en fördjupning av nämnda farled och avse att skapa säkrare underlag för en bedömning av fördjupningskostnaderna. Utskottet har full förståelse för betydelsen för styrelsens utredningsarbete att provmuddringarna komma till stånd. Om utskottet likväl icke är berett att nu förorda en uppräknig av anslaget för ändamålet, utgår utskottet ifrån att Kungl. Maj:t beaktar möjligheterna att låta provmuddringarna komma till snart utförande. Enligt vad utskottet inhämtat kunna kostnaderna för dessa under vissa förhållanden väntas bli väsentligt lägre än vad sjöfartsstyrelsen angivit i sin petitaframställning. Det anförda innebär, att motionerna I: 92 och II: 124 avstyrkas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 92 och II: 124, till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kr.

80:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 212), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 kr.

81:o) **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 84, s. 212 och 213) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Schött m. fl.* (I: 58) och den andra inom andra kammaren av herr *Hamrin* i Kalmar *m. fl.* (II: 73), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Virgin* och *Holmberg* (I: 402) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 478), i vilka hemställts, att riksdagen

måtte dels i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en skyndsamt utredning av småbåtsbeståndets sannolika framtida utveckling, dess behov av hamnar och andra anläggningar samt de problem som denna utveckling kan medföra i olika avseenden, dels ock besluta att till Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 73 och I: 402.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 000 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen hemställer, att anslaget uppräknas till 2 000 000 kr. Styrelsen erinrar i sammanhanget om en av styrelsen år 1957 avgiven utredning, som visade, att den bensinskatt som årligen belöpte på motorbåtarna — därvid undantogs de bensindrivna fiskebåtarna — kunde beräknas till 6,8 milj. kr. Sedan dess har motorbåtsbeståndet uppvisat en mycket kraftig ökning. Utvecklingen har medfört behov av allt större utrymmen och anläggningar för att härbärgera ifrågavarande båtkategori. För att tillgodose dessa behov är de medel som hittills anvisats för ändamålet helt otillräckliga. Styrelsen anmäler i sammanhanget, att en översyn f. n. pågår av nyssnämnda utredning i syfte att aktualisera de där gjorda beräkningarna. Resultatet kommer senare att redovisas.

Departementschefen anser sig icke böra tillstyrka någon uppräknings anslaget utan föreslår, att detsamma upptages med oförändrat belopp eller 1 000 000 kr.

Utskottet. I statsverkspropositionen, vari förevarande anslag föreslås anvisat med oförändrat belopp, har anmälts, att utredning påginge inom sjöfartsstyrelsen angående storleken av landets motorbåtsbestånd och av den bensinskatt, som belöpte på ifrågavarande båtkategori. Sedan statsverkspropositionen framlagts har utredningen slutförts och resultatet redovisats i skrivelse till chefen för handelsdepartementet. Utskottet har erhållit del av skrivelsen och noterat den kraftiga ökning av båtbeståndet, som utredningen påvisat. Med hänsyn såväl härtill som till ökningen av inflytande bensinskattemedel finner utskottet skäl tala för en höjning av anslaget. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vid höstens budgetarbete överväger möjligheterna till en sådan. I avvaktan på Kungl. Maj:ts ställningstagande i frågan torde anslaget böra upptagas med oförändrat belopp, d. v. s. med 1 000 000 kr. Detta innebär, att yrkandena i motionerna I: 58 och II: 73 samt I: 402 och II: 478 om ytterligare medelsanvisning avstyrkas.

Vad angår det i sistnämnda båda motioner framförda yrkandet om utredning angående utvecklingen av motorbåtsbeståndet och dets behov av hamnanläggningar etc. anser utskottet, att motionärernas önskemål delvis tillgodosetts genom nyssnämnda av sjöfartsstyrelsen framlagda utredning. Med hänsyn härtill och till att hithörande problem äro föremål för styrel-

sens fortlöpande överväganden, torde yrkandet icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 58 och II: 73 samt I: 402 och II: 478, de båda sistnämnda såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att motionerna I: 402 och II: 478, i vad de avse skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Sjöbefälsskolorna

82:o) *Sjöbefälsskolorna: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, s. 213—216) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till *Sjöbefälsskolorna: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 799 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 2 756 000 kr.

I anslutning till den i fjol genomförda omläggningen av den lägre nautiska utbildningen förordar departementschefen inrättandet av en tjänst som adjunkt i Ag 23 vid sjöbefälsskolan i Göteborg. Han tillstyrker vidare inrättandet av en institutionsteknikertjänst i Ae 9 vid skolan i Kalmar. För halvtidsanställning av ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid skolan i Göteborg bör erforderliga medel beräknas. Övriga förslag om nya tjänster torde lämnas utan bifall. Detsamma gäller yrkandena om förändring av rektorernas avlöningsförmåner.

Till timplärlararvoden beräknas en ökning av icke-ordinarieposten med 47 600 kr. Därvid har medelsutrymme reserverats för en extra sjökaptenskurs jämväl under budgetåret 1962/63. Till följd av ökade kostnader för privatistexamina bör en uppräknning ske med 4 000 kr. Avveckling av vissa sjökaptens- och sjöingenjörsklasser enligt den äldre studieordningen samt löneklassändringar medför ett minskat medelsbehov om 36 600 resp. 15 300 kr. Posterna till rörligt tillägg och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter torde höjas med 6 300 resp. 800 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 287 300
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	13 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 028 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	444 100
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	26 100
	Summa kr. 2 799 000

b) till *Sjöbefälsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 799 000 kr.

83:o) *Sjöbefälsskolorna*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 216—218), som innebär dels att utgiftsposterna Sjukvård, Reseersättningar och Övriga expenser uppräknas med resp. 500, 800 och 40 000 kr. och dels att inkomstposten Hyror, hyresersättningar etc. höjes med 5 300 kr., får utskottet — under erinran om att anslagshöjningen utgör 36 000 kr. — hemställa,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 185 000 kr.

84:o) *Sjöbefälsskolorna*: *Inventarier till nya skollokaler*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87, s. 218 och 219) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 400 000 kr.

Sammanlagt beräknar sjöfartsstyrelsen belastningen å anslaget för budgetåret 1961/62 till omkring 200 000 kr., vilket innebär att ett lika stort belopp överföres till nästa budgetår som reservation.

Sjöfartsstyrelsen har icke funnit det möjligt att med säkerhet bedöma anslagsbehovet för budgetåret 1962/63, då detta helt är beroende av när nybyggnaderna för sjöbefälsskolorna i Malmö och Härnösand blir inflyttningsklara. I fråga om Malmö kan inflyttning eventuellt komma att ske under vårterminen 1963. För inventarieanskaffning erfordras då enligt preliminär uppskattning 200 000 kr. Beträffande sjöbefälsskolan i Härnösand är avsikten att i en första byggnadsetapp uppföra en laboratoriebyggnad, vilken förväntas bli färdig hösten 1962. För inredning av laboratorielokalerna är ett belopp av 50 000 kr. erforderligt. Härnösandsskolans huvudbyggnad torde däremot ej vara klar förrän 1963/64. — Det totala medelsbehovet för budgetåret 1962/63 beräknas sålunda uppgå till 250 000 kr. Med hänsyn till en förväntad reservation från innevarande budgetår om 200 000 kr., skulle anslagstilldelningen kunna begränsas till 50 000 kr.

Departementschefen har icke något att erinra mot sjöfartsstyrelsens anslagsberäkning.

Utskottet tillstyrker den begärda medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Inventarier till nya skollokaler* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

85:o) **Sjöbefälsskolorna: Utrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88, s. 219—221) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 250 000 kr.

För inköp av undervisningsmateriel m. m. vid sjöbefälsskolorna har under de tre senaste åren anvisats — över riksstaten och av fondmedel — sammanlagt närmare 1,2 milj. kr. Departementschefen är medveten om de ytterligare utrustningsbehov som föreligger. Då det gäller att tillgodose dessa är det givetvis angeläget att alla möjligheter tillvaratages att begränsa anskaffningskostnaderna. Sjöfartsstyrelsen har i en särskild skrivelse redovisat de fördelar, som skulle stå att vinna genom samverkan i utrustningshänseende mellan å ena sidan sjöbefälsskolorna och å andra sidan de tekniska läroverken och sjömansskolorna. För egen del är departementschefen helt införstådd med värdet av ett sådant samarbete. Det förefaller honom dock vara möjligt att på denna väg — utan alltför stora sänkningar av standardkraven — uppnå mera påtagliga ekonomiska fördelar än dem som redovisats av sjöfartsstyrelsen i förenämnda skrivelse.

För att möjliggöra den utrustningsanskaffning, som blir nödvändig i samband med färdigställandet av laboratorietrymmena vid vissa sjöbefälsskolor, är han beredd att för nästa budgetår tillstyrka en uppräknig av förevarande anslag med 150 000 kr. till 400 000 kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Utrustning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

86:o) **Sjöbefälsskolorna: Fortbildningskurser m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89, s. 221—223) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 25 000 kr.

Med hänsyn till sjöfartsteknikens utveckling är det enligt departementschefen angeläget, att sjöbefälet beredes möjligheter till kompletterande utbildning på ur tjänstens synpunkt viktiga ämnesområden. De vid sjöbefäls-

skolorna anordnade fortbildningskurserna har därvidlag en viktig uppgift att fylla. Dessa kurser är för övrigt icke bara inriktade på det aktiva sjöbefälet utan även på sådana grupper som sjöbefälsskollärare och lotspersonal. De goda erfarenheterna av kursverksamheten föranledde departementschefen att redan i fjolårets statsverksproposition förorda uppräkningsbehov, som föreligger, vill han för nästa budgetår tillstyrka en ytterligare höjning och föreslår att anslaget uppräknas med 25 000 kr., därvid erhålles en fördubbling av nuvarande medelsram. — Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t — eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande sjöfartsstyrelsen — att närmare bestämma om anslagets användning.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Fortbildningskurser m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

87:o) **Sjöbefälsskolorna: Ersättning åt författare av läroböcker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 223 och 224), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Ersättning åt författare av läroböcker m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kr.

Övriga sjöfartsändamål

88:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Administrationskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91, s. 224—226) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för handelsflottans pensionsanstalt, dels godkänna av departementschefen förordad stat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Handelsflottans pensionsanstalt: Administrationskostnader för nämnda budgetår anvisa ett anslag av 1 000 kr.

Medelsanvisningen till täckande av handelsflottans pensionsanstalts administrationskostnader sker f. n. under anslagen Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar och Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader. Ifrågavarande anslag är för budgetåret 1961/62 anvisade med 74 000 resp. 9 000 kr.

I samband med behandlingen av anstaltens anslagsäskanden har frågan om sättet för finansieringen av de med anstaltens verksamhet förenade administrationskostnaderna varit föremål för närmare överväganden. Departementschefen har därvid kommit till den uppfattningen, att ifrågavarande

kostnader efter den genomförda omläggningen av sjömanspensioneringen bör täckas genom bidrag av för pensioneringen disponibla fondmedel. En tekniskt lämplig lösning har från denna utgångspunkt syntts honom vara att av behållningen i den särskilda stödfonden för sjömanspensioneringen ett så stort belopp togs till uppbörd under anslaget, som motsvarar summan av anstaltens avlöningar och omkostnader med avdrag för ett formellt belopp av 1 000 kr. Sistnämnda belopp utgör sålunda den anslagsmässiga nettoutgiften. Om riksdagen icke har något att erinra däremot, torde ett sådant arrangemang böra tillämpas från och med nästa budgetår. I samband därmed bör även anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag sammanföras till ett gemensamt administrationsanslag.

Vad angår anstaltens yrkanden på personalsidan kan departementschefen icke bifalla förslaget om lönegradsuppflyttning av en kansliskrivarebefattning. Däremot bör i anslutning till vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor medel beräknas för uppflyttning av en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång till tjänst som kanslibiträde i Ao 7. Vidare bör de särskilda arvodesmedlen till försäkringsteknisk expertis uppräknas med 1 100 kr. I övrigt beräknas utgiftsökningar för löneklassändringar med 900 kr., för rörligt tillägg med 700 kr. och för kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 100 kr.

Vad sålunda föreslagits innebär att avlöningskostnaderna ökar med 4 000 kr. till 87 000 kr. På omkostnadssidan upptages oförändrat belopp eller 9 000 kr. Tillhoppa utgör sålunda administrationskostnaderna för nästa budgetår ($87\,000 + 9\,000 =$) 96 000 kr. Till uppbörd under anslaget skall enligt det föregående tagas motsvarande belopp med avdrag för ett formellt belopp av 1 000 kr.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för handelsflottans pensionsanstalt, som föranledes av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962;

b) godkänna följande stat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

S t a t

Avlöningar

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* . . . 36 800
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t 5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 26 800

4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	17 100
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 300
Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	9 000
	Summa kr. 96 000

Särskilda uppbördsmedel

Inflytande fondmedel	95 000
	Nettoutgift kr. 1 000

c) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Administrationskostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 1 000 kr.

89: o) **Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92, s. 226—229) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 361 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 338 000 kr.

Enligt departementschefen torde vad museinämnden föreslagit om inrättande av nya tjänster vid museet och om ändrad lönegradsplacering av befintliga tjänster där lämnas utan bifall, utom såvitt gäller yrkandet om en ny tjänst som fotograf. En sådan bör inrättas i lönegraden Ae 11 med tjänstebenenämningen förste fotograf. Härför beräknas i enlighet med yrkandet i petitaskrivelsen under icke-ordinarieposten en höjning av 7 900 kr. I övrigt tillstyrkes museinämndens äskanden, dock att under anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter ökningarna bör bestämmas till 6 000 resp. 400 kr. — Avlöningsanslaget bör i enlighet med vad nu anförts upptagas med (338 000 + 23 000 =) 361 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot förslaget till medelsanvisning och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	118 800
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	600

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	159 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	76 700
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 600
	Summa kr. 361 000

b) till *Statens sjöhistoriska museum*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 361 000 kr.

90:o) *Statens sjöhistoriska museum*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 229 och 230), innebärande en uppräknig av anslaget med 3 000 kr., varav 500 kr. hänför sig till anslagsposten Sjukvård, 500 kr. till anslagsposten Reseersättningar samt 2 000 kr. till delposten Övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 49 000 kr.

91:o) *Statens sjöhistoriska museum*: *Underhåll och ökning av samlingarna*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, s. 230), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum*: *Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 kr.

92:o) *Läkarundersökning av sjöfolk*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 95, s. 230 och 231) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 450 000 kr.

De ändrade bestämmelserna för läkarundersökning av sjöfolk i förening med de ändrade ersättningsgrunderna kommer att medföra ett ökat medelsbehov. Vid beräkningen av detta för nästa budgetår har medicinalstyrelsen utgått från att antalet nyinskrivna vid sjömanshusen kommer att uppgå till ca 5 000. Alla dessa skall genomgå grundlig läkarundersökning, vilket innebär en kostnad för statsverket med 15 kr. för person, eller med tillhoppa ($15 \times 5\,000 =$) 75 000 kr. Av de sjömän, som under budgetåret är inskrivna vid sjömanshusen, kan ca 35 000 beräknas genomgå förnyad läkarundersökning. Hälften av dem avses bli underkastade en grundlig läkarundersökning, vilket betyder en kostnad av ($15 \times 17\,500 =$) 262 500 kr. För återstoden torde det räcka med en lungundersökning, vilket — då denna betingrar en utgift å 10 kr. för undersökning — skulle innebära ett medelsbehov av ($10 \times 17\,500 =$) 175 000 kr. I samtliga fall tillkommer röntgen- eller skärmbildsundersökning. Då ersättning för sådan utgår med 5 kr., blir kost-

naden i detta fall ($5 \times 40\,000 =$) 200 000 kr. För budgetåret 1962/63 skulle sålunda det totala medelsbehovet uppgå till ($75\,000 + 262\,500 + 175\,000 + 200\,000 =$) 712 500 kr. Ett icke ringa antal av de angivna undersökningarna torde dock komma att äga rum utomlands utan kostnad för statsverket. Med hänsyn härtill och till en viss osäkerhet i fråga om beräkningsgrunderna anser styrelsen det möjligt att begränsa medelsanvisningen till 650 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot förslaget till medelsanvisning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kr.

93: o) **Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 231), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kr.

94: o) **Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 97, s. 232), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 340 000 kr.

95: o) **Understöd åt skärgårdsrederier m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98, s. 232 och 233) att till ifrågakommande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kr.

Från anslaget, som för innevarande budgetår är upptaget med 260 000 kr., bestrides huvudsakligen statens andel i kostnaderna för upprätthållande av båttrafiken i Stockholms mellersta och norra skärgård.

1961 års riksdag godkände ett principförslag om lösning på längre sikt av båt-kommunikationerna i berörda delar av skärgården (prop. 74, SU 91, Rskr 259). Förslaget innebär övergång till ett system med passbåtsförbindelser mellan ifrågakommande öar och platser på närmast belägna fastland med tillgång till lämpliga bryggor och tillfredsställande vägförbindelser inåt. Det förutsätts att trafiken skall omhänderhas av kommunägda eller privata rederier i samverkan med staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting. Riksdagen lämnade bemyndigande för Kungl. Maj:t att gemensamt med staden och landstinget teckna kreditgarantier intill ett belopp av högst 6 milj. kr. för lån till anskaffning av passagerarbåtar. Omläggningen av trafiken kan inte ske förrän under år 1964. Tiden dessförinnan behövs för att

skaffa fram erforderligt tonnage, förbättra bryggor och vägförbindelser, göra upp trafikplaner etc. Under mellantiden avses trafiken skola upprätthållas i samma ordning som gäller för närvarande.

I skrivelse den 27 mars 1961 har statens företrädare i förhandlingarna om båttrafikens ordnande lagt fram ett detaljerat förslag i ämnet med trafikplan i enlighet med de av riksdagen godkända riktlinjerna. Trafikplanen, som i allt väsentligt tillstyrkts i inhämtade yttranden, ligger nu till grund för förhandlingar mellan företrädarna för det allmänna och berörda kommuner resp. privata företag. Resultatet därav kommer enligt departementschefen i sinom tid att underställas Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning.

När fråga om erforderlig medelsanvisning för båttrafikens upprätthållande under budgetåret 1961/62 i våras var föremål för riksdagens prövning upprätthölls trafiken i Blidö—Yxlan-området av Ångfartygs aktiebolaget Stockholm—Blidösund enligt avtal den 30 september 1959 mellan bolaget, å ena sidan, och staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting, å andra sidan. Avtalet gällde till den 1 oktober 1964. I propositionen anmäldes emellertid att bolaget den 22 februari 1961 begärt att på grund av likviditetssvårigheter bli löst från sina förpliktelser med avseende å passagerartrafiken i Blidö—Yxlan-området. Bolaget kom också sedermera att träda i likvidation, och avtalet upphörde att gälla. I den situationen godkände Kungl. Maj:t, med stöd av riksdagens bemyndigande, ett mellan företrädarna för det allmänna och Waxholmsbolaget den 21 april 1961 träffat avtal om upprätthållande av trafiken i området till den 1 oktober 1964. Enligt detta avtal utgår driftsbidraget till bolaget med ett grundbelopp av 48 000 kr. per år. För staten, som svarar för en tredjedel av beloppet, innebär detta en kostnadsökning för Blidö—Yxlantrafiken med ca 4 000 kr. per år.

De båda trafikavtalen med Waxholmsbolaget är indexreglerade. Med beaktande av redan inträffade indexstegringar och eventuella ytterligare dylika förändringar under det närmaste året räknar departementschefen med att anslaget, som nu är 260 000 kr., för nästa budgetår behöver höjas med 5 000 kr. till 265 000 kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Understöd åt skärgårdsrederier m. m.*
för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av
265 000 kr.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

96: o) **Patent- och registreringsverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 99, s. 234—253) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, dels godkänna av departementschefen förordad avlö-

ningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 9 974 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 9 106 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Patentverksutredningen, som tillkallades i juli 1958 med uppdrag att utreda i första hand patentanmälningssavdelningarnas organisation och personaluppsättning, har den 5 juni 1961 avlämnat sitt andra delbetänkande benämnt »Patentanmälningssavdelningarnas organisation och arbetsätt». Utgångspunkten har nu, liksom fallet var beträffande det två år tidigare avgivna första delbetänkandet rörande anställning av läroverksingenjörer och inrättande av subrotlar inom patentverket, varit den ständigt växande balansen oavgjorda ärenden inom anmälningssavdelningarna. Totalbalansen oavgjorda patentansökningar, som i juli 1959 något översteg 40 000 är nu uppe i ungefär 50 000 ärenden. Behandlingstiden för en patentansökan som leder till patent uppgår genomsnittligt till omkring fyra år.

Den fortgående ökningen av balanserade patentärenden är otvivelaktigt oroande. Den ogynnsamma utvecklingen med anhopning av oavgjorda ärenden förekommer även i flertalet andra länder med samma principiella uppbyggnad av patentväsendet som vårt, och patentorganen där brottas med likartade svårigheter. Dessa förhållanden har medfört starka strävanden att åstadkomma internationellt samarbete på patentområdet. I första hand skall här nämnas det nordiska patentsamarbetet, syftande bl. a. till genomgripande samarbete vid handläggningen av patentansökningar. En reform grundad på detta utredningsarbete kan, såsom den svenska kommittén anfört, tidigast träda i kraft under år 1966. Även på ett vidare internationellt fält, bl. a. inom Europarådet, förekommer ett målmedvetet arbete för att vidareutveckla samarbetet länderna emellan i patentfrågor. De åtgärder som under senare år vidtagits för att komma tillrätta med patentverkets balansökning har tagit sikte på dels personalförstärkning dels förändringar av organisatorisk art. I sistnämnda hänseende må hänvisas till det system med subrotlar som prövas sedan den 1 juni 1961. Vad gäller personalsidan visar erfarenheterna att den under årens lopp vidtagna utökningen av antalet ledamotstjänster endast i begränsad utsträckning kunnat utnyttjas av ämbetsverket. Anledningen härtill är att söka i den stora brist på kompetent ingenjörspersonal som sedan lång tid råder.

Det nu föreliggande förslaget av patentverksutredningen innefattar olika reformer ägnade att effektivisera arbetet inom patentanmälningssavdelningarna och därmed öka avverkningskapaciteten. Av principiell räckvidd är förslaget att vid nyhetsgranskningen utesluta de brittiska och franska patentskrifterna från det obligatoriska granskningsmaterialet. Ett genomförande av detta förslag skulle otvivelaktigt i icke ringa mån bidra till att hejda ökningen av arbetsbalansen. Den anvisade vägen torde dock knappast vara framkomlig. Den svenska kommittén för nordiska patent har framhållit, att under dess utredningsarbete förutsatts att bl. a. franska och brit-

tiska patentskrifter skall ingå i det obligatoriska granskningsmaterialet och att granskningen i alla de nordiska länderna blir i huvudsak likvärdig. Med hänsyn till detta förhållande och till att flertalet övriga remissorgan ställt sig avvisande till förslaget är jag icke beredd förorda dess genomförande.

Utredningens förslag i övrigt utgör en värdefull inventering av åtgärder av skilda slag som kan effektivisera granskningsarbetet och arbetsrutinen. Jag saknar anledning att närmare uppehålla mig vid de olika uppslag i detta hänseende som utredningen kommit med. Det torde få ankomma på patentverket, som i stort biträder dessa förslag, att noga pröva varje åtgärd, som kan vara ägnad att effektivisera handläggningen av patentärendena. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt frågan om att åstadkomma en effektiv arbetsledning på avdelningarna. Vad utredningen föreslagit i detta hänseende bör verket i stort sett försöka genomföra. Detsamma gäller förslaget att avdelningschef skall deltaga i ärenden, där det ifrågasättes att utfärda fler tekniska förelägganden än två. Enligt min mening är även förslaget om avdelningschefs (byråchefs) deltagande i handläggningen av invändningsärenden av den vikt att det bör vidare övervägas av verket. — Utredningen tar även upp frågan om personalförstärkning i samband med vissa organisatoriska förändringar inom anmälningsavdelningarna. I den mån ett genomförande av betänkandets förslag skulle kräva ändring i patentverkets instruktion torde det få ankomma på ämbetsverket att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag härtill.

Vad härefter gäller personal- och organisationsfrågorna vill jag först ta upp ett särskilt spørsmål, som inte har behandlats av utredningen eller i petitaskrivelsen och som gäller benämningarna på de olika arbetsenheter inom patentverket. För att vinna jämförbarhet med förhållandena vid motsvarande andra ämbetsverk föreslår jag i det hänseendet att från och med budgetåret 1962/63 de nuvarande patentanmälningsavdelningarna kallas patentbyråer och organisatoriskt sammanföres inom en patentavdelning. På motsvarande sätt bör administrativa avdelningen i fortsättningen kallas administrativa byrån med därunder sorterande en administrativ sektion och en kanslisektion. Likaså bör varumärkes- och bolagsavdelningarna byta namn och kallas respektive varumärkesbyrån och bolagsbyrån. Av dessa förslag motiverade ändringar i patentförordningen och varumärkeslagstiftningen torde i annat sammanhang få underställas Kungl. Maj:ts och, i förekommande fall, riksdagens prövning.

Jag övergår sedan till att behandla patentverksutredningens och ämbetsverkets förslag till personalorganisation för nästa budgetår. I anledning av förslagen om inrättande av en överdirektörstjänst, vars innehavare skulle ha till huvudsaklig uppgift att sammanhålla arbetet inom patentavdelningen och dess olika byråer föreslår jag inrättande vid ämbetsverket från och med nästa budgetår av en tjänst som avdelningschef i Be 3. Innehavaren bör vara generaldirektörens ställföreträdare och härför uppbära sedvanligt årsarvode.

För att inom patentavdelningen möjliggöra en minskning av antalet leda-

möter per byrå och därigenom underlätta för resp. byråchefer att leda arbetet, torde från och med den 1 juli 1962 antalet byråer böra utökas från sex till sju. I samband därmed bör nyinrättas en tjänst som byråchef i Bg 1. Ytterligare bör patentavdelningen nästa budgetår tillföras två tjänster som byrådirektör, varav en i Ae 26 och en i Ae 24, en tjänst som förste byråingenjör i Ae 23, två tjänster som byråingenjör i Ae 19 samt fem tjänster som ingenjör i högst Ae 15. Därutöver torde för patentärendenas beredning böra räknas med ytterligare 50 000 kr. till anställande av tillfällig arbetskraft, såsom pensionerade tjänstemän och teknologer. Inklusive nämnda belopp uppgår medelsbehovet för vad jag nu föreslagit till 317 100 kr.

För studier och utredningar av frågan om mekanisering av nyhetsgranskningen — vars lösning kan komma att innebära en väsentlig rationalisering och besparingar — beräknar jag 28 320 kr. för ett förordnande att bestrida göromål, som ankommer på byrådirektör i lönegraden A 26.

För att klara den ökande arbetsbelastningen inom bolagsbyrån medverkade jag förra året till erforderlig medelsanvisning för ett göromålsförordnande i A 24. Antalet inkommande bolagsärenden är alltså mycket stort. För nästa budgetår torde för bolagsbyrån 25 600 kr. böra beräknas för ytterligare ett förordnande att bestrida göromål som ankommer på byrådirektör i A 24.

Vad jag nu förordat i fråga om nya föredragandetjänster m. m. motiverar förstärkning av även biträdespersonalen. Jag föreslår inrättande av tre tjänster som kanslist i reglerad befordringsgång vid envar av besväravdelningen, administrativa byrån och varumärkesbyrån, en tjänst som kontorist i Ae 9 vid patentavdelningen ävensom fem tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång, varav en på patentavdelningen, en på varumärkesbyrån och tre på bolagsbyrån. För att möjliggöra ytterligare förstärkning av sistnämnda tre enheter torde i icke-ordinarieposten böra inräknas 35 000 kr. för anställande av extra biträdespersonal. Inklusive nämnda belopp blir det sammanlagda medelsbehovet 119 100 kr.

I anledning av yrkandena om utbyggnad av expeditionsvaktskåren torde 9 600 kr. böra anvisas för anställande av ett kontorsbud.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag sammanlagt 9 600 kr. för uppflyttning i lönegrad av *dels* en tjänst som förste byråsekreterare i Ao 23 till byrådirektör i Ao 24, *dels* en tjänst som förste expeditionsvakt i Ao 9 till uppsyningsman i Ao 10, *dels* tre tjänster som kanslibitråde i Ao 7 till kontorist i Ao 9, *dels* fyra tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång till kanslibitråde i Ao 7. Övriga yrkanden om ändrad lönegradsplacering torde lämnas utan bifall. Dock torde 4 500 kr. böra beräknas för utbyte av en tjänst som amanuens i reglerad befordringsgång mot en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23.

Under anslagsposten Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t beräknar jag ett ökat medelsbehov av netto 2 400 kr.

Jag ansluter mig till förslaget att handläggningen av namnärenden från

och med nästa budgetår flyttas över från statistiska centralbyrån till patentverket. Det är ännu oklart vid vilken tidpunkt föreliggande förslag om en ny namnlag kommer att realiseras. I avvaktan på statsmakternas beslut därom synes inte möjligt att taga definitiv ställning till det framtida personalbehovet för handläggning av namnärendena. Tills vidare bör räknas med i huvudsak oförändrad personaluppsättning. I enlighet härmed föreslår jag uppförande på patentverkets stat för nästa budgetår av följande tjänster, nämligen en tjänst som förste byråsekreterare i Ao 23, en kontorist i Ao 9, ett kansli-biträde i Ao 7 och ett kontorsbiträde i Ao 5. Medelsbehovet härför och för arvode åt en språkexpert beräknar jag till 61 700 kr. Därest personaluppsättningen på namnsektionen under budgetåret 1962/63 skulle visa sig otillräcklig, torde det ytterligare behovet av personal få tillgodoses genom anställande av extra arbetskraft. Jag syftar härvid i första hand på de personalförändringar, som kan bli betingade av ett eventuellt beslut av statsmakterna om en ny namnlag. För ifrågavarande ändamål beräknar jag under anslaget 75 000 kronor.

Till redan beslutade lönegradshöjningar torde anvisas 8 600 kr. Ytterligare beräknar jag för lönegrads- och löneklasshöjningar enligt reglerad befördringsgång, för rörligt tillägg och för kompensation för höjda folkpensionsavgifter ökning med resp. 35 500 kr., 157 100 kr. och 13 600 kr. Felräkningspenningar till ämbetsverkets kassör kan jag inte tillstyrka.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit kommer avlöningsanslaget att öka med 868 000 kr. till 9 974 000 kr. Det kan nämnas att denna anslagsökning mötvas av en beräknad ökning om 1 700 000 kr. på inkomstsidan, varigenom patentverkets inkomsttitel för nästa budgetår kommer att vara uppförd med 16 500 000 kr.»

Utskottet har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen och de förordade ändringarna i personalförteckningen och hemställer alltså,

att riksdagen må

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1962;
- b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 497 200
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	6 900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 151 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 165 900

5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	153 000
	Summa kr. 9 974 000

c) till *Patent- och registreringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 9 974 000 kr.

97:o) *Patent- och registreringsverket*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 100, s. 253 och 254) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 604 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 417 000 kr.

Under anslagsposten *Reseersättningar* och delposten *Övriga expenser* uppskattar departementschefen det ökade medelsbehovet till resp. 1 500 kr. och 100 000 kr. Av sistnämnda belopp är 75 000 kr. att betrakta som en engångsanvisning för inköp av följande utrustning och maskiner, nämligen kontorsutrustning i anledning av erhållna nya tjänster (15 500), en kvitteringsmaskin (30 000), en datumstämpningsmaskin (1 500), en dupliceringsapparat (11 000) och en kopieringsutrustning (17 000).

Vad gäller övriga anslagsposter ansluter departementschefen sig till ämbetsverkets förslag och räknar sålunda med en ökning av 100 000 kr. för publikationstryck och med oförändrat medelsbehov till övriga ändamål.

Inkomstposten *Prenumerationsavgifter* bör i anslutning till inkomsterna sistförflutna budgetår uppräknas med 25 000 kr.

I anledning av vad under nästföregående anslag förordats om överflyttning den 1 juli 1962 till patentverket av namnarendena torde i anslagsposten *Expenser* böra inräknas ytterligare 10 000 kr., varav 1 000 kr. gäller bränsle, lyse och vatten samt 9 000 kr. övriga expenser.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 604 000 kr.

98:o) *Svenska uppfinnarkontoret*: *Administrationskostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101, s. 254 och 255) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 245 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Mattsson* och *Torsten Andersson* (I:391) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Nilsson* i Tvärålund och *Börjesson* i Falköping (II:474), i vilka hemställts, att riksdagen måtte dels till Svenska uppfinnarkontoret: *Administrationskostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett

anslag av 292 000 kr., dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning rörande Svenska uppfinnarkontorets organisationsformer, vidgning av dess verksamhet m. m. i enlighet med vad som anförts i motionerna.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen I: 391.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 193 000 kr.

Svenska uppfinnarkontoret beräknar för nästa budgetår kostnaderna för kontorets verksamhet till sammanlagt 437 000 kr. Därvid har räknats med återbesättande av en sedan 1957 vakant ingenjörstjänst, vilket ökar löne- och pensionskostnaderna med 36 000 kr. resp. 6 000 kr. Dessa poster har därjämte uppräknats med 18 000 kr. resp. 4 000 kr. motsvarande huvudsakligen automatiska kostnadsökningar. Slutligen har omkostnadsposten ökats med cirka 13 000 kr., vilket anges vara nödvändigt för att kunna bedriva en effektiv informationsverksamhet. De totala kostnaderna överstiger de för innevarande budgetår beräknade (se X ht 1961, s. 225) med 60 000 kr.

Inkomsterna utgöres av statsbidrag, enskilda bidrag samt avgifter från uppfinnare, som anlitar kontorets tjänster. För nästa budgetår beräknas i avgifter inflyta 72 000 kr., jämfört med 85 000 kr. under innevarande budgetår (se X ht 1961, s. 226). Därefter återstår 365 000 kr. att täcka genom statliga och enskilda bidrag. Kontoret anser att därav 80 procent, vilket är något mer än hittills tillämpad fördelningsgrund, bör utgå i form av statsanslag. Detta bör sålunda fastställas till 292 000 kr.

Departementschefen beräknar den under nästa budgetår erforderliga medelsanvisningen till 245 000 kr., innebärande en ökning med 52 000 kr. Han förutsätter därvid att uppfinnarkontorets styrelse inom en i stort sett oförändrad organisatorisk ram i besparingssyfte tillvaratar de möjligheter till rationaliseringar i arbetsrutinen, som kan visa sig föreligga.

Utskottet. I angivna motioner framhålles betydelsen av uppfinnarkontorets verksamhet och angelägenheten av att tillräckliga resurser ställas till förfogande för ändamålet. Nuvarande förhållanden motivera enligt motionärerna, att en särskild utredning kommer till stånd, som klarlägger dels de lämpliga organisatoriska formerna för kontorets verksamhet, dels de medelsbehov som denna i fortsättningen aktualiserar. En sådan utredning bör av riksdagen begäras hos Kungl. Maj:t. Vad angår uppfinnarkontorets medelsbehov för nästa budgetår, torde enligt motionärerna ett belopp av 292 000 kr. böra anvisas, vilket motsvarar vad uppfinnarkontoret begärt i sin petitaskrivelse.

Enligt vad utskottet inhämtat kommer chefen för handelsdepartementet inom kort att föranstalta om en utredning av uppfinnarkontorets verksamhet och därmed sammanhängande förhållanden. Utskottet förutsätter, att de av motionärerna anförda synpunkterna därvid komma att beaktas. Vid sådant förhållande och då frågan om eventuell ytterligare me-

delstilldelning torde böra bedömas på grundval av vad som kommer fram vid utredningen, torde motionerna icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 391 och II: 474, såvitt nu är i fråga, till *Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 245 000 kr.;

II. att motionerna I: 391 och II: 474, såvitt de avse skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

99:o) *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102, s. 255 och 256), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kr.

100:o) *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 256), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 455 000 kr.

Ekonomisk försvarsberedskap

101:o) *Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 104, s. 257 och 258) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, dels ock till Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 447 000 kr.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap omorganiserades genom beslut av 1961 års riksdag (prop. 84, SU 118, Rskr. 301). Den nya organisationen, överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, trädde i verksamhet den 1 januari 1962. — Av anslaget för budgetåret 1961/62 — 1 467 000 kr. — avsåg 744 000 kr. riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap för tiden 1/7—31/12 1961 och 723 000 kr. överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap för tiden 1/1—30/6 1962.

Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap hemställer, att anslaget för nästa budgetår upptages med 1 441 700 kr. Jämfört med nu utgående anslag till överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, räknat för helt år, innebär yrkandet en minskning med 4 300 kr.

Departementschefen har icke något att erinra mot överstyrelsens beräkning av anslaget, dock att posten Arvoden och ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t bör höjas med ytterligare 5 400 kr. Anslaget bör därvid upptagas med avrundat 1 447 000 kr.

Utskottet tillstyrker den av departementschefen förordade medelsanvisningen och hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	262 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	22 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	843 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	298 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	19 900
	1 447 000

Summa kr. 1 447 000

b) till *Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 447 000 kr.

102:o) **Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 105, s. 258 och 259) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 272 000 kr.

Av anslaget för budgetåret 1961/62 — 177 000 kr. — avsåg 90 000 kr. riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap för tiden 1/7—31/12 1961 och 87 000 kr. överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap för tiden 1/1—30/6 1962.

Anslagsposten Reseersättningar bör enligt departementschefen för nästa budgetår höjas med 5 000 kr., jämfört med överstyrelsens nuvarande anslag till dylika ersättningar, räknat för helt år. På samma sätt torde under anslagsposten *Expenser* bära upptagas ytterligare 1 000 kr. för täckande av

överstyrelsens kostnader för förvaltning av gemensamma krigsuppehållsplatser, 7 000 kr. för möblering av sex sådana krigsuppehållsplatser samt 85 000 kr. för bestridande av kostnaderna i sammanhang med överstyrelsens flyttning under nästa budgetår till nya lokaler. Med hänsyn härtill och då under övriga anslagsposter och delposter bör räknas med oförändrade be-
lopp för nästa budgetår blir anslaget sammanlagt 272 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 272 000 kr.

103:o) *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 106, s. 260 och 261) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 34 300 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 31 500 000 kr. Härav har 27 500 000 kr. beräknats till räntekostnader för den rörliga krediten i riksgäldskontoret, 3 760 000 kr. till övriga kostnader för nämndens lagerhållning och 240 000 kr. till det av statsmakterna beslutade stödet åt aluminiumindustrin (se prop. 1949:211). Från anslaget bestrides även kostnaderna för riksnämndens cisternförvaltning. Dessa kostnader täcks i allmänhet av inkomster i förvaltningen.

Enligt departementschefens bedömning kommer efter höjning av den rörliga krediten till överstyrelsens förfogande med 40 milj. kr. till 540 milj. kr. vid nu gällande räntesats räntekostnaderna att stiga till 29 700 000 kr. för år. Detta motiverar uppräknings av anslaget med 2 200 000 kr. Därutöver torde för nästa budgetår till övriga ändamål under anslaget böra räknas med en ökning av medelsbehovet med 600 000 kr. I enlighet härmed bör anslaget för nästa budgetår upptagas till 34 300 000 kr.

Yrkandena om överflyttning på extra ordinarie stat av vissa f. n. extra tjänster kan tillstyrkas endast såvitt angår extraordinariesättning i lönegraden Ae 11 av en tjänst som montör.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 34 300 000 kr.

104:o) *Distributionsmateriel för olja.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 107, s. 261 och 262) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har hemställt att för budgetåret 1962/63 måtte — inom ett av nämnden föreslaget program för anskaffning av distributionsmateriel för oljelagringsanläggningar — anvisas 1 050 000 kr. för anskaffning av sådan utrustning till två av nämnden förvaltade bergcisternanläggningar.

Riksnämnden hemställer dessutom, att å tilläggsstat för innevarande budgetår måtte anvisas 500 000 kr. för anskaffningsprogrammets igångsättande.

Ärendet uppges vara av den natur att redogörelse för detsamma inte bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar kan inhämtas av de handlingar, som tillhandahålles riksdagens statsutskott.

Departementschefen biträder riksnämndens förslag i så måtto att han föreslår anvisande till ändamålet av 500 000 kr. på tilläggsstat för innevarande budgetår samt 500 000 kr. på riksstaten för nästa budgetår. Hemställan om medelsanvisning på tilläggsstat göres i särskild ordning.

Utskottet. Under erinran om att innevarande års riksdag för här ifrågasvarande ändamål å tilläggsstat anvisat 500 000 kr. tillstyrker utskottet den nu för nästa budgetår föreslagna medelsanvisningen och hemställer,

att riksdagen må till *Distributionsmateriel för olja* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Diverse

105: o) Statliga krisorganen: Avlöningar till viss personal. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 110, s. 263 och 264) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 kr.

Från anslaget, som för innevarande budgetår är upptaget med 119 000 kr., bestrides avlöningskostnader för sådana tjänstemän, vilka innehar extra ordinarie tjänster vid statens krisorgan och vilkas tjänstgöring inom krisförvaltningen upphört, utan att de för tillfället kunnat beredas någon fast placering eller anställning med ersättning i annan ordning.

För närvarande belastas anslaget med avlöningskostnaderna för tre tjänstemän, vilka samtliga är förordnade som sakkunniga hos statens pris- och kartellnämnd, nämligen en byråchef i Ae 26, en byrådirektör i Ae 24 och en förste byråsekreterare i Ae 21.

Innehavaren av byrådirektörstjänsten väntas avgå med pension i oktober 1962. Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår minskar därvid med 27 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med (119 000—27 000) 92 000 kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statliga krisorganen: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 kr.

106: o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 111 och 112, s. 264) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1962/63 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 2 867 000 kr.;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 853 000 kr.

107: o) **Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 113, s. 264 och 265) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 1 500 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 500 000 kr.

Svenska turisttrafikförbundets hemställan torde enligt departementschefen böra tillstyrkas och anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat 1 500 000 kr. Departementschefen utgår därvid från att bidragen från enskilt håll blir av samma omfattning som nu.

I förra årets statsverksproposition (X ht., s. 247) underrättades riksdagen om planerna att i Stockholm uppföra en för bl. a. Svenska turisttrafikförbundet och Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet gemensam administrationsbyggnad (Sverigehuset). Nu torde få bringas till riksdagens kännedom, att Kungl. Maj:t genom beslut den 26 maj 1961 lämnat i uppdrag åt byggnadsstyrelsen att i egen regi, på grundval i huvudsak av föreliggande utredningsförslag, projektera byggnadsföretaget fram till och med färdigställande av huvudhandlingar, varefter ärendet skall underställas Kungl. Maj:ts prövning. Det är att räkna med att byggnadsstyrelsens uppdrag kommer att vara slutfört under innevarande år.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 1 500 000 kr.

108: o) **Turistpropaganda i Amerikas förenta stater.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 265 och 266), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Turistpropaganda i Amerikas förenta stater* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 104 000 kr.

109:0) **Avsättning till fonden för idrottens främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 115, s. 266—268) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 12 700 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft *dels* två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Segerstedt Wiberg m. fl.* (I: 197) och den andra inom andra kammaren av herr *Hamrin* i Jönköping *m. fl.* (II: 185), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta om stadgande av förbud mot tävlingar och uppvisning i boxning mellan professionella boxare samt att riksdagen vidare måtte besluta att ingen del av anslaget till fonden för idrottens främjande får disponeras för stöd åt boxningssporten,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Johansson* i Stockholm och *Holmberg* väckt motion (II: 594), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till Avsättning till fonden för idrottens främjande för budgetåret 1962/63 anvisa ett belopp av 19 698 600 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 185 och II: 594.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 12 100 000 kr.

Enligt departementschefen erkännes numera allmänt värdet av den ungdomsfostrande gärning, som idrottsrörelsen utövar. Det är ur den synpunkten glädjande, att antalet medlemmar i föreningarna och antalet föreningar i riksorganisationerna successivt stiger. Men tillströmningen medför ett stegradt behov av nya idrottsanläggningar och av utbildning av ungdomsledare, idrottskonsulenter, instruktörer m. fl., vilket allt kostar pengar. Avsättningen till idrottsfonden har därför höjts undan för undan och uppgår för innevarande budgetår till drygt 12 milj. kr. Det är tre gånger så mycket som för omkring tio år sedan. I sammanhanget må även erinras om riksdagens beslut förra året om slopande av nöjesskatten på idrottsarrangemang, varigenom årligen åtminstone ett par milj. kr. mer än tidigare stannar inom idrottsrörelsen. Det må också erinras om pågående utredning rörande organisationen av det statliga stödet till idrotten. Under dessa omständigheter föreslås att avsättningen till idrottsfonden bestäms till 12,7 milj. kr., innebärande en ökning med 600 000 kr.

Vad gäller dispositionen av avkastningen av riksidrottsförbundets idrottsfond har departementschefen — med hänsyn till det värde han tillmäter konsulentverksamheten — inte funnit anledning till erinran mot vad förbundet därutinnan föreslagit. Om riksdagen inte reser någon invändning däremot torde alltså förbundet böra bemyndigas att i mån av behov ta avkast-

ningen av fonden i anspråk för täckande av förbundets egeninsats i konsulentverksamheten.

Utskottet. Förevarande anslag har under senare år successivt ökats. Trots detta har medelstillelningen icke räckt till för att tillgodose de växande anspråk, som rests av idrottsorganisationerna och som främst betingas av den ständigt stigande medlemsanslutningen till dessa. En ytterligare förbättring av det ekonomiska stödet åt idrottsrörelsen ter sig därför motiverad. Utskottet biträder också departementschefens förslag om en uppräkning av anslaget med 600 000 kr. till 12 700 000 kr. Någon medelstillelning därutöver är utskottet dock icke berett att medverka till. Motionen II: 594 avstyrkes sålunda.

I motionerna I: 197 och II: 185 har yrkats, att ingen del av anslaget till idrottens främjande måtte disponeras för stöd åt boxningssporten. I anslutning härtill vill utskottet erinra om sitt av 1957 års riksdag godkända utlåtande i anledning av då föreliggande motioner rörande boxningssporten. Utskottet uttalade därvid, att riksdagen icke lämpligen borde uttala sig i frågan vilka idrottsgrenar som borde ifrågakomma för erhållande av bidrag från idrottsanslaget. Utskottet har icke funnit skäl frångå denna sin ståndpunkt och anser därför, att det liksom tidigare bör ankomma på riksidrottsförbundet att bestämma i fördelningsfrågan. Ifrågavarande yrkande avstyrkes alltså.

Vad angår det i sistnämnda båda motioner framförda yrkandet om förbud mot professionella boxningstävlingar vill utskottet erinra om att motionerna i denna del varit föremål för behandling av riksdagen och därvid avslagits.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 594, till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 12 700 000 kr.;

b) att motionerna I: 197 och II: 185, såvitt nu är i fråga, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

110: o) *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 116, s. 268—270) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 1 800 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 600 000 kr.

Med femdagarsveckan redan i stor utsträckning genomförd och med fyra-veckorssemestern på väg måste enligt departementschefen åtgärder till från det allmännas sida i syfte att underlätta för människorna att begagna sin lediga tid på ett värdefullt sätt. Friluftslivet har därvidlag många möjligheter att bjuda. En broms utgör emellertid bristen på ändamålsenliga friluftslivets

anläggningar. Exempelvis är i fråga om tältplatserna de hygieniska anordningarna på många håll långt ifrån tillfredsställande, och antalet friluftsgårdar, raststugor, fjällstugor etc. måste ökas, om vi skall kunna möta tillströmningen av aktiva friluftsutövare. Statsbidrag till förbättring och utbyggnad av nu nämnda anläggningar förmedlas genom statens fritidsnämnd. Avsättningen till friluftsfonden höjdes förra året med 200 000 kr. Departementschefen tillstyrker för budgetåret 1962/63 en ytterligare höjning med 200 000 kr., varvid avsättningen till fonden kommer att utgöra 1,8 milj. kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 1 800 000 kr.

111:o) *Avsättning till lotterimedelsfonden*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 117, s. 270—279) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 28 000 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehåft *dels* två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Källqvist m. fl.* (I: 329) och den andra inom andra kammaren av herr *Rydén m. fl.* (II: 319), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta *dels* att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning för översyn av den nuvarande splittrade administrationsformen i fråga om det statliga stödet till kulturlivet i syfte att nå ökad enhetlighet, varvid bör övervägas att skapa ett fristående administrativt organ för nämnda stödverksamhet, *dels* att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att lotterimedelsfonden överföres från handelsdepartementet till ecklesiastikdepartementet, *dels* att höja anslaget till *Avsättning till lotterimedelsfonden* till 30 miljoner kr. för budgetåret 1962/63, *dels* ock att staten vid utförande av offentliga byggnader skall avsätta 1 procent av byggnadskostnaderna för konstnärlig utsmyckning med genomförande i den ordning som angivits i motionerna;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Torsten Andersson* och *Thorsten Larsson* (I: 387) och den andra inom andra kammaren av herrar *Wahlund* och *Fälldin* (II: 482), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 30 000 000 kr. samt i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att lotterimedelsfondens förvaltning och lotterimedelsens fördelning måtte överföras från handelsdepartementet till ecklesiastikdepartementet.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 319 och I: 387.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 25 600 000 kr.

Inledningsvis redogör departementschefen för ett av 1955 års provinsteaterutredning avlämnat delbetänkande rörande den statsunderstödda teaterverksamheten i landsorten och sina synpunkter och överväganden i anslutning därtill.

Fortsättningsvis berör departementschefen det av kulturfondsutredningen på sin tid avgivna betänkandet med förslag angående riktlinjer och former för fördelningen av lotterimedel. Ifrågavarande betänkande har under senare år vilat i avvaktan på olika pågående utredningar, vilka behandlat ändamål, som omfattas av lotterimedelstilldelningen. Erinras må i sammanhanget om 1948 års konstutredning, byggnadsminnesutredningen, 1955 års provinsteaterutredning och den särskilda utredningen rörande operaverksamheten. Berörda utredningsuppgifter är numera i stort sett slutförda. Provinsteaterutredningen har sålunda under hösten 1961 avgivit sitt slutbetänkande, som f. n. är föremål för remissbehandling. Även operautredningen har nyligen framlagt ett betänkande, vilket dock icke innebär en slutredovisning av uppdraget.

För egen del anser departementschefen läget numera vara sådant, att kulturfondsutredningens förenämnda förslag bör kunna upptagas till behandling. Därvid är erforderligt att i lämplig utsträckning även beakta det material som genom nyss berörda övriga utredningar framkommit. Då vissa av kulturfondsutredningens förslag nära sammanhänger med frågan om den departementala arbetsfördelningen, är det givetvis angeläget, att översynen samordnas med frågan om departementsorganisationen.

Vad slutligen gäller storleken av avsättningen till lotterimedelsfonden för budgetåret 1962/63 kan konstateras att anspråken på fonden ständigt växer. Ökningarna i medelsbehovet är främst av automatisk karaktär, sammanhängande med att bidragen till teatrar och orkestrar huvudsakligen avser löner och pensioner. Också för nästa budgetår måste i första hand de automatiska kostnadsökningarna beaktas vid bedömning av anslagsbehovet. Därjämte bör räknas med ett visst ökat utrymme för bidrag till olika tillfälliga ändamål av kulturell natur. Med beaktande härav uppskattas det samlade behovet av medel för avsättning till fonden för nästa budgetår till 28,0 milj. kr., innebärande en uppräknings med 2,4 miljoner kr.

Utskottet. Under senare år har en betydande förstärkning skett av förevarande anslag. För budgetåren 1960/61 och 1961/62 uppräknades det sålunda med 2,3 resp. 1,5 miljoner kr., och för nästa budgetår förordar departementschefen en ytterligare höjning med 2,4 miljoner kr.

Med hänsyn till storleken av de anspråk, som ställas på fonden, anser utskottet sig böra biträda departementschefens förslag. En höjning därutöver, som yrkats i motionerna I: 329 och II: 319 samt I: 387 och II: 482, är utskottet icke berett att tillstyrka.

I anslutning till frågan om medelsavsättning till lotterimedelsfonden har departementschefen uttalat, att han är beredd att upptaga det av kultur-

fondsutredningen på sin tid avgivna betänkandet till behandling. Förutsättning härför anses numera föreligga, sedan vissa andra utredningar slutförts, vilka inverka på bedömningen av kulturfondsutredningens förslag. Då vissa av dessa nära sammanhånga med frågan om den departementala arbetsfördelningen, framhåller departementschefen lämpligheten av att behandlingen samordnas med frågan om departementsorganisationen. Under hänvisning till sitt uttalande i ämnet förra året förutsätter utskottet, att en prövning av kulturfondsutredningens förslag nu verkligen kommer till stånd. Utskottet utgår från att därvid även kommer att övervägas frågan om en överföring av lotterimedlens administration från handelsdepartementet till ecklesiastikdepartementet. En dylik överföring har påyrkats i förenämnda motioner. Då utskottet förutsätter att de av motionärerna anförda synpunkterna skola bli beaktade utan någon särskild skrivelse från riksdagens sida, avstyrkas motionerna i denna del.

Utskottet kommer framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande över motionerna I: 329 och II: 319, i vad de avse dels översyn av den nuvarande administrationsformen i fråga om det statliga stödet till kulturlivet, dels ock avsättning av medel för konstnärlig utsmyckning av offentliga byggnader.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 329 och II: 319 samt I: 387 och II: 482, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 28 000 000 kr.;

b) att motionerna I: 329 och II: 319 samt I: 387 och II: 482, i vad de avse skrivelse till Kungl. Maj:t om överföring av lotterimedlens administration från handelsdepartementet till ecklesiastikdepartementet, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

112:o) *Kostnader för vissa nämnder m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118, s. 279 och 280), innebärande en nedräkning av anslaget med 11 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kr.

113:o) *Bidrag till vissa internationella byråer m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 119, s. 280—282) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 392 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 282 000 kr.

Från anslaget bestrids för närvarande Sveriges andel i kostnaderna för följande ändamål, nämligen internationella byrån i Paris för utställningar, patentunionens internationella byrå i Bern, internationella rådgivande bomullskommittén (ICAC), internationella studiegruppen för bly-

och zinkfrågor, internationella hydrografiska byrån, internationella organisationen för fyrtekniska frågor (IALA), internationella kommissionen i Bryssel för sjöfartskongresser, internationella valfångstkommissionen, mellanstatliga rådgivande sjöfartsorganisationen (IMCO), internationell ispatrulleringstjänst i norra Atlanten och ett kombinerat livräddnings- och väderleksskepp i Nordsjön samt därjämte kostnaderna för handelssjöfartens dirigering. Bidragen till nämnda byråer och kommittéer m. m. representerar för nästa budgetår ett medelsbehov av 306 800 kr. — Från och med nästa budgetår torde från anslaget böra bestridas jämväl å vårt land belöpande kostnader för drift och underhåll av två i Röda havet på öarna Abu Ail och Jabal at Tair belägna fyrar ävensom kostnaderna för svenskt medlemskap i internationella kaffestudiegruppen. För dessa båda tillkommande ändamål beräknas ett ytterligare medelsbehov av 76 700 resp. 8 000 kr. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra anvisas med ett till 392 000 kr. avrundat belopp, vilket innebär en uppräknning i förhållande till innevarande budgetår med 110 000 kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella byråer m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 392 000 kr.

114:o) **Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 120, s. 282 och 283) att till ifrågakommande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 200 000 kr.

Från anslaget bestrides kostnaderna för Sveriges deltagande i nordiska ministerkommittén för ekonomiskt samarbete och nordiska ekonomiska samarbetsutskottet. Vidare bestrides härifrån kostnaderna för den svenska kommittén för nordiska patent samt för Sveriges deltagande i dels Nordiska kommittén för konsumentfrågor, dels tre nordiska kommittéer rörande hälsotjänst för sjöfolk. Ytterligare belastas anslaget med vissa kostnader i samband med överläggningar mellan representanter för de nordiska patentverken i frågor av betydelse för det nordiska patentsamarbetet.

Med hänsyn till den förhållandevis stora reservationen synes departementschefen för nästa budgetår en nedräkning av anslaget med 50 000 kr. vara möjlig.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

115:o) Förrådsbyggnad vid statens hantverksinstitut. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 121, s. 284) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 150 000 kr.

Efter förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1959 års riksdag (kapitalbudgeten 1959, Bilaga 31) till förrådsbyggnad vid statens hantverksinstitut ett investeringsanslag av 300 000 kr.

De för anläggningen erforderliga sprängningsarbetena har visat sig vara betydligt mera omfattande än vad man tidigare kunnat bedöma. Sedan byggnadsstyrelsen utfört en ny, på massförteckning baserad kostnadsberäkning, finner styrelsen att kostnaderna för förrådsbyggnaden kommer att uppgå till 450 000 kr. och att således ett medelstillskott om 150 000 kr. blir erforderligt för uppförande av byggnaden.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Förrådsbyggnad vid statens hantverksinstitut* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 150 000 kr.

116:o) Säkerhetsanstalter för sjöfarten. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 122, s. 284) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 200 000 kr.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 67 hemställer utskottet, att riksdagen må till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 200 000 kr.

Statens utlåningsfonder

117:o) Statens hantverks- och industrilånefond. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 123, s. 285) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 15 000 000 kr.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 14 hemställer utskottet, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

samt med avslag å motionerna I: 393 och II: 469 samt I: 396 och II: 479, till *Statens hantverks- och industrilånefond* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 15 000 000 kr.

118:o) *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 124, s. 285 och 286) att till ifrågakommande ärendemål för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrarn *Torsten Andersson* och *Mattsson* (I: 388) samt den andra inom andra kammaren av herrarn *Grebäck* och *Wahrendorff* (II: 470), i vilka hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsamt prövning av den mindre skeppsfartens kapitalförsörjning i enlighet med vad i motionerna anförts samt till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen II: 470.

Lånenämnden för den mindre skeppsfarten hemställer, att till fonden för budgetåret 1962/63 anvisas investeringsanslag å nominellt belopp. Av nämndens redogörelse framgår att i vad avser nämndens normala utlåningsverksamhet summan av inestående behållning i fonden den 1 juli 1962 och inflytande amorteringar under budgetåret 1962/63 medger en utlåning för nämnda budgetår av i stort sett samma volym, som nämnden räknar med kommer att tagas i anspråk för det nu löpande budgetåret, d. v. s. omkring 6 milj. kr. Vid dylikt förhållande synes enligt departementschefen ytterligare medel inte nu behöva tillföras fonden, utau anslaget kan upptagas med ett formellt belopp av 1 000 kr.

Utskottet. Enligt lånenämndens för den mindre skeppsfarten bedömning kommer summan av inestående behållning i fonden den 1 juli 1962 och inflytande amorteringar under budgetåret 1962/63 att medge en utlåning för nämnda budgetår av i stort sett samma volym, som nämnden räknar med kommer att tagas i anspråk för det nu löpande budgetåret, d. v. s. omkring 6 miljoner kr. Med hänsyn härtill är utskottet berett att i likhet med departementschefen förordna, att förevarande anslag för budgetåret 1962/63 upptages med endast ett nominellt belopp. Anslagsyrkandet i motionerna I: 388 och II: 470 avstyrkes sålunda.

icke heller finner utskottet skäl biträda den i samma motioner gjorda hemställan, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om prövning av frågan om den mindre skeppsfartens kapitalförsörjning. Utskottet förutsätter nämligen, att Kungl. Maj:t — utan någon särskild hänvändelse i ämnet — har sin uppmärksamhet riktad på förhållandena inom den mindre skeppsfarten och vid behov framlägger de förslag i fråga om långivningen, som kunna visa sig motiverade.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 388 och II: 470, såvilt nu är i fråga, till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.;

b) att motionerna I: 388 och II: 470, i vad de avse skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Fonden för låneunderstöd

119:o) **Lån till Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 125, s. 286) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 20 000 000 kr.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anført under punkten 47 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kr.

120:o) **Lån till Aktiebolaget Oljetransit.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 126, s. 286 och 287) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 2 200 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 7 500 000 kr.

Aktiebolaget Oljetransit hemställer i sin petitaskrivelse, att för budgetåret 1962/63 måtte anvisas ett belopp av 2 200 000 kr. Bolaget har sedermera i särskild skrivelse anmält, att vid oljelagringsanläggningen i Trondheim inträffat ett jordras i oktober 1961 medförande skador å huvudsakligen anläggningens tillfartsvägar för ca 800 000 kr. Bolaget framhåller, att ifrågakvarande skador måste avhjälpas, innan arbetena med färdigställandet av oljelagringsanläggningen kan fortsätta, och hemställer, att nämnda belopp ställs till bolagets förfogande snarast.

Departementschefen är beredd att medverka till att erforderliga medel snarast ställs till bolagets förfogande för avhjälpande av de vid raset inträffade skadorna. Bolagets kostnadsuppskattning torde böra godtagas och ifrågakvarande belopp, 800 000 kr., anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår. — Vad gäller medelsberäkningen för nästa budgetår föranleder densamma icke någon erinran från departementschefens sida. Ett belopp om 2 200 000 kr. bör sålunda ställas till bolagets förfogande.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera ställt nyssnämnda be-
lopp om 800 000 kr. till förfogande på tilläggsstat för innevarande budget-
år, har icke något att erinra mot beräkningen av medelsbehovet för nästa
budgetår och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Lån till Aktiebolaget Oljetransit* för
budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 2 200 000
kr.

121:o) *Lån till utbyggnad av oljelagringen*. Kungl. Maj:t har föreslagit
riksdagen (punkt 127, s. 287 och 288) att till ifrågavarande ändamål för
budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 36 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 60 000 000 kr.

Departementschefen erinrar om att det för genomförandet av det fast-
ställda femårsprogrammet för utbyggnad av oljelagringen återstår medels-
anvisning å sammanlagt 48 milj. kr. Med hänsyn till förutsedd förskjutning
(jfr bil. 32 till statsv.prop. 1961, s. 5) i genomförande av lagerprogrammet
vad gäller skyddade lagringsanläggningar beräknas endast 36 milj. kr. bli
erforderliga under budgetåret 1962/63 och resterande 12 milj. kr. under
budgetåret 1963/64.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer
alltså,

att riksdagen må till *Lån till utbyggnad av oljelagringen*
för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av
36 000 000 kr.

Fonden för statens aktier

122:o) *Teckning av aktier i Aktiebolaget Ceaverken*. Beträffande Kungl.
Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 128, pro-
positionen nr 72) har utskottet avgivit utlåtande (statsutskottets utlåtande
nr 49), varom utskottet velat här
erinra.

Fonden för förlag till statsverket

123:o) *Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gru-
vor i Västerbottens län*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 130,
s. 289—291) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1962/63 anvisa
ett investeringsanslag av 5 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 3 000 000 kr.

Departementschefen framhåller, att arbetena med upprustning och mo-
dernisering av anläggningarna i Adak, till vilka riksdagen under de se-
naste åren anvisat mellan 6 och 7 milj. kr., numera är slutförda. I fråga
om legodriftsgruvorna synes därvid under förevarande anslag för nästa
budgetår endast behöva räknas med kostnaderna för löpande undersök-

ningar, tillredningar och ersättningsanskaffningar. Härför torde i enlighet med kommerskollegiets förslag böra upptagas sammanlagt 2 milj. kr.

Vad gäller Stekenjokkområdet erinras om att Sveriges geologiska undersökning sedan många år bedriver diamanborrningar m. m. inom området. Hittills har kunnat påvisas en malmkvantitet av omkring 11 milj. ton. Kommerskollegium anser ekonomiska och andra skäl tala för att gruvdrift upptages i Stekenjokk så snart ske kan. Vissa rätt omfattande kompletterande undersökningar — såväl i fråga om malmkroppens storlek och utsträckning som rörande de praktiska förutsättningarna för gruvdrift — måste emellertid utföras, innan det är möjligt att taga definitiv ställning till utbyggnad. Oavsett när investeringsarbetena kan påbörjas är det, såsom kommerskollegium framhåller i sin skrivelse, önskvärt att vägfrågan löses utan dröjsmål. Vägförbindelsen till Stekenjokkområdet är nämligen inte bara en förutsättning för anläggningsarbeten och gruvdrift utan skulle även avsevärt underlätta och förbilliga geologiska undersökningens fortsatta prospekteringsarbeten. Departementschefen tillstyrker därför att för nästa budgetår erforderliga medel ställs till kollegiets förfogande för påbörjande av en väg från Klimpfjälls by upp till malmfältet. Av de totala kostnaderna för vägen, vilka torde röra sig om 4 milj. kr., bedömer kollegium ca 2,5 milj. kr. behövliga under budgetåret 1962/63 och återstoden under budgetåret 1963/64. Dessa kostnadsuppskattningar synas böra godtagas. Därutöver torde för nästa budgetår böra anvisas 500 000 kr. för fortsatta undersökningar och utredningar rörande uppläggning av gruvdriften m. m. i Stekenjokk.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 000 kr.

124:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 6: Kommerskollegium: Avlöningar. Kommerskollegium: Omkostnader,

punkten 80: Bidrag till handelshamnar och farleder,

punkten 82: Byggande av fiskehamnar,

punkten 108: Statens handelslicensnämnd: Avlöningar,

punkten 109: Statens handelslicensnämnd: Omkostnader samt

punkten 129: Teckning av aktier i Aktiebolaget Statens skogsindustrier; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 5 april 1962

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Näsström, Gillström, Einar Persson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Bergman, Ragnar Bergh, Per Jacobsson, Rikard Svensson, Söderberg, Edström, Bengt Gustavsson, Sundin, Per-Olof Hanson och Nils-Eric Gustafsson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, fröken Elmén, herrar Nilsson i Göingegården, Eliasson i Sundborn, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, herrar Svensson i Ljungskile, Lassinantti, Johansson i Norrköping, Bohman, Eskel, Heidenberg och Nelander.

Reservationer

1) vid *punkten 12* (Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.) av fröken *Andersson*, herrar *Ragnar Bergh*, *Per Jacobsson*, *Edström*, *Sundin*, *Per-Olof Hanson*, *Nils-Eric Gustafsson*, *Svensson* i Stenkyrka, fröken *Elmén*, herrar *Nilsson* i Göingegården, *Eliasson* i Sundborn, *Svensson* i Ljungskile, *Bohman* och *Nelander*, vilka ansett att utskottet i anledning av motionerna I: 397 och II: 477 samt I: 392 bort tillstyrka en uppräknings av anslaget till 475 000 kr. och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Departementschefen har för nästa budgetår föreslagit en uppräknings av anslaget med 35 000 kr. till 435 000 kr. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att hantverksinstitutet självt i sin petitaframställning beräknat det ökade medelsbehovet enbart i anledning av stegrade löne- och pensionskostnader m. m. till 50 000 kr. Det kan sålunda konstateras, att med departementschefens förslag institutet icke erhåller full täckning för de automatiska utgiftsökningarna inom ramen för en oförändrad verksamhet. Härtill kommer angelägenheten av att institutet beredes ekonomiska möjligheter att successivt kunna dels utbygga kursverksamheten inom ramen för gällande kursprogram, dels utvidga densamma att omfatta nya yrkes- och fackområden. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vid den fortsatta budgetbehandlingen av anslaget beaktar de medelsbehov, som föranledas härav. Redan nu anser sig utskottet emellertid med hänsyn till det knappa utrymmet under anslaget höra medverka till en viss förstärkning. Utskottet föreslår sålunda, att detsamma för nästa budgetår anvisas med 475 000 kr., innebärande en uppräknings i förhållande till innevarande budgetår med 75 000 kr. Utskottets ställningstagande betyder, att motionerna I: 397 och II: 477 samt I:392, i vilka förordats ytterligare medelsanvisning, avstyrkas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 397 och II: 477 samt I: 392, till *Statens*

hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 475 000 kr.»

2) vid punkten 14 (Bidrag till företagareföreningar m. fl.)

a) av herrar *Per Jacobsson, Edström, Sundin, Per-Olof Hanson, Nils-Eric Gustafsson, Svensson* i Stenkyrka, fröken *Elmén*, herrar *Nilsson* i Göingegården, *Eliasson* i Sundborn, *Svensson* i Ljungskile och *Nelander*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 393 och II: 469 samt I: 396 och II: 479 och att därför andra stycket i utskottets yttrande på s. 14 bort ha följande lydelse:

»Utskottet delar departementschefens uppfattning om behovet att förstärka hantverks- och industrilånefonden men finner ur denna synpunkt den förordade medelsavsättningen otillräcklig. Kapitalinsatser av en betydligt större omfattning krävas sålunda, om den mindre företagsamheten skall kunna genomföra den upprustning och anpassning av sin produktions- och försäljningsapparat, som är en oundgänglig förutsättning för att den skall kunna hävda sig i det successivt ändrade marknadsläget. Beaktas bör att ifrågakommande företagarekategoriers möjligheter att självfinansiera erforderliga investeringar äro begränsade liksom deras möjligheter att utnyttja de långfristiga kreditformer, som stå de större företagen till buds. Vad angår storleken av den erforderliga avsättningen till fonden har utskottet vid sin bedömning av medelsbehovet stannat för att föreslå ett tillskott på 25 miljoner kr. Detta belopp i förening med inflytande amorteringar skulle möjliggöra för företagareföreningarna att under nästa budgetår bedriva en utlåning i storleksordningen 35 miljoner kr., vilket bättre än departementschefens förslag kan anses motsvara föreliggande lånebehov. Det anförda innebär, att utskottet tillstyrker bifall till motionerna I: 393 och II: 469 samt I: 396 och II: 479, i vilka yrkats anvisning under lånemedelsanslaget med nyssnämnda belopp.»

b) av herrar *Per Jacobsson, Edström, Sundin, Per-Olof Hanson, Nils-Eric Gustafsson, Svensson* i Stenkyrka, fröken *Elmén*, herrar *Nilsson* i Göingegården, *Eliasson* i Sundborn, *Svensson* i Ljungskile och *Nelander*, vilka ansett att utskottet i anledning av motionerna I: 249 och II: 248 samt I: 394 och II: 468, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, bort tillstyrka en höjning av garantiramen till 50 miljoner kr. och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 15, som börjar med »Utskottet delar» och slutar med »nämnda motionsyrkanden», bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner för sin del, att de skäl, som motivera en förstärkning av **hantverks- och industrilånefonden**, i lika mån tala för en utvidgning av kreditgarantiramen. Ökat utrymme för såväl direktutlåning som garantigivning bör sålunda tillskapas för att tillgodose de växande lånebehov, som

uppstå för den mindre företagsamheten i samband med dess omställning och anpassning till successivt ändrade marknadsförhållanden. Med hänsyn härtill och då garantisystemet som sådant utgör en ur både företagareföreningarnas och statens synpunkter ändamålsenlig form för ekonomiskt stöd förordar utskottet en höjning av garantiramen till 50 miljoner kr. För att bättre än hittills kunna utnyttja gällande garantiramar framstår det som önskvärt, att i det följande anförda synpunkter på handläggningen av garantiärendena beaktas.»

dels ock utskottets hemställan under a) bort ha följande lydelse:

»a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 249 och II: 248 samt I: 394 och II: 468, de båda sistnämnda såvitt nu är i fråga, medgiva att statsgaranti för lån till hantverks- och industriföretag m. m. må under budgetåret 1962/63 beviljas intill ett belopp av 50 000 000 kr.»

c) av herrar *Per Jacobsson, Edström, Sundin, Per-Olof Hanson, Nils-Eric Gustafsson, Svensson* i Stenkyrka, fröken *Elmén*, herrar *Eliasson* i Sundborn, *Svensson* i Ljungskile och *Nelander*, vilka ansett att utskottet i anledning av motionerna I: 394 och II: 468, såvitt nu är i fråga, samt med bifall till motionerna I: 399 och II: 480 bort tillstyrka en uppräknig av anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. till 2 100 000 kr., varav 1 800 000 kr. till administrationskostnader och 300 000 kr. till subventioner, och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande, som på s. 15 börjar med »Utskottet är» och på s. 16 slutar med »motionsyrkanden avstyrkas», bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill för sin del allmänt understryka angelägenheten av att en successiv upprustning kommer till stånd av företagareföreningarnas personalmässiga och administrativa resurser. Föreningarna måste sålunda ges möjligheter att vid sidan av sin långivning i ökad utsträckning kunna bedriva en rådgivande och konsulterande verksamhet, som är ägnad att hjälpa den mindre företagsamheten i dess strävanden att rationalisera och effektivisera sin produktions- och försäljningsapparat. Det må emellertid konstateras, att samtidigt som kraven på en effektiv organisation hos föreningarna skärpts dessas förutsättningar att med egna medel finansiera en upprustning under de senaste åren minskat, främst då genom det bortfall av ränteinkomster, som blivit en följd av de ändrade villkoren för den statliga utlåningen till föreningarna. Ett ökat statsbidrag till administrationskostnader är därför erforderligt. Vid avvägningen av storleken av det samma synes det utskottet väl motiverat att utgå från de bedömningar, som föreningarna själva gjort angående sitt medelsbehov och som innebära, att anslaget administrationsdel för nästa budgetår bör bestämmas till 1,8 miljoner kr. Utskottet förordar alltså, att nämnda belopp ställes till förfogande för administrationsändamål, vilket också betyder, att det tillstyrker

bifall till de förenämnda motionerna I: 399 och II: 480. Såsom departementschefen förorddat torde av administrationsmedlen — i anledning av Torne-dalsutredningens förslag — ett belopp av 100 000 kr. böra reserveras för företagareföreningen i Norrbottens län.»

dels ock utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 394 och II: 468, såvitt nu är i fråga, samt med bifall till motionerna I: 399 och II: 480, till *Bi-drag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 2 100 000 kr.;»

d) av herr *Söderberg*

3) vid *punkten 53* (Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar) av fröken *Andersson*, herrar *Ragnar Bergh*, *Nilsson* i Göingegården och *Bohman*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 350 och II: 424 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Allmänt vill utskottet framhålla, att bedömningen av vilka resurser som skola ställas till de statliga pris- och konkurrensövervakande myndigheternas förfogande bör ske mot bakgrund av rådande pris- och konkurrensförhållanden inom näringslivet. Inom distributionsledet ha nya försäljningsformer tillkommit, vilka lett till ökad konkurrens företagen emellan. Den fortskridande liberaliseringen av handels- och valutapolitiken har även medfört en hårdare priskonkurrens. Denna kan förväntas bli ytterligare skärpt till följd av det pågående integrationsarbetet. Utskottet kan med hänsyn till den angivna utvecklingen icke fritaga sig från uppfattningen, att den personalmässiga och administrativa upprustning, som under senare år skett av pris- och kartellnämnden, varit opåkallad. Åt en sådan uppfattning har även givits uttryck i motionerna I: 350 och II: 424, i vilka förordats att en avveckling i viss utsträckning sker av nämndens resurser. Utskottet är för sin del berett tillstyrka en begränsning av myndighetens verksamhet. Härvidlag synes i första hand böra ifrågakomma att indraga de tjänster, som i föl tillfördes myndigheten. Detta skulle enligt utskottets och även motionärernas bedömning möjliggöra en minskning av nämndens avlönings- och omkostnadsanslag för nästa budgetår med tillhoppa närmare 300 000 kr. Härutöver bör det emellertid uppdragas åt Kungl. Maj:t att redan vid detta års höstriksdag framlägga förslag om en ytterligare begränsning av pris- och kartellnämndens verksamhet, räknat från och med den 1 januari 1963.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 350 och II: 424, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för statens pris- och kartellnämnd, att tillämpas från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	84 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	1 640 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	474 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	38 100

Summa kr. 2 272 000

b) till *Statens pris- och kartellnämnd*: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 272 000 kr.;

II. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 350 och II: 424, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t vid detta års höstriksdag måtte framlägga förslag om en ytterligare begränsning av statens pris- och kartellnämnds verksamhet från och med den 1 januari 1963.»

4) vid *punkten 54* (Statens pris- och kartellnämnd: Omkostnader) av fröken *Andersson*, herrar *Ragnar Bergh*, *Nilsson* i Göingegården och *Bohman*, vilka under återopande av den med 3) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 350 och II: 424, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 350 och II: 424, såvitt nu är i fråga, till *Statens pris- och kartellnämnd*: Omkostnader för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 348 000 kr.»

5) vid *punkten 58* (Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning) av fröken *Andersson*, herrar *Ragnar Bergh*, *Nilsson* i Göingegården och *Bohman*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 400 och II: 475 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Den av statens konsumentråd bedrivna verksamheten har till främsta syfte att genom beviljande av anslag till utredningar och undersökningar skapa underlag för en förbättrad pris- och varukännedom, vilken skall ge konsumenterna bättre möjligheter att överblicka marknaden. För att ge konsumentrådet ökade möjligheter att verka härför har Kungl. Maj:t för nästa budgetår föreslagit en väsentlig uppräknings av anslaget. Utskottet känner sig för sin del icke övertygat om behovet av en sådan. Såsom framhållits i motionerna I: 400 och II: 475 böra sålunda i sammanhanget beaktas de alternativa möjligheter, som stå konsumenterna till buds att erhålla in-

formation av angivet slag. Härvidlag kan konstateras att de varuuppgifter, som i dagens läge lämnas av vederbörande leverantörer, i flertalet fall fylla rimliga anspråk på tillförlitlighet och utförlighet. Särskilt gäller detta beträffande de enligt varudeklarationsnämndens normer deklarerade varorna, vilka under senare år ökat betydligt i antal. Även andra skäl kunna anföras mot en uppräknig av förevarande anslag. Utskottet tänker då på inriktningen av konsumentrådets verksamhet, som i viss mån kan sägas sikta till samordnade pris- och kvalitetsuppgifter. Mot en sådan uppläggning av utrednings- och upplysningsarbetet kan principiell kritik riktas, då den icke möjliggör objektiv sammanvägning av alla de faktorer, som betingade konsumentvalet. Med tanke härpå kan det med skäl hävdas, att konsumentrådet i fortsättningen bör begränsa sin verksamhet att avse studier rörande de rent kvalitativa egenskaperna hos olika produkter. Vid en sådan koncentration av uppgifterna torde anslaget kunna begränsas till 807 000 kr., vilket motsvarar det medelsutrymme som för innevarande budgetår disponeras för ändamålet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 400 och II: 475, till *Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 807 000 kr.»

6) vid *punkten 109* (Avsättning till fonden för idrottens främjande) av herrar *Per Jacobsson, Söderberg, Edström, Per-Olof Hanson, Nils-Eric Gustafsson*, fröken *Elmén* herrar *Svensson* i Ljungskile och *Nelander*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 197 och II: 185, i vad de avse statsanslag till boxningssporten, och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande på s. 95 bort ha följande lydelse:

»Vid sitt ställningstagande till tidigare motioner om stöd åt boxningssporten har utskottet hänvisat bl. a. till att frågan om boxningssportens skadeverkningar var föremål för utredning av särskilt tillkallad sakkunnig. Denna utredning är numera slutförd och redovisad av Kungl. Maj:t. I sin sammanfattning har utredningsmannen — under framhållande av att den svenska boxningssporten domineras av amatörboxningen — förklarat, att en expansion av den professionella boxningen i Sverige syntes olämplig. Sakkunnigbetänkandet har remissbehandlats i vanlig ordning. Därvid har framhållits av medicinalstyrelsen, att den professionella boxningen från medicinsk synpunkt är en icke önskvärd företeelse på grund av de hälso-risker, som äro förenade därmed, och av Svenska läkarsällskapet, att boxning är den enda sport, som till sin syftning har att skada. Vad sålunda anförts anser utskottet starkt tala för att i enlighet med yrkandet i motionerna I: 197 och II: 185 ingen del av anslaget till fonden för idrottens främjande får disponeras för stöd åt boxningssporten.»

dels ock utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 197 och II: 185, såvitt nu är i fråga, besluta att ingen del av anslaget Avsättning till fonden för idrottens främjande får disponeras för stöd åt boxningssporten.»

7) vid *punkten 111* (Avsättning till lotterimedelsfonden) av herrar *Per Jacobsson, Edström, Sundin, Per-Olof Hanson, Nils-Eric Gustafsson, Svensson* i Stenkyrka, fröken *Elmén*, herrar *Eliasson* i Sundborn, *Svensson* i Ljungskile och *Nelander*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 329 och II: 319 samt I: 387 och II: 482, i vad de avse yrkande om en uppräknings av anslaget till 30 000 000 kr., och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande på s. 97 bort ha följande lydelse:

»Med hänsyn till storleken av de anspråk, som ställas på fonden, anser utskottet sig icke bara böra biträda departementschefens förslag utan därutöver föreslå en uppräknings av anslaget till 30 miljoner kr., vilket motsvarar vad som yrkats i motionerna I: 329 och II: 319 samt I: 387 och II: 482.»

dels ock utskottets hemställan under a) bort ha följande lydelse:

»a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 329 och II: 319 samt I: 387 och II: 482, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 30 000 000 kr.»

8) vid *punkten 117* (Statens hantverks- och industrilånefond) av herrar *Per Jacobsson, Edström, Sundin, Per-Olof Hanson, Nils-Eric Gustafsson, Svensson* i Stenkyrka, fröken *Elmén*, herrar *Nilsson* i Göingegården, *Eliasson* i Sundborn, *Svensson* i Ljungskile och *Nelander*, vilka under förutsättning av bifall till den med 2 a) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 393 och II: 469 samt I: 396 och II: 479 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 14 hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 393 och II: 469 samt I: 396 och II: 479, till *Statens hantverks- och industrilånefond* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 25 000 000 kr.»

9) vid *punkten 118* (Statens lånefond för den mindre skeppsfarten) av herrar *Per Jacobsson, Sundin, Nils-Eric Gustafsson, Svensson* i Stenkyrka, *Eliasson* i Sundborn och *Svensson* i Ljungskile, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 388 och II: 470, i vad de avse utredning rörande den mindre skeppsfartens kapitalförsörjning, och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande på s. 101 bort ha följande lydelse:

»Beståndet av mindre tonnage har under senare år starkt föråldrats. Med hänsyn till de konsekvenser, ej minst ur beredskapssynpunkt, som denna utveckling kan medföra för det framtida transportbehovet, är det enligt utskottets mening angeläget, att en inventering av det erforderliga kapitalbehovet åstadkommes. Utskottet delar härvid motionärernas mening, att denna fråga bör bli föremål för särskild utredning, i vilken bl. a. representanter för den mindre skeppsfarten böra beredas tillfälle att delta. Det synes utskottet önskvärt, att utredningen kan bedrivas i sådan takt, att förslag i ämnet kan föreläggas nästa års riksdag.»

dels ock utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 388 och II: 470, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning av den mindre skeppsfartens kapitalförsörjning.»